

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 23.6.2026
COM(2026) 313 final

2026/0172 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,
mis käsitleb Euroopa uurimismäärust kriminaalasjades ja Euroopa
kaugosalemismäärust (uuesti sõnastatud)

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

Kuritegevus on muutumas järjest rohkem piiriüleseks ja kujutab endast tõsist ohtu ELi julgeolekule. Kuritegelikud võrgustikud ja terroriorganisatsioonid tegutsevad kuritegude toimepanemiseks sujuvalt eri jurisdiktsioonides. Seepärast on tarvis, et ELi riikide kriminaalõigussüsteemidel oleksid ohtude tõrjumiseks tõhusad vahendid ja et nad teeksid usaldusväärset koostööd.

Direktiiviga 2014/41/EL¹ (edaspidi „direktiiv“) on kehtestatud Euroopa uurimismäärus – vahend piiriüleseks tõendite kogumiseks kriminaalasjades. Direktiiv oli vastus selgelt määratletud praktilisele vajadusele vastastikusel tunnustamisel põhineva tervikliku raamistiku järele, et piiriülese mõõtmega kohtuasjades tõendeid koguda. Alates kohaldamise algusest 2017. aasta mais on direktiiv olnud õigusasutuste ja muude pädevate asutuste jaoks väärtuslikuks tööriistaks, mida kasutatakse laialdaselt kõigis osalevates liikmesriikides.

2023.–2024. aastal toimunud vastastikuste hindamiste² kümnenda vooru eesmärk oli hinnata direktiivi kohaldamist ja rakendamist. Hindamine näitas, et Euroopa uurimismäärust kasutatakse sageli, mida kinnitavad ka Eurojusti³ ja Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku andmed⁴. Samuti andis hindamine suurepärase võimaluse teha kindlaks parandamist ja arendamist vajavad valdkonnad, sealhulgas ELi tasandil. Euroopa uurimismääruse rakendamise vastastikuste hindamiste kümnenda vooru lõpparuandes⁵ (edaspidi „vastastikuste hindamiste lõpparuanne“) on nimetatud mitut valdkonda, kus liikmesriigid tõlgendavad direktiivi erinevalt või kus puuduvad konkreetset menetlused; eelkõige on nendeks valdkondadeks: i) tõendite kasutamine muudel eesmärkidel; ii) mõiste „elektroonilise side pealtkuulamine“ määratlus; iii) tehniliste salvestusseadmete kasutamine ning Euroopa uurimismääruse ja Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni⁶ (edaspidi „Schengeni konventsioon“) artikli 40 kohase piiriülese jälgimise vaheline seos ning iv) varem vahetatud õiguskaitsealase teabe kasutamine tõendina. Vastastikuste hindamiste lõpparuandes jõuti järeldusele, et need vajakajäämised takistavad järjekindlat rakendamist, ning kutsuti komisjoni üles kaaluma seadusandlike muudatuste tegemist, et neid küsimusi selgitada.

¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprilli 2014. aasta direktiiv 2014/41/EL, mis käsitleb Euroopa uurimismäärust kriminaalasjades (ELT L 130, 1.5.2014, lk 1).

² Hindamine toimus kooskõlas 5. detsembri 1997. aasta ühismeetmega 97/827/JSK, millega loodi organiseeritud kuritegevuse vastase võitlusega seotud rahvusvaheliste kohustuste siseriiklikul tasandil kohaldamise ja rakendamise hindamise mehhanism.

³ Eurojusti 2025. aasta aruandes on osutatud 6 711 pooleliolevale Eurojusti juhtumile, sealhulgas 2 751 uuele juhtumile, mis on peaaegu pool kõigist Eurojusti juhtumitest: <https://www.eurojust.europa.eu/about-us/planning-and-reporting/annual-report#downloadpdf>.

⁴ Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku 2023.–2024. aasta aruandest tegevuse ja juhtimise kohta selgub, et aastatel 2023–2024 teatasid Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku kontaktpunktid rohkem kui 4 612 juhtumist, kus nad olid osutanud abi seoses Euroopa uurimismäärusega seotud taotlusega. Need juhtumid moodustasid peaaegu kolmandiku kõigist juhtumitest, mille puhul paluti võrgustikult abi: <https://www.ejn-crimjust.europa.eu/ejn2021/ContentDetail/EN/2/67>.

⁵ Vastastikuste hindamiste lõpparuanne: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15834-2024-REV-1/et/pdf>.

⁶ Beneluxi Majandusliidu riikide, Saksamaa Liitvabariigi ja Prantsuse Vabariigi valitsuste vahel nende ühispiiridel kontrolli järkjärgulise kaotamise kohta sõlmitud 14. juuni 1985. aasta Schengeni lepingu rakendamise konventsioon (EÜT L 239, 22.9.2000, lk 19).

Lisaks juhiti lõpparuandes tähelepanu direktiivi artikli 24 (videokonverentsi abil toimuvate ülekuulamiste kohta) rakendamisega seotud küsimustele ning paluti komisjonil „käsitleda seadusandlikul tasandil küsimust, kuidas läheneda teises liikmesriigis viibiva süüdistatava isiku videokonverentsi teel kohtulikul arutelul osalemisele“.

Lisaks leidis tõhusa õiguskaitse eesmärgil andmetele juurdepääsu käsitlev kõrgetasemeline töörühm, et õiguskaitseasutustele tekitavad mitmeid probleeme piiriülesed seadusliku pealtkuulamise taotlused. Töörühma lõpparuandes⁷ soovitati uurida, kuidas saaks direktiiviga paremini toetada piiriüleste seadusliku pealtkuulamise taotluste tõhusat esitamist.

Vajadust sihipäraste seadusandlike meetmete järele kinnitasid ka Eurojusti⁸ ja Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku⁹ operatiivjärgdused, ELi kriminaalõiguse tulevikku käsitleva kõrgetasemelise foorumi aruanne¹⁰ ning liikmesriikide hinnang nõukogu soovitusel (EL) 2022/915 mõju kohta¹¹.

Euroopa uurimismääruse direktiivi teatavate aspektide tõlgendamist on selgitanud oma asjakohases kohtupraktikas ka Euroopa Liidu Kohus, juhtides tähelepanu valdkondadele, kus on vaja täiendavaid seadusandlikke täpsustusi. Mõned kohtuotsused on konkreetselt direktiivi artikli 24 tõlgendamise kohta¹². Nendes on välja toodud õiguskindlus selle artikli kohaldamisala osas, tingimuste osas, mille alusel võib videokonverentsi kriminaalmenetluses kasutada, ja küsimuses, mil määral võib taotleda direktiivi alusel abi videokonverentsi jaoks, mis läheb kaugemale peamisest eesmärgist koguda tõendeid.

Eeltoodut arvesse võttes on käesoleval ettepanekul kaks peamist eesmärki:

- (1) suurendada õigusselgust ja tulemuslikkust tõendite piiriülesel kogumisel ELis, kõrvaldades puudused direktiivi kohaldamisel, ning
- (2) koostada ühised abi taotlemise eeskirjad, et hõlbustada kahtlustatavate, süüdistatavate ja kannatanute kaugosalemist kriminaalkohtu istungitel teisest liikmesriigist.

Puuduste kõrvaldamine aitaks muuta õigusalase koostöö tulemuslikumaks ja suurendada liikmesriikidevahelist usaldust.

Esimese eesmärgi puhul püütakse ettepanekuga tagada direktiivi põhisätete ühetaolisem tõlgendamine ja kohaldamine osalevates liikmesriikides, selgitades mõisteid ja menetlusnorme, mis on kaasa toonud erineva praktika liikmesriikides. Eelkõige püütakse

⁷ Tõhusa õiguskaitse eesmärgil andmetele juurdepääsu käsitleva kõrgetasemelise töörühma lõpparuanne: https://home-affairs.ec.europa.eu/document/download/4802e306-c364-4154-835b-e986a9a49281_en?filename=Concluding%20Report%20of%20the%20HLG%20on%20access%20to%20data%20for%20effective%20law%20enforcement_en.pdf.

⁸ „Operational Topic on Interception of Telecommunication“ (Elektroonilise side pealtkuulamise operatiivteema), kokkuvõte ja kogutud vastused, juuni 2024.

⁹ 9.–11. novembril 2022 Prahas toimunud Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku 59. täiskogu istungi märkused ja järgdused.

¹⁰ ELi kriminaalõiguse tulevikku käsitleva kõrgetasemelise foorumi aruanne: https://commission.europa.eu/document/download/606f0f38-12f9-4893-8941-3ac835229bcd_en?filename=JUST_template_comingsoon_standard_16.pdf.

¹¹ Komisjoni talituste 31. jaanuari 2025. aasta töödokument „Assessment of the effect given by the Member States to Council Recommendation (EU) 2022/915 of 9 June 2022 on operational law enforcement cooperation“ (Hinnang selle kohta, kuidas liikmesriigid on taganud nõukogu 9. juuni 2022. aasta soovitusel (EL) 2022/915 (õiguskaitsealase operatiivkoostöö kohta) täitmise), SWD(2025) 36 final.

¹² Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 4. juuli 2024, FP jt, C-760/22, ECLI:EU:C:2024:574; kohtuotsus, Euroopa Kohus, 6. juuni 2024, AVVA jt, liidetud kohtuasjad C-255/23 ja C-285/23, EU:C:2024:462; kohtuotsus, Euroopa Kohus 18. detsember 2025, Bissili, C-325/24, EU:C:2025:989.

tagada suurem õiguskindlus järgmise osas: i) tõendite kasutamine muudel eesmärkidel ja tõendite edasisaatmine; ii) mõiste „elektrooniline side“ määratlus ja ilma teise liikmesriigi tehnilise abita tehtavast või tehtud pealtkuulamisest teatamise korra menetluslikud aspektid; iii) mõiste „taotlej asutus või ametiisik“ määratlus ning iv) õiguskaitseasutuste vahel varem või omaalgatuslikult vahetatud teabe tõendina kasutamise nõusoleku taotlemise kord.

Ettepanekus sätestatakse ka eeskirjad, mis käsitlevad tehniliste salvestusseadmete kasutamist ja piiriülest jälgimist tõendite kogumise eesmärgil, ning selgitatakse Euroopa uurimismääruse ja Schengeni konventsiooni artikli 40 kohaste piiriüleste jälgimismeetmete koostoimet. Samuti püütakse sellega parandada selliste uurimistoimingute õigeaegset läbiviimist, mis eeldavad tõendite kogumist reaalses (nt kontrollialused saadetised), ning tõhustada elektroonilise side pealtkuulamist ja piiriülest jälgimist. Selleks nähakse ette ajutine uurimistoimingute tegemine, kui see on rangelt vajalik, et tagada toimingute tulemuslikkus. See on eriti oluline organiseeritud kuritegevuse uurimisel, kus selliste spetsiifiliste uurimismeetodite kasutamine on tõendite kogumiseks hädatarvilik. Peale selle käsitletakse ettepanekus Euroopa uurimismääruse vormis tuvastatud puudusi. Ettepanekuga püütakse parandada piiriülestes juhtumites tõendite kogumise ühise raamistiku praktilist toimimist, sealhulgas vähendada õiguslikku ebaselgust, mis võib kaasa tuua viivitused, täitmisest keeldumise või ebajärjekindlad menetluslikud tagatised.

Mis puudutab teist eesmärki, siis on konsultatsioonide tulemustest näha, et erireeglid piiriüleseks kaugosalemiseks kriminaalkohtu istungitel on kehtestatud vaid mõnes liikmesriigis ja nende sisu on väga erinev. Mõnel juhul ei ole riiklikus raamistikus isegi ette nähtud asjaomase isiku asukohariigi ametiasutuste kaasamist. Selline killustatus tekitab probleeme asjaomaste isikute menetlusõiguste kaitsmisel ja takistab tulemuslikku õiguslast koostööd. Tuleb kehtestada ühised menetlused, standardid ja asjakohased tagatised, et menetlused oleksid õiglased ja et piiriülestes kriminaalmenetlustes saaks kasutada tulemuslikult videokonverentsitehnoloogiat. Sellega muudetakse õiguslast koostöö tõhusamaks ning suurendatakse ELi vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal vastastikust usaldust.

Kriminaalkohtu istungitel kaugosalemist reguleerivate kavandatud normide eesmärk on seega eeskätt tagada, et ELi põhiõiguste harta artiklitega 47 ja 48 ning direktiiviga (EL) 2016/343¹³ ette nähtud õigust viibida kohtulikult arutelul ja osaleda tõhusalt kohtuistungitel kasutatakse tulemuslikumalt. Praktikas võivad kriminaalmenetluses osalevad isikud, kes on kasutanud oma õigust vabalt liikuda ja elavad või viibivad ajutiselt mõnes teises liikmesriigis, kohtuasja konkreetseid asjaolusid arvesse võttes eelistada kaugosalemist, selle asemel et isiklikult kohale sõita. Samuti võib esineda põhjendatud takistusi, mis ei lase neil isikutel menetlust läbiviivas liikmesriigis kohtuistungil füüsiliselt osaleda, nagu tervisega seotud piirangud, hoolduskohustused, teises liikmesriigis vabaduse võtmisega seotud piirangud või muud mõjuvad põhjused. Sellistes olukordades võib puudutatud isik olla *de facto* sunnitud loobuma õigusest viibida kohtulikult arutelul lihtsalt seetõttu, et ta ei saa isiklikult kohale sõita, isegi kui ta tegelikult sooviks osaleda. Kaugosalemise lihtsustamise kaudu püütakse algatusega seega vähendada piiriüleste tagaseljamenetluste arvu ja tagada, et vaba liikumise õiguse kasutamine liidus ei piira menetlusõiguste tõhusat kasutamist kriminaalmenetluses. Algatus peaks vähendama ka kannatanute teisese ohvristamise ohtu, kuna sellega piiratakse asjakohasel

¹³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/343, millega tugevdatakse süütese presumptsiooni teatavaid aspekte ja õigust viibida kriminaalmenetluses kohtulikult arutelul (ELT L 65, 11.3.2016, lk 1–11).

juhul vajadust mitu korda kohale sõita, tarbetut kokkupuudet stressirohke keskkonnaga või otsest kokkupuudet kahtlustatava või süüdistatava piiriülestes olukordades.

Lisaks, kui sunnimeetmed ja üleandmine ei ole vajalikud või proportsionaalsed, võib kaugosalemine olla alternatiiv isiku füüsilisele üleandmisele vastavalt nõukogu raamotsusele 2002/584/JSK¹⁴.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Käesoleva uuesti sõnastamise ettepanekuga tugevdatakse kriminaalasjades tehtava piiriülese õigusosalase koostöö vahendeid käsitlevat ELi õigusraamistikku, kõrvaldades direktiivis kindlaks tehtud puudused ja säilitades kooskõla muude õigusaktidega.

Euroopa uurimismääruse kavandatud sihipärased muudatused on kooskõlas kehtivate liidu õigusaktidega kriminaalõigusosalase koostöö valdkonnas ja täiendavad neid; asjaomaste õigusaktide seas on:

- konventsioon Euroopa Liidu liikmesriikide vahelise vastastikuse õigusabi kohta kriminaalasjades¹⁵ – ettepanekus sätestatakse kord, et taotleda nõusolekut selle konventsiooni alusel liikmesriikide vahel varem omaalgatuslikult vahetatud teabe kasutamiseks tõendina;
- Schengeni lepingu rakendamise konventsioon – ettepanekus selgitatakse selle konventsiooni artikli 40 (mis käsitleb piiriülest jälgimist) ja Euroopa uurimismääruse raamistiku vahelist seost;
- direktiiv õiguskaitseasutuste vahelise teabevahetuse kohta¹⁶ – ettepanekus sätestatakse kord, et taotleda nõusolekut selle direktiivi alusel liikmesriikide vahel varem vahetatud teabe kasutamiseks tõendina.

Algatus on kooskõlas ja sellega luuakse otseseid seoseid ka Eurojusti¹⁷ ja Euroopa Prokuratuuri¹⁸ määrustega ning nõukogu otsusega Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku kohta¹⁹.

Mis puudutab uusi abi taotlemise eeskirju, mille eesmärk on hõlbustada Euroopa kaugosalemise määruse abil kaugosalemist kriminaalkohtu istungitel teisest liikmesriigist, siis täidetakse ettepanekuga lünk liidu *acquis*'s, millega on kaugosalemist reguleeritud üksnes konkreetsetes olukordades ja piiratud eesmärkidel.

¹⁴ Nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsus 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta (EÜT L 190, 18.7.2002, lk 1).

¹⁵ Konventsioon, mille nõukogu on koostanud Euroopa Liidu lepingu artikli 34 alusel Euroopa Liidu liikmesriikide vahelise vastastikuse õigusabi kohta kriminaalasjades (EÜT C 197, 12.7.2000, lk 3).

¹⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/977, mis käsitleb liikmesriikide õiguskaitseasutuste vahelist teabevahetust ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu raamotsus 2006/960/JSK (ELT L 134, 22.5.2023, lk 1).

¹⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1727 Euroopa Liidu Kriminaalõigusosalase Koostöö Ameti (Eurojust) kohta ning millega asendatakse ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 2002/187/JSK (ELT L 295, 21.11.2018, lk 138).

¹⁸ Nõukogu 12. oktoobri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1939, millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel (ELT L 283, 31.10.2017, lk 1).

¹⁹ Nõukogu 16. detsembri 2008. aasta otsus 2008/976/JSK Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku kohta (ELT L 348, 24.12.2008, lk 130).

Määrusega (EL) 2023/2844²⁰ on loodud õigusraamistik videokonverentside ja muu kaugsidetehnoloogia kasutamiseks piiriülestes menetlustes. Määruse artiklis 6 on sätestatud õiguslik alus videokonverentsi või muu kaugsidetehnoloogia kasutamiseks kriminaalasjades kahtlustatavate, süüdistatavate, süüdimõistetute ja muude puudutatud isikute ülekuulamiseks selles artiklis nimetatud piiratud arvu õiguslase koostöö menetluste raames²¹. Uue raamistikuga kehtestatakse spetsiaalne kord kahtlustatavate, süüdistatavate ja kannatanute kaugosalemiseks teisest liikmesriigist selles põhikohtuasjas toimuvatel kohtuistungitel, millega nad seotud on. Sellega täidetakse õiguslik lünk kehtivas liidu kriminaalõiguse digitaliseerimise raamistikus, mis hõlmab vaid õiguslase koostöö menetlustes toimuvate kohtuistungite digitaliseerimist.

Direktiivi artikliga 24 on reguleeritud videokonverentsi või muu audiovisuaalse edastamisvahendi abil toimuvaid ülekuulamisi tõendite kogumise eesmärgil. Selle artikli kohaselt võib selleks, et teises liikmesriigis asuv tunnistaja, ekspert, kahtlustatav või süüdistatav tõendite kogumiseks videokonverentsi abil üle kuulata, koostada Euroopa uurimismääruse. Nagu on selgitanud Euroopa Kohus, kohaldatakse artiklit 24 ülekuulamiste suhtes, mille eesmärk on koguda tõendeid ja millega ei minda kaugemale sellest, mis on tõendite kogumiseks vajalik²².

Käesoleva ettepaneku eesmärk on aga hõlbustada täielikku osalemist teisest liikmesriigist igat liiki kriminaalkohtumenetlustes, nii kohtueelses kui ka kohtumenetluse etapis, olenevalt sellest, kas asjaomane isik on kahtlustatav, süüdistatav või kannatanu. Täielik osalemine tähendab nende menetlusõiguste täielikku kasutamist, millele asjaomasel isikul oleks õigus, kui ta viibiks füüsiliselt kohtuistungil.

Mis puudutab kuriteoohvreid, siis on direktiivi 2012/29/EL²³ artikliga 17 ette nähtud võimalus kasutada teises liikmesriigis asuvate ohvrite ärakuulamiseks videokonverentsitehnoloogiat. Samuti on selles nõutud, et liikmesriigid hõlbustaksid – nii palju kui liidu ja riigisisese õiguse alusel võimalik – ohvrite osalemist videokonverentsi teel, võttes arvesse nende rolli menetluses. Käesoleva ettepanekuga täiendatakse seda raamistikku, sätestades erinormid ja tagatised kannatanute kaugosalemiseks kriminaalkohtu istungitel, sealhulgas normid menetluslike tagatiste, tehnilise korra ja tõhusa osalemise kohta.

²⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2023. aasta määrus (EL) 2023/2844, mis käsitleb digipööret õiguslase koostöö ning piiriüleste tsiviil-, kaubandus- ja kriminaalasjadega seotud õiguskaitse kättesaadavuse vallas ning millega muudetakse teatavaid õiguslase koostööd käsitlevaid õigusakte (ELT L, 2023/2844, 27.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2844/oj>).

²¹ Digitaliseerimismääruse artiklis 6 esitatud õigusaktide täielik loetelu hõlmab järgmist: a) nõukogu raamotsus 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse kohta, eelkõige selle artikli 18 lõike 1 punkt a; b) raamotsus 2008/909/JSK kinnipeetavate üleandmise kohta, eelkõige selle artikli 6 lõige 3; c) raamotsus 2008/947/JSK vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta kohtuotsuste ja vangistuse tingimisi kohaldamata jätmist käsitlevate otsuste suhtes, eelkõige selle artikli 17 lõige 4; d) raamotsus 2009/829/JSK vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta järelevalvemeetmete rakendamise otsuste kui kohtueelse kinnipidamisega seotud alternatiivse võimaluse suhtes, eelkõige selle artikli 19 lõige 4; e) direktiiv 2011/99/EL Euroopa lähenemiskeelu kohta, eelkõige selle artikli 6 lõige 4; f) määrus (EL) 2018/1805/JSK, mis käsitleb arestimis- ja konfiskeerimisotsuste vastastikust tunnustamist, eelkõige selle artikli 33 lõige 1.

²² Kohtuotsus, Euroopa Kohus 18. detsember 2025, Bissili, C-325/24, EU:C:2025:989, punkt 59.

²³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiiv 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded ning asendatakse nõukogu raamotsus 2001/220/JSK (ELT L 315, 14.11.2012, lk 57).

Ettepanek on täielikult kooskõlas ka liidu *acquis*'ga, mis käsitleb menetlusõigusi kriminaalmenetluses. Direktiivi (EL) 2016/343 artiklis 8 on sätestatud kahtlustatavate ja süüdistatavate õigus viibida kohtulikul arutelul. Piiramata selle õiguse ja selles direktiivis tagaseljamenetluste jaoks sätestatud standardite kohaldamist, püütakse käesoleva ettepanekuga tugevdada kohtulikul arutelul viibimise õiguse kasutamist. Selleks võimaldatakse asjaomastel isikutel osaleda kohtuistungitel videokonverentsi või muu kaugsidetehnoloogia vahendusel, kui on täidetud ranged tingimused ja olemas teatavad tagatised. Samal ajal on ettepaneku eesmärk tagada, et menetlusõigusi ja tagatise, mis on kavandatud kasutamiseks füüsiliselt kohal viibimise korral, saaks vajaduse korral kasutada tõhusalt ka kaugosalemisel.

Uued sätted Euroopa kaugosalemise määruse kohta aitavad parandada juurdepääsu õigusemõistmisele piiriülestes kriminaalmenetlustes. Need sätted võimaldavad kahtlustatavatel, süüdistatavatel ja kannatanutel, kes elavad, on kinni peetud või viibivad mõjuval põhjusel ajutiselt teises liikmesriigis, osaleda tõhusalt kriminaalmenetluses, ilma et nad peaksid sõitma taotlevasse riiki. Sel viisil pakutakse ettepanekuga alternatiivi nõukogu raamotsuse 2002/584/JSK kohasele füüsilisele üleandmisele, kusjuures seda alternatiivi kasutatakse asjakohastel asjaoludel olukorras, kus sunnimeedet ei peeta vajalikuks ja taotletav eesmärk on üksnes tagada isiku osalemine ülekuulamisel või kohtuistungil.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Kriminaalõiguse alaste algatuste paketiga taotletakse ühtset ja terviklikku eesmärki suurendada üha keerukamas julgeolekukeskkonnas liidu suutlikkust ennetada, avastada ja uurida raskeid piiriüleseid kuritegusid ja nende eest süüdistusi esitada. Paketiga ajakohastatakse õiguskaitse-, kohtu- ja muude asjaomaste asutuste vahelist koostööd reguleerivaid õigusraamistikke, mis läbi suurendatakse liidu sisejulgeolekuarhitektuuri tulemuslikkust, sidusust ja koostalitlusvõimet.

Selle püüdluse keskmes on Europol ja Eurojusti määruste kavandatud läbivaatamine. Europol ja Eurojust täidavad vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneval alal kumbki omi, kuid vastastikku täiendavaid ülesandeid: kui Europol toetab kuritegevuse ennetamist, avastamist ja uurimist, siis Eurojust hõlbustab õigusala koostööd ning tagab tõhusa süüdistuste esitamise ja kohtulikud järelemeetmed. Seepärast püütakse paketiga tugevdada koostööd ja vastastikust täiendavust nende kahe ameti vahel, aga ka muude asjassepuutuvate liidu osalejatega justiits- ja siseküsimuste ning pettustevastase võitluse valdkonnas, et tagada õiguskaitsemeetmete ja kohtulike järelemeetmete vaheline järjepidevus kriminaalõigusahela kõigis etappides.

Kõnealust eesmärki aitavad saavutada ka Euroopa uurimismääruse raamistiku ning justiits- ja siseküsimuste valdkonnas kohaldatavate andmekaitse-eeskirjade muudatused, millega hõlbustatakse tõhusat piiriülest koostööd, parandatakse teabevahetuse tingimusi ning tagatakse tegelikule olukorrale ja tehnoloogia arengule kohandatud sidus õigusraamistik. Tervikuna suurendavad selles pakettis kavandatud meetmed liidu suutlikkust reageerida muutuvatele julgeolekuohtudele, järgides seejuures täielikult põhiõigusi, õigusriigi põhimõtet ja vastutuse jaotust eri osalejate vahel.

See ettepanek on kooskõlas asjaomase liidu poliitikaga, eelkõige järgmistel põhjustel:

- ettepanek aitab saavutada eesmäärke, mis on püstitatud strateegias ProtectEU,²⁴ milles on rõhutatud vajadust tugevdada õiguslast koostööd ja pakkuda tõhusamaid vahendeid, et võidelda raske ja organiseeritud kuritegevuse ning terrorismi vastu üha rahvusvahelisemaks muutuv ja digitaalsemas keskkonnas;
- ettepanek on kooskõlas eesmärkidega, mis on seatud komisjoni teatises „Strateegia „Digitaalne õigusemõistmine @2030““,²⁵ millega edendatakse kohtusüsteemide digitaliseerimist, sealhulgas turvaliste digivahendite väljatöötamist ja koostalitlusvõimelise videokonverentsitehnoloogia kasutamist, et parandada kohtumenetluste tõhusust, ligipääsetavust ja vastupidavust kogu liidus. Komisjon nimetab teatises teisest liikmesriigist videokonverentsi teel kaugosalemist kriminaalkohtu istungitel ühe oma tulevase tegevusvaldkonnana (9. meede);
- ettepanek on osa andmete õiguskaitse eesmärgil seadusliku ja tulemusliku juurdepääsu tagamise tegevuskavast,²⁶ milles on võetud kohustus hinnata vajadust veelgi tugevdada Euroopa uurimismäärust, et suurendada piiriüleste seadusliku pealtkuulamise taotluste tõhusust;
- ettepanek on osa ELi narkostrategiast,²⁷ milles juhitakse tähelepanu vajadusele tugevdada Euroopa uurimismäärust kui osa strateegilisest prioriteedist tõhustada õiguslast koostööd, et parandada julgeolekut ja kaitsta ühiskonda;
- ettepanek on täielikult kooskõlas isikuandmete kaitset käsitleva liidu *acquis*’ga, eelkõige määrusega (EL) 2016/679,²⁸ direktiiviga (EL) 2016/680²⁹ ja määrusega (EL) 2018/1725,³⁰ kuna selles on sätestatud, et isikuandmete töötlemine kavandatud direktiivi alusel peab toimuma kooskõlas kohaldatava liidu andmekaitseraamistikuga.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

• Õiguslik alus

Algatus põhineb Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 82 lõikel 1.

²⁴ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „[Euroopa sisejulgeoleku strateegia ProtectEU](#)“, COM(2025) 148 final.

²⁵ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „[Strateegia „Digitaalne õigusemõistmine @2030“](#)“, COM(2025) 802 (final).

²⁶ Komisjoni teatis Euroopa Parlamendile, nõukogule, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele ning Regioonide Komiteele „Andmete õiguskaitse eesmärgil seadusliku ja tulemusliku juurdepääsu andmise tegevuskava“, COM(2025) 349 final.

²⁷ Komisjoni 4. detsembri 2025. aasta teatis Euroopa Parlamendile ja nõukogule „ELi narkostrategia“, COM(2025) 743 final.

²⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1–88).

²⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/680, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil ning selliste andmete vaba liikumist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu raamotsus 2008/977/JSK (ELT L 119, 4.5.2016, lk 89).

³⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39).

ELi toimimise lepingu artikli 82 lõikes 1 on sätestatud, et kriminaalasjades tehtav õiguslane koostöö liidus peab põhinema kohtuotsuste ja õigusasutuste otsuste vastastikuse tunnustamise põhimõttel. Sellega antakse liidule muu hulgas õigus võtta vastu meetmeid, millega kehtestatakse õigusnormid ja kord, et tagada igat liiki kohtuotsuste ja õigusasutuste otsuste tunnustamine kogu liidus.

Direktiiv võeti vastu ELi toimimise lepingu artikli 82 lõike 1 alusel, nagu muudki kehtivad vastastikust tunnustamist käsitlevad õigusaktid. ELi toimimise lepingu artikli 82 lõike 1 jätmine õiguslikuks aluseks tagab järjepidevuse vahendi valiku osas ning kajastab uuesti sõnastamise algatusega tehtavate muudatuste eesmärki ja sisu.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Direktiiv kui kriminaalasjades tehtava piiriülese õiguslase koostöö vahend tõendite kogumiseks on ELi tasandil juba kehtestatud. Tulenevalt direktiivi olemusest käsitletakse selles piiriüleseid küsimusi, mida liikmesriigid ei suudaks üksi tegutsedes tulemuslikult lahendada. EL on direktiivi vastuvõtmisega juba oma volitusi kasutanud ning seetõttu tuleks edasisi meetmeid samuti võtta ELi tasandil.

Mis puudutab konkreetseid muudatusi, millega kehtestatakse õigusnormid, et hõlbustada kaugosalemist kriminaalkohtu istungitel, kui kahtlustatav, süüdistatav või kannatanu asub teises liikmesriigis, siis selle küsimuse piiriülese olemuse tõttu ei saa ükski liikmesriik neid norme ise kehtestada.

Vastused avalikele ja sihtkonsultatsioonidele kinnitavad, et ELi meetmed selles valdkonnas annavad tõenäoliselt paremaid tulemusi kui liikmesriikide omad. Nõukogu on tunnistanud, et probleemid, mida käesoleva algatusega püütakse lahendada, nõuavad meetmete võtmist liikmesriikide tasandist kõrgemal. Seega on ettepanek vastus liikmesriikide tõstatatud küsimustele, mida on selgitatud eespool.

Võttes arvesse eespool kirjeldatud küsimuste piiriülest mõõdet ja asjaolu, et liit on juba neis küsimustes oma volitusi kasutanud, tuleb ettepanek selles seatud eesmärkide saavutamiseks vastu võtta ELi tasandil.

- **Proportsionaalsus**

Ettepanek on kooskõlas Euroopa Liidu lepingu artikli 5 lõikes 4 sätestatud proportsionaalsuse põhimõttega, sest ei lähe selle eesmärkide saavutamiseks vajalikust kaugemale. Ettepanek tugineb olemasolevatele liidu tasandi vastastikuse tunnustamise vahenditele ja digitaristule, mistõttu on täiendav haldus- ja finantskoormus piiratud.

Euroopa uurimismääruse kavandatud sihipärastes muudatustes piirdutakse probleemidega, mille nõukogu tegi kindlaks vastastikuste hindamiste kümnendas voorus ja aruannetes, mida on nimetatud käesoleva seletuskirja punktis, kus kirjeldatakse ettepaneku tausta. Ettepanekus esitatakse direktiivi üldisele raamistikule tuginevad lahendused, millega sekkutakse liikmesriikide kriminaalõigussüsteemidesse kõige vähem.

Kavandatud normid kriminaalkohtu istungitel kaugosalemise kohta on vastus soovidele, mida liikmesriigid väljendasid direktiivi vastastikuse hindamise käigus. Algatusega luuakse sihipärane raamistik, mis piirdub liikmesriikide jaoks kriminaalkohtu istungitel kaugosalemise taotluste esitamise ja tunnustamise lihtsustamisega. Sellega ei ühtlustata riigisiseseid kriminaalmenetlusi laiemalt riikide tasandil. Euroopa kaugosalemise määruse

kasutamine konkreetsetel juhtudel jääb liikmesriikide otsustada ning iga juhtumi puhul hinnatakse selle määrase proportsionaalsust ja asjakohasust. Kaugosalemine põhineb üldjuhul asjaomase isiku nõusolekul ja sellega kaasnevad tagatised, millega kantakse hoolt selle eest, et menetlus oleks õiglane ja menetlusõigusi kasutatakse tõhusalt.

Ettepanekus austatakse ka liikmesriikide menetlusautonoomiat, kuna istungite läbiviimist jääb reguleerima taotleva liikmesriigi õigus ja teatavad täitemeetmed on reguleeritud täitva liikmesriigi õigusega.

- **Vahendi valik**

Ettepaneku eesmärk on teha direktiivis sihipärased muudatused, et kõrvaldada direktiivi rakendamise ja hindamise käigus kindlaks tehtud lüngad, ebakõlad ja vajakajäämised. Kuna muudatused on sihipärased, on nende tegemiseks kõige asjakohasem kasutada sama õiguslikku vahendit. Kõige sobivamaks direktiivi asendamise ja kehtetuks tunnistamise viisiks peetakse uuesti sõnastamist.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Peamine viitedokument direktiivi hindamiseks on vastastikuste hindamiste lõpparuanne. Aruandes on nenditud, et direktiivist on saanud tõhus ja laialdaselt kasutatav vahend kriminaalasjades tehtava õiguslase koostöö jaoks kogu Euroopa Liidus ning et üldiselt peetakse süsteemi hästi toimivaks. Ometi on aruandes nimetatud mitut õiguslikku ja tegevuslikku probleemi. Eelkõige kutsutakse selles üles tegema sihipäraseid muudatusi seoses järgmisega: i) tõendite kasutamine muudel eesmärkidel; ii) elektroonilise side pealtkuulamine; iii) tehniliste salvestusseadmete kasutamine ja piiriülene jälgimine ning iv) õiguskaitseasutuste vahel varem või omaalgatuslikult vahetatud teabe kasutamine tõendina. Samuti on aruandes rõhutatud, et praktikud on juhtinud tähelepanu praktilistele raskustele, mis on seotud Euroopa uurimismääruse standardvormi keerukuse, tõlkeprobleemide ja täitmisel esinevate viivitustega. Lisaks on aruandes tehtud ettepanek uurida süüdistatavate kohtulikult arutelul kaugosalemise küsimust. Kokkuvõttes on hindamisaruandes soovitatud õigusakte täpsemalt selgitada ja rohkem ühtlustada, et suurendada õiguskindlust, tõhusust ja järjepidevust direktiivi kohaldamisel.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Komisjon korraldas ettepaneku koostamise käigus 2025. ja 2026. aastal ulatuslikud konsultatsioonid. Konsultatsioonid olid suunatud mitmesugustele sidusrühmadele, kes esindavad kodanikke, avaliku sektori asutusi, akadeemiliste ringkondade esindajaid, ELi asutusi ja organeid, Euroopa kaitseadvokaatide ühendusi ja muid asjassepuutuvaid huvirühmi.

Konsultatsioonide hulka kuulusid: i) sihtkonsultatsioonid liikmesriikide ametiasutuste, Eurojusti, Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku, Euroopa Prokuratuuri, Europol, Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti, Euroopa Kriminaalõiguse Advokatuuride Ühingu ning Euroopa Advokatuuride ja Õigusliitude Nõukoguga; ii) avalik tagasisidekorje, mille raames saadi teavet akadeemiliste ringkondade esindajatelt; iii) kolm kohtumist liikmesriikide asutuste ekspertidega³¹ ja iv) kohtumine komisjoni kriminaalõiguse eksperdirühmaga³².

³¹ Kohtumised toimusid 31. märtsil 2025, 2. juulil 2025 ja 5. mail 2026.

Üldiselt ollakse üksmeelel, et EL peaks tegelema kindlakstehtud probleemidega ning tegema selleks direktiivi sihipäraseid muudatused.

Paljud eksperdid tunnistasid eelkõige probleeme, mis on seotud teatavate uurimistoimingute kasutamisega tõendite kogumiseks piiriüleses kontekstis, eeskätt tõendite kogumise eesmärgil toimuva piiriülese jälgimisega ja tehniliste salvestusseadmetega (asukoha, audio- või visuaalsete andmete kogumiseks). Üldiselt toetati neid küsimusi käsitlevate erisätete lisamist direktiivi. Mitu eksperti leidis, et oleks kasulik määratleda direktiivis mõiste „elektroonilise side pealtkuulamine“. Mõni ekspert nägi ka võimalust selgitada ilma teise liikmesriigi tehnilise abita tehtavast või tehtud pealtkuulamisest teatamise korda.

Mis puutub vajadusse selgitada õigusnorme, mis käsitlevad tõendite kasutamist muudel eesmärkidel, siis läksid sidusrühmade arvamused lahku. Mõni ekspert toetas lihtsustatud korda saadud tõendite kasutamise tingimuste kehtestamiseks ja nende tingimuste tühistamise taotlemiseks, et säilitada piiriüleste uurimiste paindlikkus ja tõhusus. Mitu sidusrühma pidas vajalikuks kehtestada õiguskaitseasutuste vahel varem vahetatud teabe tõendina kasutamise nõusoleku taotlemise kord, teised rõhutasid, et uutes eeskirjades tuleks arvesse võtta erinevusi liikmesriikide õigusraamistikutes. Samuti näitasid konsultatsioonid, et liikmesriikide õigusaktid ja tavad erinevad selles osas, millal võib õigusasutuste omaalgatuslikult vahetatud teavet kasutada tõendina, mis osutab vajadusele erinormide järele. Konsultatsioonid näitasid ka vajadust lisada direktiivi mõni selgitus, näiteks Euroopa uurimismääruse kohaldamisala ja mõiste „taotlev asutus või ametiisik“ kohta. Samuti nimetati vajadust õigusalasest koolituse järele ning vajadust koostada käsiraamatud või täiendavad suunised, eelkõige selleks, et selgitada Euroopa uurimismääruse ja muude vahendite vahelist seost, ent ka selle kohta, kuidas kasutada Euroopa uurimismäärust konkreetsete uurimismeetodite piiriüleseks tunnustamiseks ja rakendamiseks. Lisaks peeti kasulikuks kasutada täiendavaid vahendeid, nagu Euroopa õigusatlas ja Fiches Belges, et tagada Euroopa uurimismääruse sujuv kohaldamine, eriti juhtudel, kus erinevused uurimistoiminguid käsitlevates liikmesriikide tavades ja õigusaktides tekitavad raskusi koostöö tegemisel. Ekspertid pidasid vajalikuks neid vahendeid korrapäraselt ajakohastada, et kajastada muudatusi liikmesriikide õigusaktides, pädevates asutustes ja praktilistes nõuetes, tagades sellega vahendite jätkuva usaldusväärsuse ja kasulikkuse praktikute jaoks.

Sidusrühmad toetasid laialdaselt eesmärki hõlbustada spetsiaalse liidu õigusraamistikuga piiriülest kaugosalemist kriminaalmenetluses. Samas rõhutasid nad vajadust tagada jätkuvalt menetluste õiglus ja asjaomaste isikute menetlusõiguste tõhus kasutamine. Enamik liikmesriike ja eksperte jagas seisukohta, et kaugosalemine kohtuistungitel peaks olema reguleeritud taotleva liikmesriigi menetlusõigusega, välja arvatud isikusamasuse tuvastamine ja videokonverentsi tehnilised tingimused, mida peaks reguleerima täitva liikmesriigi menetlusõigus.

Mõni ekspert oli nõus, et kaugosalemise kontekstis tuleks kohaldada samu tagatise ja õiguskaitsevahendeid, mida kohaldatakse kohtuistungil füüsiliselt kohal viibimise korral. Enamik sidusrühmi rõhutas siiski, et vaja on spetsiaalseid tagatise, eelkõige i) Euroopa kaugosalemise määrusega seotud isiku nõusolekut; ii) asjaomase isiku ja tema advokaadi vahelist konfidentsiaalset suhtluskanalit; iii) spetsiaalseid õiguskaitsevahendeid tehniliste rikete puhuks ning iv) haavatavate isikute ja laste kaitset. Neid seisukohti võeti ettepanekus arvesse.

Samas väljendasid sidusrühmad erinevaid seisukohti sellistes küsimustes nagu i) nõusoleku nõudest erandite tegemise võimalus (ja erandite ulatus); ii) mis liiki asutus on täitvas liikmesriigis pädev tuvastama isikusamasust ja tegema menetlustoiminguid ning

³² Kohtumine toimus 14. mail 2025.

iii) spetsiaalsed õiguskaitsevahendid, mis täiendavad taotleva liikmesriigi õiguse alusel juba kättesaadavaid vahendeid. Näiteks soovis enamik liikmesriike erandlikel asjaoludel tehtavaid piiratud erandeid nõudest saada asjaomase isiku nõusolek, kuid kaitseadvokaatide organisatsioonid olid üldiselt selliste erandite vastu. Seepärast rakendatakse ettepanekus tasakaalustatud lähenemisviisi: säilitatakse Euroopa kaugosalemise määruse koostamise kohustusliku tingimusena asjaomase isiku nõusolek ning samal ajal võimaldatakse kitsalt piiritletud erandit, mille suhtes kohaldatakse rangeid tagatise ja kohtulikku järelevalvet.

Üksikasjalikum kokkuvõte komisjoni konsultatsioonide tulemustest esitatakse käesolevale ettepanekule lisatavas komisjoni talituste töödokumendis.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Lisaks eespool nimetatud konsultatsioonidele sidusrühmadega kogus ja kasutas komisjon eksperditeadmisi muudest allikatest.

Ettepanek tugineb eelkõige vastastikuste hindamiste lõpparuandele, Eurojusti ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku aruannetele ning kriminaalõiguse tulevikku käsitleva kõrgetasemelise foorumi tehnilistele ja poliitilistele aruteludele.

Mis puutub kriminaalkohtu istungitel kaugosalemise eeskirjadesse, siis on ettepanekus arvesse võetud ka i) tulemusi, milleni jõuti Euroopa Komisjoni õigusprogrammi raames rahastatud uurimisprojekti raames, mis käsitles kaitseõiguste digitaliseerimist kriminaalmenetluses;³³ ii) Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti aruannet „Õigusemõistmise digitaliseerimine: põhiõigustel põhinev lähenemisviis“³⁴ ja iii) selleteemalist töökonverentsidel³⁵ peetud arutelude esialgseid tulemusi.

- **Mõjuhindang**

Käesoleval juhul peeti peamiselt kahel põhjusel õigustatuks teha mõju hindamise nõudest erand: puuduvad valikuvõimalused ning oluline negatiivne majanduslik, sotsiaalne või keskkonnamõju. Direktiiv juba läbis vastastikuste hindamiste kümnenda vooru raames põhjaliku ja tagasivaatava hindamise, mille tulemusel esitati konkreetset soovitusi käsitleda elemente, mida direktiiv veel ei hõlma, ja muuta kehtivaid sätteid. Nõukogu töö vastastikuste hindamiste kümnenda vooru raames viis järelduseni, et elujõuliste poliitiliste alternatiivide valik on piiratud. Käesolev ettepanek põhineb sellel töö. Nii läbivaadatav direktiiv, mis võeti vastu liikmesriikide algatusel, kui ka kavandatud muudatused on enamjaolt tehnilist ja menetluslikku laadi. Need mõjutavad peamiselt piiriüleses õigusosalases koostöös osalevaid avaliku sektori asutusi. Mis tahes mõju füüsilistele või juriidilistele isikutele on eeldatavasti positiivne, kuna muudatuste eesmärk on suurendada õiguskindlust, parandada olemasolevate menetluste tõhusust ja hõlbustada kriminaalkohtu istungitel kaugosalemise kaudu juurdepääsu õigusemõistmisele.

Kuna algatuses käsitletakse küsimusi, mis on oma olemuselt piiriülesed, ei teki sellega seoses konkreetseid subsidiaarsusega seotud probleeme. On oodata, et avaliku sektori asutuste muudatuste rakendamisega seotud kulud korvab piiriüleste kriminaaluurimiste ja süüdistuste esitamise tõhususe suurenemine, samuti viivituste, üleandmistega ja nendega seotud

³³ <https://www.law.kuleuven.be/linc/english/research/researchdigirights.html>.

³⁴ https://fra.europa.eu/sites/default/files/fra_uploads/fra-2025-digitalising-justice-fundamental-rights-approach_en.pdf.

³⁵ Töökonverents videokonverentsi kasutamise kohta piiriüleste kriminaalasjade kohtulikult arutamisel ELis, mille korraldasid 20. jaanuaril 2026 Madalmaade justiitsministeerium ja Rotterdami Erasmus ülikool; valitsusvälise organisatsiooni Fair Trials koordineeritava võrgustiku LEAP aastakonverents 2026. aastal.

tegevuskoormuse vähenemine. Kuna algatuses käsitletakse küsimusi, mis on oma olemuselt piiriüleised, ei teki sellega seoses konkreetseid subsidiaarsusega seotud probleeme. Mõjuhinnangu puudumise tõttu lisatakse ettepanekule komisjoni talituste töödokument, milles kirjeldatakse poliitilist tausta, probleemi määratlust, tehtud poliitilisi valikuid ja eeldatavat mõju, sealhulgas sidusrühmadega peetud konsultatsioonide tulemusi ja tulevast järelevalvekorda.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Kooskõlas komisjoni õigusloome kvaliteedi ja tulemuslikkuse programmiga tuleks kõigi algatustega, mille eesmärk on vaadata läbi kehtiv ELi õigusakt, püüelda lihtsustamise poole ja vähendada liikmesriikide halduskoormust.

Nii läbivaadatav direktiiv kui ka kavandatud muudatused on enamjaolt tehnilist ja menetluslikku laadi. Need mõjutavad peamiselt piiriüleses õigusalasest koostöös osalevaid avaliku sektori asutusi. Mis tahes mõju füüsilistele või juriidilistele isikutele on eeldatavasti positiivne, kuna muudatuste eesmärk on suurendada õiguskindlust, parandada olemasolevate menetluste tõhusust ja hõlbustada kriminaalkohtu istungitel kaugosalemise kaudu juurdepääsu õigusemõistmisele.

On oodata, et avaliku sektori asutuste muudatuste rakendamisega seotud kulud korvab piiriüleste kriminaaluurimiste ja süüdistuste esitamise tõhususe suurenemine, samuti viivituste, üleandmist ja nendega seotud tegevuskoormuse vähenemine.

Mõju VKEdele ja konkurentsivõimele ei ole oodata.

- **Põhiõigused**

Ettepanek on kooskõlas ELis tunnustatud põhiõiguste ja põhimõtetega, eelkõige õigusega õiglasele kohtulikule arutamisele ja tõhusale õiguskaitsevahendile ning kaitseõigusega, mis on sätestatud ELi põhiõiguste harta artiklites 47 ja 48 ning Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artiklis 6 ja artikli 13 lõikes 1. Ettepanek põhineb kuuel ELi direktiivil, mis käsitlevad kahtlustatavate ja süüdistatavate menetlusõigusi kriminaalmenetluses, st direktiividel 2010/64/EL,³⁶ 2012/13/EL,³⁷ 2013/48/EL,³⁸ (EL) 2016/343, (EL) 2016/800³⁹ ja (EL) 2016/1919,⁴⁰ ning direktiivil 2012/29/EL kuriteoohvrite õiguste kohta.

Direktiiviga kaitstakse põhiõigusi, lõimides Euroopa uurimismääruse ja muude kriminaalasjades tõendite kogumise meetmete raamistikku tagatised. Eelkõige kehtestatakse direktiiviga sätted selle tagamiseks, et Euroopa uurimismääruse koostamise või kinnitamisega

³⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. oktoobri 2010. aasta direktiiv 2010/64/EL õiguse kohta suulisele ja kirjalikule tõlkele kriminaalmenetluses (ELT L 280, 26.10.2010, lk 1).

³⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2012. aasta direktiiv 2012/13/EL, milles käsitletakse õigust saada kriminaalmenetluses teavet (ELT L 142, 1.6.2012, lk 1).

³⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2013. aasta direktiiv 2013/48/EL, mis käsitleb õigust kaitsjale kriminaalmenetluses ja Euroopa vahistamismäärusega seotud menetluses ning õigust lasta teavitada vabaduse võtmisest kolmandat isikut ja suhelda vabaduse võtmise ajal kolmandate isikute ja konsulaarasutustega (ELT L 294, 6.11.2013, lk 1).

³⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/800, mis käsitleb kriminaalmenetluses kahtlustatavate või süüdistatavate laste menetluslikke tagatisi (ELT L 132, 21.5.2016, lk 1).

⁴⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/1919, milles käsitletakse tasuta õigusabi andmist kahtlustatavatele ja süüdistatavatele kriminaalmenetluses ning isikutele, kelle üleandmist taotletakse Euroopa vahistamismäärusega seotud menetluses (ELT L 297, 4.11.2016, lk 1).

käivad kaasas tagatised, mis on seotud asjaomase isiku põhiõiguste austamisega. Samuti võimaldab direktiiv täitval asutusel või ametiisikul tagada, et Euroopa uurimismääruse täitmisel järgitakse proportsionaalsuse põhimõtet ning asjaomase isiku menetlus- ja põhiõigusi. Lisaks tagavad konkreetsed menetlusmehhanismid, nagu teise liikmesriigi abita tehtavatest piiriülestest uurimistoimingutest teatamise kord, et liikmesriiki, kus asub uurimistoimingu subjekt, teavitatakse ja liikmesriik võib sekkuda, kui asjaomane toiming ei oleks sarnase riigisisese juhtumi puhul lubatud.

Kavandatud õigusnormidega kriminaalkohtu istungitel kaugosalemise kohta kehtestatakse selged ja ranged Euroopa kaugosalemise määruse koostamise ja täitmise tingimused ning seonduvad menetluslikud tagatised ja õiguskaitsevahendid. Nende normidega tagatakse, et kaugosalemine kohtuistungitel ei toimu viisil, mis kahjustab menetluse õiglust või menetlusõiguste kasutamist. Euroopa kaugosalemise määruse täitmisel peaks hartas sätestatud põhiõiguste, eelkõige isiklikult kohtulikult arutelul viibimise õiguse austamise tagama eeskätt nõue saada nõusolek isikult, kelle kohta Euroopa kaugosalemise määrus koostatakse. Sellest nõudest lubatakse teha erand üksnes erandlikel ja selgelt määratletud juhtudel, mis kujutavad endast harta artikli 52 kohaselt lubatud piiranguid. Lisaks aitab kaitseõiguse tulemuslikku kasutamist tagada ka nõue, et kahtlustatavat või süüdistatavat peab esindama taotlevas liikmesriigis viibiv volitatud kaitsja.

Kavandatud õigusnormid kaugosalemise kohta kriminaalmenetluses on kooskõlas nii Euroopa Inimõiguste Kohtu kui ka Euroopa Kohtu praktikaga. Kuigi Euroopa Inimõiguste Kohus on järjepidevalt tõdenud, et süüdistatava füüsiline viibimine kohtusaalis on oluline osa õigusest õiglasele kohtulikule arutamisele, on ta ka sedastanud, et osalemine kohtuistungil videokonverentsi vahendusel ei ole iseenesest vastuolus õigusega õiglasele ja avalikule kohtulikule arutamisele, tingimusel et asjaomasel isikul on võimalik i) menetlust jälgida; ii) näha ja kuulda kohtuistungil osalevaid isikuid; iii) olla nähtav ja kuuldav ilma tehniliste takistusteta ning iv) suhelda tõhusalt ja konfidentsiaalselt oma kaitsjaga⁴¹. Ettepanekus on arvesse võetud kõiki neid standardeid ja sellega kehtestatakse, nagu eespool märgitud, mitu täiendavat tagatist.

Kavandatud normides on arvesse võetud ka Euroopa Kohtu asjakohast kohtupraktikat, eelkõige otsust kohtuasjas C-760/22⁴². Selles kohtuotsuses selgitas Euroopa Kohus, et kuna direktiivi (EL) 2016/343 artikli 8 lõige 1 ei reguleeri sõnaselgelt kaugosalemist kriminaalmenetluses, ei saa olla selle sättega vastuolus, et süüdistataval, kes seda sõnaselgelt taotleb, lubatakse osaleda kohtuistungil videokonverentsi teel. Samuti kinnitab kohus, et kui liikmesriigid võimaldavad süüdistataval kasutada õigust viibida kohtulikult arutelul kaugosalemise teel, ei tohiks kehtestatud normid kahjustada direktiivi (EL) 2016/343 eesmärki, milleks on tugevdada õigust õiglasele kohtulikule arutamisele kriminaalmenetluses, süütuse presumptsiooni ja kaitseõigust, mis on sätestatud ELi põhiõiguste hartas ning Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioonis.

⁴¹ Euroopa Inimõiguste Kohtu otsus, 5. oktoober 2006, Marcello Viola vs. Itaalia, ECLI:CE:ECHR:2006:1005JUD004510604, punktid 65–67; Euroopa Inimõiguste Kohtu otsus, 27. november 2007, Asciutto vs. Itaalia, ECLI:CE:ECHR:2007:1127JUD003579502, punktid 62–73; Euroopa Inimõiguste Kohtu otsus, 16. veebruar 2016, Yevdokimov jt vs. Venemaa, ECLI:CE:ECHR:2016:0216JUD002723605, punkt 43; Euroopa Inimõiguste Kohtu otsus, Sakhnovskiy vs. Venemaa, taotlus nr 21272/03, ECLI:CE:ECHR:2010:1102JUD002127203, punkt 98.

⁴² Kohtuotsus, Euroopa Kohus, 4. juuli 2024, FP jt (kohtulik arutelu videokonverentsi teel), C-760/22, EU:C:2024:574.

4. MÕJU EELARVELE

Algatusel on mõju eelarvele, eelkõige tulenevalt selle digitaliseerimiskomponentidest. Need eeldavad õigus- ja poliitikaalast tööd ja koordineerimist komisjonis, samuti tehnilist tööd detsentraliseeritud IT-süsteemi ja selle komponentide arendamiseks, kohandamiseks, testimiseks, hooldamiseks ja toetamiseks.

Mõju eelarvele ning vajalikke inim- ja haldusressursse kirjeldatakse üksikasjalikult ettepanekule lisatud finants- ja digiselgituses.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Komisjon kontrollib, kas käesoleva direktiiviga muudetavad sätted võetakse nõuetekohaselt ja tulemuslikult üle kõigi osalevate liikmesriikide õigusesse. Komisjon korraldab kogu ülevõtmisetapi jooksul ülevõtmise teemalisi seminare kõigi liikmesriikidega.

Ettepanekuga on ette nähtud statistika kogumine, et komisjon saaks jälgida direktiivi kohaldamist ning esitada Euroopa Parlamendile ja nõukogule selle kohta aruande.

- **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

Kuna ettepanek sisaldab kehtiva direktiiviga võrreldes uusi õiguslikke kohustusi, tuleb ülevõtmismeetmetest teatamisel saata selgitavad dokumendid, sealhulgas riigisiseste sätete ja direktiivi vastavustabel. Selle eesmärk on tagada, et ülevõtmismeetmed, mille liikmesriigid lisavad kehtivatesse õigusaktidesse, on selgelt tuvastatavad.

On tõenäoline, et liikmesriigid lisavad käesoleva ettepaneku ülevõtmiseks vajalikud riigisiselised meetmed rohkem kui ühte õigusakti. Seepärast on vaja, et liikmesriigid esitaksid komisjonile selgitava dokumendi, mis sisaldab direktiivi ülevõtmiseks vastu võetud sätete teksti. Selles dokumendis tuleks näidata, kuidas need sätted sobituvad sätetega, mis on direktiivi ülevõtmiseks juba vastu võetud, ja muude asjakohaste ELi poliitikameetmega.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Kavandatud muudatused on järgmised.

I jaotis sisaldab üldsätteid.

Artiklis 1 esitatakse reguleerimisese.

Artiklis 2 loetletakse olulised mõisted.

II jaotises sätestatakse Euroopa uurimismääruse ja muude kriminaalasjades tõendite kogumise meetmete raamistik.

Artiklis 3 määratletakse Euroopa uurimismäärus ja kirjeldatakse selle täitmise kohustust.

Artiklis 4 määratakse kindlaks Euroopa uurimismääruse kohaldamisala.

Artiklis 5 loetletakse menetlused, mille puhul võib koostada Euroopa uurimismääruse.

Artiklis 6 sätestatakse Euroopa uurimismääruse nõutav sisu ja vorm.

Artiklis 7 sätestatakse Euroopa uurimismääruse koostamise ja edastamise tingimused.

Artiklis 8 sätestatakse kord Euroopa uurimismääruse edastamiseks taotlevalt asutuselt või ametiisikult täitvale asutusele või ametiisikule.

Artiklis 9 käsitletakse olukorda, kus Euroopa uurimismäärus on seotud varasema Euroopa uurimismäärusega.

Artiklis 10 sätestatakse täitva asutuse või ametiisiku kohustus tunnustada ja täita Euroopa uurimismäärust.

Artikliga 11 reguleeritakse muud liiki uurimistoimingute kasutamist ja loetletakse toimingud, mille kasutamine peab olema täitjariigi õiguse alusel alati võimalik.

Artiklis 12 loetletakse tunnustamata või täitmata jätmise alused.

Artiklis 13 sätestatakse tunnustamise või täitmise tähtsajad.

Artiklis 14 sätestatakse saadud tõendite üleandmise eeskirjad.

Artiklis 15 loetletakse tunnustamise või täitmise edasilükkamise alused.

Artiklis 16 sätestatakse kohustus teavitada taotlevat asutust või ametiisikut.

Artiklis 17 määratakse kindlaks õiguskaitsevahendid, mis peavad olema kättesaadavad.

Artiklis 18 sätestatakse ametnike kriminaalvastutust käsitlevad normid.

Artiklis 19 sätestatakse ametnike tsiviilvastutust käsitlevad normid.

Artiklis 20 sätestatakse konfidentsiaalsuskohustus.

Artiklis 21 sätestatakse teabe või tõendite hilisema kasutamise ja edasisaatmise tingimused.

Artiklis 22 nähakse ette võimalus viia vahistatud isik uurimistoimingu tegemiseks ajutiselt üle taotlevasse riiki.

Artikliga 23 nähakse ette võimalus viia vahistatud isik uurimistoimingu tegemiseks ajutiselt üle täitjariiki.

Artikliga 24 nähakse ette võimalus ülekuulamiseks videokonverentsi või muu kaugsidetehnoloogia abil.

Artikliga 25 nähakse ette võimalus kuulata eksperte või tunnistajaid üle telefonikonverentsi teel.

Artikliga 26 nähakse ette võimalus taotleda teavet panga- ja muude finantskontode kohta.

Artikliga 27 nähakse ette võimalus taotleda teavet pangatoimingute ja muude finantstehingute kohta.

Artikliga 28 reguleeritakse uurimistoiminguid, mis eeldavad tõendite kogumist reaalajas, pidevalt ja teatava aja jooksul.

Artiklis 29 sätestatakse erinormid varjatud uurimiste kohta.

Artiklis 30 sätestatakse erinormid piiriülese jälgimise kohta.

Artiklis 31 sätestatakse erinormid teise liikmesriigi tehnilise abiga toimuva elektroonilise side pealtkuulamise taotlemiseks.

Artiklis 32 sätestatakse erinormid tõendite kaotsimineku vältimiseks kasutatavate kriminaalmenetluse tagamise vahendite kohta.

Artiklis 33 sätestatakse kord selle liikmesriigi teavitamiseks, kelle territooriumil asub pealtkuulatatav isik, kuid kelle tehniline abi ei ole vajalik.

Artiklis 34 sätestatakse kord liikmesriigi teavitamiseks tehnilise salvestusseadme kasutamisest tema territooriumil, ilma et oleks vaja tema tehnilist abi.

Artiklis 35 sätestatakse varem vahetatud teabe tõendina kasutamise nõusoleku taotlemise kord.

III jaotisega kehtestatakse Euroopa kaugosalemise määrus kui uus vastastikuse tunnustamise vahend, mis hõlbustab kahtlustatava, süüdistatava või kannatanu kaugosalemist kriminaalkohtu istungil teisest liikmesriigist videokonverentsi või muu kaugsidetehnoloogia abil.

Artiklis 36 määratletakse Euroopa kaugosalemise määrus.

Artiklis 37 sätestatakse Euroopa kaugosalemise määruse koostamise tingimused.

Artikliga 38 kehtestatakse asjaomase isiku nõusoleku hankimise kord ja tagatised.

Artikliga 39 määratakse kindlaks Euroopa kaugosalemise määruse standardvormi kohustusliku sisu.

Artikliga 40 reguleeritakse Euroopa kaugosalemise määruse edastamist.

Artikliga 41 kehtestatakse kohustus tunnustada ja täita Euroopa kaugosalemise määrust ilma täiendavate formaalsusteta.

Artiklis 42 sätestatakse Euroopa kaugosalemise määruse täitmise praktilise korra üksikasjad.

Artiklis 43 sätestatakse Euroopa kaugosalemise määruse tunnustamata/täitmata jätmise kohustuslikud ja vabatahtlikud alused.

Artiklis 44 sätestatakse Euroopa kaugosalemise määruse tunnustamise ja täitmise otsuste tegemise tähtajad.

Artikliga 45 reguleeritakse olukordi, kus Euroopa kaugosalemise määrust ei ole võimalik täita.

Artikliga 46 nähakse ette pädevate asutuste vahelise teavitamise kohustused.

Artikliga 47 reguleeritakse pärast süüdimõistmist kasutatavaid kriminaalmenetluse tagamise vahendeid.

Artiklis 48 julgustatakse taotlevat asutust või ametiisikut ja täitvat asutust või ametiisikut omavahel konsulteerima.

Artiklis 49 sätestatakse kohaldatavad menetlusõigused.

Artikliga 50 kehtestatakse õigus tõhusatele õiguskaitsevahenditele.

IV jaotis sisaldab ühissätteid.

Artiklis 51 sätestatakse sidevahendeid käsitlevad normid.

Artikkel 52 võimaldab määrata liikmesriikides keskasutused.

Artiklis 53 käsitletakse koostööd Eurojusti ja Euroopa õigusosalase koostöö võrgustikuga.

Artikliga 54 reguleeritakse kuludega seotud küsimusi.

Artiklis 55 sätestatakse liikmesriikide kohustus esitada statistikat.

Artiklis 56 sätestatakse standardvormide muutmise normid.

Artiklis 57 sätestatakse delegeeritud volituste kasutamise normid.

V jaotis sisaldab ülemineku- ja lõppsätteid

Artiklis 58 sätestatakse pädevate asutuste teavitamise kohustused.

Artikliga 59 reguleeritakse seost muude ELi ja rahvusvaheliste õigusaktidega.

Artiklis 60 esitatakse üleminekusätteid.

Artiklis 61 sätestatakse ülevõtmise tähtajad.

Artiklis 62 sätestatakse komisjoni kohustus anda direktiivi kohaldamise kohta aru.

Artikkel 63 sisaldab kehtetuks tunnistamise sätet.

Artikkel 64 sisaldab jõustumist käsitlevat sätet.

Artiklis 65 nimetatakse adressaadid.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU DIREKTIIV,**mis käsitleb Euroopa uurimismäärust kriminaalasjades ja Euroopa
kaugosalemismäärust (uuesti sõnastatud)**

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 82 lõiget 1-punkt-a,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust,⁴³

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

↓ uus

- (1) Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi 2014/41/EL⁴⁴ on korduvalt oluliselt muudetud. Kuna kõnealusesse direktiivi on vaja teha uusi muudatusi, tuleks see selguse huvides uuesti sõnastada.

↓ 2014/41/EL põhjendus 1

- (2) Euroopa Liit on seadnud endale eesmärgiks säilitada ja arendada vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajanevat ala.

↓ uus

- (3) Raske ja organiseeritud kuritegevuse ning terrorismi jaoks on üha iseloomulikum rahvusvaheliskus ning need kujutavad endast ohtu liidu julgeolekule. Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 67 lõike 3 kohaselt peab liit püüdma tagada kõrge turvalisuse taseme, kasutades selleks muu hulgas politsei- ja õigusasutuste ning muude pädevate asutuste või ametiisikute tegevuse koordineerimist ja koostööd, samuti kriminaalasjades tehtud kohtuotsuste vastastikust tunnustamist. Tulemuslik piiriülene õigusala koostöö kriminaalasjades on seetõttu hädavajalik, et hõlbustada tõendite piiriülest kogumist ja edastamist, millega toetataks uurimiste ja süüdistuste esitamise

⁴³

[...]

⁴⁴

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 3. aprilli 2014. aasta direktiiv 2014/41/EL, mis käsitleb Euroopa uurimismäärust kriminaalasjades (ELT L 130, 15.2014, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2014/41/oj>).

tulemuslikkust, ning võimaldada liidul ja liikmesriikidel nendele ohtudele tõhusalt reageerida.

↓ 2014/41/EL põhjendus 2

- (4) Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikli 82 lõike 1 kohaselt põhineb kriminaalasjades tehtav õiguslane koostöö liidus kohtuotsuste ja õigusasutuste otsuste vastastikuse tunnustamise põhimõttel, mida on liidus alates 15.–16. oktoobril 1999 Tampere toimunud Euroopa Ülemkogu kohtumisest alates nimetatud kriminaalasjades tehtava õiguslase koostöö nurgakiviks.

↓ 2014/41/EL põhjendus 3
(kohandatud)

~~Nõukogu raamotsuses 2003/577/JSK (⁴⁵) käsitletakse vajadust tunnustada viivitamata otsuseid, mis hoiavad ära tõendite hävitamise, muutmise, eemaldamise, üleandmise või kõrvaldamise. Kuna aga kõnealune õigusakt käsitleb üksnes arestimist, tuleb arestimisotsusele lisada eraldi taotlus tõendite üleandmiseks määruse koostanud riigile („taotlev riik”) kooskõlas kriminaalasjades osutatava vastastikuse õigusabi suhtes kohaldatavate eeskirjadega. Selle tulemusena on menetlus kaheetapiline, mis vähendab selle tõhusust. Peale selle on kõnealuse menetluse asemel võimalik kasutada muid tavapäraseid koostöövahendeid ja seetõttu kasutavad pädevad asutused või ametiisikud seda tegelikult harva.~~

↓ 2014/41/EL põhjendus 4
(kohandatud)

~~Nõukogu raamotsus 2008/978/JSK, (⁴⁶) mis käsitleb Euroopa tõendikogumismäärust, võeti vastu selleks, et kohaldada vastastikuse tunnustamise põhimõtet Euroopa tõendikogumismääruse suhtes. Euroopa tõendikogumismäärust kohaldatakse üksnes olemasolevate tõendite suhtes ja seega hõlmab see tõenditega seoses kriminaalasjades tehtava õiguslase koostöö piiratud osa. Kõnealuse raamotsuse piiratud kohaldamisala tõttu võivad pädevad asutused või ametiisikud kasutada uut korda või vastastikuse õigusabi menetlusi, mida kohaldatakse igal juhul Euroopa tõendikogumismääruse kohaldamisalast välja jäävate tõendite suhtes.~~

↓ 2014/41/EL põhjendus 5
(kohandatud)

~~Pärast raamotsuste 2003/577/JSK ja 2008/978/JSK vastuvõtmist on selgunud, et olemasolev tõendikogumise raamistik on liiga killustatud ja keeruline. Seetõttu on vaja uut lähenemisviisi.~~

⁴⁵ Nõukogu 22. juuli 2003. aasta raamotsus 2003/577/JSK vara või tõendite arestimise otsuste täitmise kohta Euroopa Liidus (ELT L 196, 2.8.2003, lk 45).

⁴⁶ Nõukogu 18. detsembri 2008. aasta raamotsus 2008/978/JSK, mis käsitleb Euroopa tõendikogumismäärust esemete, dokumentide ja andmete kogumiseks kriminaalmenetluses kasutamise eesmärgil (ELT L 350, 30.12.2008, lk 72).

~~Euroopa Ülemkogul 10. 11. detsembril 2009 vastu võetud Stockholmi programmis leidis Euroopa Ülemkogu, et jätkata tuleks kõikehõlmava süsteemi loomist, mille abil saadakse tõendeid piiriülese mõõtmega kohtuasjades ning mis tugineb vastastikuse tunnustamise põhimõttele. Euroopa Ülemkogu märkis, et kõnealuses valdkonnas moodustavad olemasolevad vahendid killustatud süsteemi ja vaja on uut lähenemisviisi, mis põhineb vastastikuse tunnustamise põhimõttel, kuid võtab samuti arvesse vastastikuse õigusabi traditsioonilise süsteemi paindlikkust. Seetõttu kutsus Euroopa Ülemkogu üles looma tervikliku süsteemi, millega kõnealuses valdkonnas asendatakse kõik kehtivad õigusaktid, sealhulgas raamotsus 2008/978/JSK, mis hõlmaks võimalikult suurel määral igat liiki tõendeid, sisaldaks täitmise tähtaegu ja piiraks võimalikult suurel määral keeldumise aluseid.~~

- (5) Direktiiviga 2014/41/EL loodi Euroopa uurimismäärus kui kriminaalasjades tõendite piiriülese kogumise vahend. Direktiiv koostati vastusena veenvalt tuvastatud praktilisele vajadusele luua piiriülese mõõtmega juhtumite korral tõendite hankimiseks terviklik raamistik, mis põhineks vastastikusel tunnustamisel. Sellega asendati tõendite kogumise varasem killustatud süsteem, võttes samal ajal arvesse traditsioonilise vastastikuse õigusabi süsteemi paindlikkust.
- (6) Direktiivi 2014/41/EL on kohaldatud alates 22. maist 2017 ja see on praktikas andnud häid tulemusi. Selle kohaldamisel saadud kogemused, sealhulgas vastastikuste hindamiste kümnenda vooru tulemused,⁴⁷ näitavad siiski, et on valdkondi, kus õigusraamistikku tuleks tugevdada ja täiendada, et parandada õigusselgust ja piiriülese tõendite kogumise tulemuslikkust. Selleks on vaja teha Euroopa uurimismäärusesse sihipäraseid seadusandlikke parandusi ning võimaldada teises liikmesriigis asuvatel kahtlustatavatel, süüdistatavatel ja kannatanutel kaugosaleda kriminaalkohtu istungitel videokonverentsi teel. Seetõttu tuleks kriminaalasjades tõendite kogumisel tehtava piiriülese õigusalse koostöö kohta direktiivis 2014/41/EL ette nähtud ühiseid norme veelgi parandada ja edasi arendada, et tagada selle õigusakti tõhus toimimine ja süvendada õiguslast koostööd tõendite kogumisel.
- (7) Liikmesriikides on kahtlustatavate, süüdistatavate ja kannatanute videokonverentsi teel teisest liikmesriigist kohtuistungitel kaugosalemise õigusmaastik praegu liidu tasandil reguleerimata. Seetõttu on liikmesriigid olukorras, kus kriminaalkohtu istungitel piiriülese kaugosalemise praktika on killustatud ja ebajärjekindel. Üksikisikute jaoks takistab liidu tasandi normide puudumine õiguskaitse kättesaadavust, kui isikud on kasutanud liikumisvabadust, samuti toob see kaasa õiguskindlusetust.
- (8) Nende probleemide lahendamiseks luuakse käesoleva ettepanekuga Euroopa kaugosalemismääruse kujul uus õigusraamistik, mis võimaldab liikmesriikidevahelist koostööd, et hõlbustada juhul, kui kahtlustataval, süüdistataval või kannatanul on menetlusosalise staatus, tema tulemuslikku osalemist videokonverentsi või muu kaugsidetehnoloogia abil teisest liikmesriigist ühel või mitmel kriminaalkohtu istungil. Euroopa kaugosalemismäärus võib seega puudutada üht või mitut kohtueelse või

⁴⁷ Kriminaalasjades tehtava politsei- ja õigusalse koostöö kooskõlastuskomitee heakskiit saadi 21. novembril 2024.

kohtumenetluse etapi istungit või ülekuulamist. Kuriteoohvrite puhul on direktiivis 2012/29/EL⁴⁸ liikmesriike üles kutsutud toetama teisest liikmesriigist pärit kannatanute kriminaalmenetluses kaugosalemise taotlusi, kuid selleks ei ole siiski kehtestatud erinorme.

- (9) Euroopa kaugosalemismääruse kohaldamisel tuleks kaugosalemist mõista nii, et see hõlmab teises liikmesriigis asudes täielikku osalemist igat liiki kriminaalkohtu istungitel vajaduse korral nii kohtueelses kui ka kohtumenetluse etapis, olenevalt sellest, kas asjaomane isik on kahtlustatav, süüdistatav või kannatanu. Täielik osalemine eeldab võimalust täielikult kasutada samu menetlusõigusi nagu need, millele asjaomasel isikul oleks õigus istungil füüsiliselt kohal olles, sealhulgas õigus igas vormis ütluste andmisele või tõendite kogumisele. Täielik osalemine ei tähenda seega üksnes istungil osalemist, vaid vajaduse korral ka videokonverentsi või muu kaugsidetehnoloogia abil asjaomaselt isikult igasugust tõendite kogumist. Selline osalemine peaks tagama, et asjaomasel isikul on võimalik menetlust jälgida ja olla ära kuulatud tingimustel, millega austatakse kaitseõigust, kui see on kohaldatav, ja menetluse õiglust.
- (10) Kui ülekuulamise eesmärk piirdub tõendite kogumisega, et teha kindlaks olulised faktid kuriteo olemasolu kohta, kuriteo toimepanemise asjaolud või kuriteo toimepanija isik, ning juhul, kui see ei lähe sellel eesmärgil vajalikust kaugemale, peaks pädev asutus või ametiisik tuginema Euroopa uurimismääruse koostamisele, olgu tegemist asjaomase isiku ülekuulamisega täitjariigi territooriumil, täitjariigis asudes kohtuistungil videokonverentsi teel või muu kaugsidetehnoloogia abil osalemisega või vahistatud isiku ajutise üleviimisega taotlevasse riiki.
- (11) Käesoleva direktiivi kohaldamisel tuleks videokonverentsi või muu kaugsidetehnoloogia all mõista audiovisuaalse ülekande tehnoloogiat, mis võimaldab kujutiste ja heli kahesuunalist ja samaaegset edastamist, tehes võimalikuks pilt-, heli- ja häälsuhtluse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2023/2844⁴⁹ tähenduses.
- (12) Kriminaalmenetluses videokonverentsi ja muu kaugsidetehnoloogia kasutamiseks on vaja usaldusväärset ja turvalist tehnilist taristut, millega oleks tagatud, et asjaomane isik saab tulemuslikult osaleda. Selline tehnoloogia peaks võimaldama asjaomasel isikul menetlusõigusi tõhusalt kasutada, sealhulgas andma võimaluse isikul konfidentsiaalselt suhelda oma kaitsjaga, kes peaks viibima taotleva riigi kohtusaalis. Seepärast peaksid liikmesriigid tagama, et pädevatel asutustel või ametiisikutel on juurdepääs tehnilistele vahenditele, mis on piisavalt turvalised, juurdepääsetavad ja usaldusväärsed, et neid kasutada kriminaalmenetluses kaugosalemise otstarbel.

↓ 2014/41/EL põhjendus 7
(kohandatud)

- (13) ~~Kõnealune uus lähenemisviis põhineb ühtsel vahendil, mida nimetatakse Euroopa uurimismääruseks.~~ Euroopa uurimismäärus tuleks koostada tõendite kogumise

⁴⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. oktoobri 2012. aasta direktiiv 2012/29/EL, millega kehtestatakse kuriteoohvrite õiguste ning neile pakutava toe ja kaitse miinimumnõuded ning asendatakse nõukogu raamotsus 2001/220/JSK (ELT L 315, 14.11.2012, lk 57, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj>).

⁴⁹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. detsembri 2023. aasta määrus (EL) 2023/2844, mis käsitleb digipööret õiguslase koostöö ning piiriüleste tsiviil-, kaubandus- ja kriminaalasjadega seotud õiguskaitse kättesaadavuse vallas ning millega muudetakse teatavaid õiguslast koostööd käsitlevaid õigusakte (ELT L, 2023/2844, 27.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2844/oj>).

eesmärgil täitjariigis ühe või mitme konkreetse uurimistoimingu tegemiseks ~~Euroopa uurimismäärust täitvas riigis („täitev riik“)~~. See hõlmab juba ~~määrust~~ täitva asutuse või ametiisiku valduses olevate tõendite saamist.

↓ 2014/41/EL põhjendus 8
(kohandatud)

- (14) Euroopa uurimismäärusel peaks olema horisontaalne kohaldamisala ja seetõttu tuleks seda kohaldada kõikide uurimistoimingute suhtes, mille eesmärk on tõendite kogumine. Ühise uurimisrühma loomine ja tõendite kogumine sellises rühmas nõuab aga erieeskirju ja neid on parem käsitleda eraldi. Seetõttu tuleks ~~nimetatud~~ ☒ seda ☒ liiki uurimistoimingute suhtes jätkuvalt kohaldada olemasolevaid õigusakte, ilma et sellega piirataks käesoleva direktiivi kohaldamist.

↓ uus

- (15) Teatavates olukordades on tõendite kogumise eesmärgil toimuva uurimistoimingu tulemuslikuks täitmiseks vaja, et isikut, kelle suhtes uurimistoiming täitjariigis tehakse, teavitataks tõendite hankimiseks toimuvast uurimistoimingust ja tal võimaldataks selle juures viibida või selles osaleda. Seetõttu peaks käesoleva direktiivi alusel olema võimalik menetluskohandada sel eesmärgil kätte toimetada, tingimusel et selline kättetoimetamine on tõendite hankimise uurimistoimingu täitmiseks rangelt vajalik.

↓ 2014/41/EL põhjendus 9

~~Käesolevat direktiivi ei tuleks kohaldada Schengeni lepingu rakendamise konventsioonis (⁵⁰) osutatud piiriülese jälgimise suhtes.~~

↓ 2014/41/EL põhjendus 10

- (16) Euroopa uurimismäärus peaks keskenduma vajatavatele uurimistoimingutele. Taotleb asutus või ametiisik saab kõige paremini otsustada talle teadaolevate asjaomase uurimise üksikasjade põhjal, millist uurimistoimingut tuleb teha. ~~Määrust~~ Täitev asutus või ametiisik peaks aga alati kui võimalik kasutama muud liiki uurimistoimingut juhul, kui märgitud toimingut ei ole tema riigisisises õiguses sätestatud või kui see ei ole sarnases riigisisises asjas kasutatav. Uurimistoimingu kasutatavus peaks seonduma juhtumitega, mil märgitud uurimistoiming on täitjariigi õiguses sätestatud, kuid see on õiguslikult kasutatav üksnes teatavates olukordades, näiteks kui uurimistoimingut saab teha üksnes teatava raskusastmega süütegude puhul seoses isikutega, kelle suhtes on juba teatavad kahtlustused või asjaomase isiku nõusolekul. ~~Määrust~~ Täitev asutus või ametiisik võib samuti teha muud liiki uurimistoimingut, kui sellega saavutatakse sama tulemus nagu Euroopa uurimismääruses märgitud uurimistoiminguga, kuid sekkutakse vähem asjaomase isiku põhiõigustesse.

⁵⁰ 14. juuni 1985. aasta konventsioon, millega rakendatakse 14. juuni 1985. aasta Schengeni lepingut Beneluxi Majandusliidu riikide, Saksamaa Liitvabariigi ja Prantsuse Vabariigi valitsuste vahel sõlmitud Schengeni lepingut kontrolli järkjärgulise kaotamise kohta nende ühispiiridel (EÜT L 239, 22.9.2000, lk 19).

↓ 2014/41/EL põhjendus 11
(kohandatud)

- (17) Euroopa uurimismäärust tuleks kasutada, kui uurimistoimingu tegemine tundub asjaomase juhtumi puhul proportsionaalne, piisav ja kohaldatav. Taotlev asutus või ametiisik peaks seetõttu tegema kindlaks, kas taotletavad tõendid on menetluse läbiviimiseks vajalikud ja proportsionaalsed, kas valitud uurimistoiming on kõnealuste tõendite kogumiseks vajalik ja proportsionaalne ning kas kõnealuste tõendite kogumisse tuleks Euroopa uurimismäärusega kaasata teine liikmesriik. Samasugust hindamist tuleks kasutada kinnitamisemenetluse puhul, kui Euroopa uurimismääruse kinnitamine on käesoleva direktiivi alusel nõutav. ~~Euroopa uurimismääruse täitmisest ei tohiks keelduda muudel kui käesolevas direktiivis sätestatud alustel. Täitval asutusel või ametiisikul peaks sellegipoolest olema lubatud kasutada Euroopa uurimismääruses märgitud vähem sekkuvat uurimistoimingut, kui see võimaldab saavutada sarnaseid tulemusi.~~

↓ 2014/41/EL põhjendus 12
(kohandatud)
⇒ uus

- (18) Euroopa uurimismääruse ⇒ või Euroopa kaugosalemismääruse ⇐ koostamisel peaks taotlev asutus või ametiisik pöörama erilist tähelepanu selle tagamisele, et täielikult austatakse õigusi, mis on kinnistatud ~~Euroopa Liidu põhiõiguste harta („harta”)~~ artiklites ⇒ 47 ja ⇐ 48. ⇒ Õigus õiglasele kohtulikule arutamisele on üks demokraatliku ühiskonna aluspõhimõtteid. ⇐ Süütuse presumptsiooni ⇒, õigust viibida kohtulikult arutelul ⇐ ning ☒ muid ☒ kaitseõigusi kriminaalmenetluses on hartas tunnustatud põhiõiguste nurgakivina kriminaalkohtumenetluse valdkonnas. Kõnealuste õiguste igasugune piiramine ~~uurimistoiminguga, mille tegemist taotletakse~~ vastavalt käesolevale direktiivile peaks olema täielikult kooskõlas harta artiklis 52 sätestatud nõuetega selle vajalikkuse, proportsionaalsuse ja eesmärkide osas, eelkõige seoses teiste isikute õiguste ja vabaduste kaitsega.

↓ uus

- (19) Käesoleva direktiivi rakendamisel tuleks tagada, et täielikult austatakse ja järgitakse kriminaalmenetluses kahtlustatavatel ja süüdistatavatel olevaid menetlusõigusi, mis on sätestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivides 2010/64/EL,⁵¹ 2012/13/EL,⁵² 2013/48/EL,⁵³ (EL) 2016/343,⁵⁴ (EL) 2016/800⁵⁵ ja (EL) 2016/1919,⁵⁶ samuti kuriteoohvrite õigusi, mis on sätestatud direktiivis 2012/29/EL.

⁵¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. oktoobri 2010. aasta direktiiv 2010/64/EL õiguse kohta suulisele ja kirjalikule tõlkele kriminaalmenetluses (ELT L 280, 26.10.2010, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2010/64/oj>).

⁵² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2012. aasta direktiiv 2012/13/EL, milles käsitletakse õigust saada kriminaalmenetluses teavet (ELT L 142, 1.6.2012, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2012/13/oj>).

⁵³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2013. aasta direktiiv 2013/48/EL, mis käsitleb õigust kaitsjale kriminaalmenetluses ja Euroopa vahistamismäärusega seotud menetluses ning õigust lasta teavitada vabaduse võtmisest kolmandat isikut ja suhelda vabaduse võtmise ajal kolmandate isikute ja konsulaarasutustega (ELT L 294, 6.11.2013, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2013/48/oj>).

- (20) Eelkõige ei tohiks käesoleva direktiivi III jaotise rakendamine mõjutada direktiivi (EL) 2016/343 artikli 8 lõikes 1 sätestatud õigust kohtulikul arutelul füüsiliselt kohal viibida ega muid kriminaalasjades tehtava õigusalse koostöö või kriminaalmenetlusõiguse valdkonna liidu õigusakte, eelkõige sätteid, mis käsitlevad videokonverentsi või muu audiovisuaalse ülekande tehnoloogia kasutamist kriminaalasjades.
- (21) Käesoleva direktiivi rakendamisel tuleks nõuetekohaselt arvesse võtta haavatavate isikute, st haavatavas olukorras olevate isikute erivajadusi. Videokonverentsi või muu kaugsidetehnoloogia kasutamine võib tekitada lisaprobleeme just sellistele isikutele ning nende jaoks võib olla vaja konkreetseid menetluslikke tagatise ja eraldi korda, sealhulgas asjakohaste toetusmeetmete pakkumist. Haavatava olukorra kindlakstegemiseks tuleks kasutada laiaulatuslikku ja paindlikku lähenemisviisi, millega tagada, et kõik eritähelepanu vajavad isikud saavad oma õigusi tulemuslikult kasutada. Haavatavatele isikutele tuleks pöörata erilist tähelepanu, kui hinnatakse Euroopa kaugosalemismääruse koostamise asjakohasust ja proportsionaalsust ning kaalutakse nõusolekunõudest erandi tegemist. Kui asjaomane isik on laps, tuleks esikohale seada tema parimad huvid. Tulemusliku osalemise tagamiseks peaksid pädevad asutused või ametiisikud tegema tihedat koostööd, et teha kindlaks ja rakendada asjakohaseid meetmeid, mis on kohandatud asjaomase isiku individuaalsetele vajadustele.

↓ 2014/41/EL põhjendus 13

~~Selleks et tagada Euroopa uurimismääruse edastamine täitjariigi pädevale asutusele, võib taotlev asutus või ametiisik kasutada kõiki võimalikke või asjakohaseid edastuskanaleid, näiteks Euroopa õigusalse koostöö võrgustiku või Eurojusti turvalist sidesüsteemi või teisi kanaleid, mida kasutavad õigus- või õiguskaitseasutused.~~

↓ 2014/41/EL põhjendus 15
(kohandatud)

~~Käesoleva direktiivi rakendamisel tuleks võtta arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiive 2010/64/EL, ⁽⁵⁷⁾ 2012/13/EL ⁽⁵⁸⁾ ning 2013/48/EL, ⁽⁵⁹⁾ mis käsitlevad menetlusõigusi kriminaalmenetluses.~~

⁵⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. märtsi 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/343, millega tugevdatakse süütuse presumptsiooni teatavaid aspekte ja õigust viibida kriminaalmenetluses kohtulikul arutelul ([ELT L 65, 11.3.2016, lk 1](#), ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/343/oj>).

⁵⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. mai 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/800, mis käsitleb kriminaalmenetluses kahtlustatavate või süüdistatavate laste menetluslikke tagatise ([ELT L 132, 21.5.2016, lk 1](#), ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/800/oj>).

⁵⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/1919, milles käsitletakse tasuta õigusabi andmist kahtlustatavatele ja süüdistatavatele kriminaalmenetluses ning isikutele, kelle üleandmist taotletakse Euroopa vahistamismäärusega seotud menetluses ([ELT L 297, 4.11.2016, lk 1](#), ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/1919/oj>).

⁵⁷ ~~Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. oktoobri 2010. aasta direktiiv 2010/64/EL õiguse kohta suulisele ja kirjalikule tõlkele kriminaalmenetluses (ELT L 280, 26.10.2010, lk 1).~~

⁵⁸ ~~Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. mai 2012. aasta direktiiv 2012/13/EL, milles käsitletakse õigust saada kriminaalmenetluses teavet (ELT L 142, 1.6.2012, lk 1).~~

⁵⁹ ~~Euroopa Parlamendi ja nõukogu 22. oktoobri 2013. aasta direktiiv 2013/48/EL, mis käsitleb õigust kaitsjale kriminaalmenetluses ja Euroopa vahistamismäärusega seotud menetluses ning õigust lasta~~

↓ 2014/41/EL põhjendus 11

- (22) Euroopa uurimismääruse täitmisest ei tohiks keelduda muudel kui käesolevas direktiivis sätestatud alustel. Täitval asutusel või ametiisikul peaks sellegipoolest olema lubatud kasutada Euroopa uurimismääruses märgitust vähem sekkuvat uurimistoimingut, kui see võimaldab saavutada sarnaseid tulemusi.
-

↓ 2014/41/EL põhjendus 16
(kohandatud)

- (23) ~~Mittesekkuvad~~ ☒ Sunnivabad ☒ meetmed oleksid näiteks sellised meetmed, millega ei riivata õigust eraelu puutumatusele ega õigust omandile, sõltuvalt riigisisest õigusest.
-

↓ 2014/41/EL põhjendus 17
(kohandatud)
⇒ uus

- (24) *Ne bis in idem* põhimõte on liidu õiguse aluspõhimõte, mida tunnistatakse hartaga ning mida on edasi arendatud Euroopa Liidu Kohtu praktikas. Seetõttu peaks määrust täitval asutusel või ametiisikul olema õigus keelduda Euroopa uurimismääruse täitmisest, kui selle täitmine oleks nimetatud põhimõttega vastuolus. Võttes arvesse asjaolu, et Euroopa uurimismääruse aluseks olevad menetlused toimuvad esialgses etapis, ei tohiks selle täitmisest keelduda, kui selle eesmärk on teha kindlaks võimalik vastuolu *ne bis in idem* põhimõttega või kui taotleb asutus või ametiisik kinnitab ☒ Euroopa uurimismääruse puhul ☒, et Euroopa uurimismääruse täitmise tulemusel üle antud tõendeid ei kasutata süüdistuse esitamiseks või karistuse määramiseks isikule, kelle suhtes on teises liikmesriigis tehtud lõplik kohtuotsus samadel asjaoludel. ⇒ Kuna kaugosalemine on osa kriminaalmenetluse toimetamisest ja selle eesmärk on aidata kaasa konkreetsel juhul süü kindlakstegemisele, peaks täitev asutus või ametiisik Euroopa kaugosalemismääruse puhul keelduma määruse tunnustamisest ja täitmisest juhul, kui on kindlaks tehtud, et asjaomase isiku suhtes on samade tegude eest juba tehtud lõplik kohtuotsus või edasist sisulist menetlemist välistav lõplik otsus. ⇐
-

↓ 2014/41/EL põhjendus 18
(kohandatud)

- (25) Sarnaselt teistele vastastikust tunnustamist käsitlevatele õigusaktidele, ei mõjuta ka käesolev direktiiv kohustust austada põhiõigusi ja õiguse üldpõhimõtteid, mis on kinnistatud Euroopa Liidu lepingu (ELi leping) artiklis 6 ja hartas. ~~Selle selgitamiseks on teksti lisatud erisäte.~~
-

~~teavitada vabaduse võtmisest kolmandat isikut ja suhelda vabaduse võtmise ajal kolmandate isikutega ja konsulaarasutustega (ELT L 294, 6.11.2013, lk 1).~~

↓ 2014/41/EL põhjendus 19
(kohandatud)
⇒ uus

- (26) Vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala loomine liidus põhineb vastastikusel usaldusel ja eeldusel, et teised liikmesriigid järgivad liidu õigust, austades eelkõige põhiõigusi. Seda eeldust saab aga vaidlustada. Kui on põhjendatud kahtlus, et Euroopa uurimismääruses ⇒ või Euroopa kaugosalemismääruses ⇐ märgitud uurimistoimingu tegemise tulemusel rikutakse asjaomase isiku põhiõigusi ning täitjariik ei järgi oma kohustusi kaitsta hartas tunnustatud põhiõigusi, tuleks Euroopa uurimismääruse ⇒ või Euroopa kaugosalemismääruse ⇐ täitmisest keelduda.
-

↓ 2014/41/EL põhjendus 20
(kohandatud)
⇒ uus

- (27) Euroopa uurimismääruse ⇒ või ka Euroopa kaugosalemismääruse ⇐ täitmisest peaks olema võimalik keelduda, kui selle tunnustamine või täitmine täitjariigis rikuks mõnda immuuniteti või privileegi selles riigis. Liidu õiguses puudub immuunitedi või privileegi ühine määratlus, seetõttu jääb nende mõistete täpne määratlemine riigisisese õiguse reguleerimisalasse ning kõnealune määratlus võib hõlmata meditsiini ja õigusega seotud kutsealadele kohaldatavat kaitset; seda ei tohiks siiski tõlgendada viisil, mis läheks vastuollu kohustusega tühistada teatavad keeldumise põhjused, nagu on sätestatud Euroopa Liidu liikmesriikide vahelist vastastikust õigusabi kriminaalasjades käsitleva konventsiooni protokollis⁶⁰. Sellised põhjused võivad samuti hõlmata õigusnorme, mis käsitlevad ajakirjandusvabadust ja sõnavabadust muudes meediakanalites, kuigi neid ei käsitata tingimata privileegide või immuunitetidena.
-

↓ 2014/41/EL põhjendus 21
⇒ uus

- (28) Vaja on kehtestada tähtjad, et tagada liikmesriikide vahel kiire, tõhus ja kooskõlastatud koostöö kriminaalasjades. Tunnustamise või täitmise otsus ja reaalne uurimistoiming tuleks teha sama kiiresti ja samadel tingimustel nagu sarnases riigisiseses asjas. Tuleks määrata tähtjad, et tagada otsuse saamine või täitmine mõistliku aja jooksul või et järgida taotleva riigi menetluslikke piiranguid. ⇒ Erilist tähelepanu tuleks pöörata uurimistoimingutele, mille sisuks on tõendite kogumine reaalajas, pidevalt ja teatava aja jooksul, näiteks ühe või mitme konkreetse konto kaudu tehtavate pangatoimingute või muude finantstehingute seire ja kontrollialused saadetised täitjariigi territooriumil, elektroonilise side pealtkuulamine ja piiriülene jälgimine, mis nõuavad viivitamatut tähelepanu, ning täitev asutus võib juhul, kui see on tulemuslikkuse tagamiseks rangelt vajalik, otsustada lubada nende ajutist täitmist enne tunnustamise või täitmise otsust, tingimusel et tunnustamisest keeldumise korral uurimistoimingu tegemine lõpetatakse. ⇐

⁶⁰ Protokoll, mille nõukogu on koostanud Euroopa Liidu lepingu artikli 34 alusel Euroopa Liidu liikmesriikide vahelist vastastikust õigusabi kriminaalasjades käsitleva konventsiooni juurde (EÜT C 326, 21.11.2001, lk 2).

↓ 2014/41/EL põhjendus 22

- (29) Euroopa uurimismääruse vastu kasutatavad õiguskaitsevahendid peaksid olema vähemalt samaväärsed nendega, mida saab kasutada riigisiseses asjas asjaomase uurimistoimingu puhul. Liikmesriigid peaksid kooskõlas oma riigisisese õigusega tagama nende õiguskaitsevahendite kasutatavuse, muu hulgas teavitama kõiki huvitatud isikuid õigeaegselt õiguskaitsevahendite kasutamise võimalustest ja viisidest. Juhtudel, kui huvitatud isik vaidlustab Euroopa uurimismääruse täitjariigis seoses Euroopa uurimismääruse sisuliste põhjendustega, on soovitatav edastada taotlevale asutusele või ametiisikule teavet kõnealuse vaidlustamise kohta ning teavitada sellest huvitatud isikut.

↓ uus

- (30) Kui teave või tõendid on hangitud Euroopa uurimismäärust täites või teavitamismenetluses, mille jaoks ei ole vaja teavitatud liikmesriigi abi, ning kui täitjariigi või teavitatud liikmesriigi õiguses on ette nähtud tingimused, mis piiravad sellise teabe või tõendite kasutamist muul eesmärgil kui see, milleks see teave või need tõendid algselt koguti, tuleks need tingimused tõendite edastamise ajal või teavitamismenetluses märgitud tähtaja jooksul nõuetekohaselt esitada. Teave või tõendite edasisaatmiseks teisele liikmesriigile, kolmandale riigile või rahvusvahelisele organisatsioonile tuleks nõuda eelnevat nõusolekut.
- (31) Kui pädev asutus või ametiisik küsib, nagu on ette nähtud tema riigisisese õiguse või teabe algse edastamise tingimustega, nõusolekut kasutada kriminaalmenetluses tõendina teavet, mida õiguskaitseasutused on varem vahetanud või mis on saadud omaalgatusliku teabeedastuse teel, tuleks nõusolekut küsida kõnealuse teabe iga kavandatud kasutuse, sealhulgas selle teistsuguse kasutamise kohta.

↓ 2014/41/EL põhjendus 23

(kohandatud)

⇒ uus

- (32) Täitjariigi territooriumil Euroopa uurimismääruse ⇒ või Euroopa kaugosalemismääruse ⇐ täitmisel tekkinud kulud kannab täielikult see riik. See on kooskõlas vastastikuse tunnustamise üldpõhimõttega. Euroopa uurimismääruse ⇒ või Euroopa kaugosalemismääruse ⇐ täitmisega võivad aga täitjariigile kaasneda erakordselt suured kulud. Sellised erakordselt suured kulud võivad ☒ Euroopa uurimismääruse puhul ☒ tuleneda näiteks keerukate eksperdiarvamuste koostamisest või ulatuslike politseioperatsioonide läbiviimisest või pikaajalistest jälitamistoimingutest ⇒ või Euroopa kaugosalemismääruse puhul paljude kaugistungite korraldamisest ⇐. ~~Sellised kulud~~ ☒ See ☒ ei tohiks takistada Euroopa uurimismääruse ⇒ või Euroopa kaugosalemismääruse ⇐ täitmist ning taotlev ja määrust täitev asutus või ametiisik peaksid püüdma kindlaks teha, milliseid kulusid peetakse erakordselt suurteks. Kulude küsimust võib käsitleda taotleva riigi ja täitjariigi vahelistel konsultatsioonidel ja neil soovitatakse see küsimus konsultatsioonide käigus lahendada. Viimase abinõuna võib taotlev asutus või ametiisik otsustada Euroopa uurimismääruse või Euroopa kaugosalemismääruse ⇐ tagasi võtta või selle jõusse jätta ja selle osa kuludest, mida täitjariik peab erakordselt suureks ja mis on tingimata vajalik menetluse läbiviimiseks, peaks kandma taotlev

riik. Kirjeldatud kord ei tohiks olla ☒ Euroopa uurimismääruse puhul ☒ täiendav täitmisest keeldumise alus ning igal juhul ei tohiks seda kuritarvitada viisil, mis lükkab edasi Euroopa uurimismääruse täitmise või takistab seda.

↓ 2014/41/EL põhjendus 24
(kohandatud)
⇒ uus

- (33) Euroopa uurimismäärusega kehtestatakse ühtne tõendite hankimise kord. Siiski on vaja kehtestada täiendavad eeskirjad teatavat liiki uurimistoimingute jaoks, mis tuleks märkida Euroopa uurimismääruses, näiteks vahistatud isikute ajutine üleviimine, ülekuulamine video- või telefonikonverentsi teel, ~~andmete saamine~~ pangakontode või pangatehingute kohta ☒ teabe saamine ☒, ~~kontrollitavate saadetiste kohta~~ ☒ kontrollialused saadetised ☒, ~~või~~ varjatud ☒ uurimised ☒ ~~uurimiste kohta~~, ⇒ jälgimine või tehniliste salvestusseadmete kasutamine ⇐. Euroopa uurimismäärus peaks hõlmama uurimistoiminguid, mis eeldavad tõendite kogumist reaajas, pidevalt ja teatava aja jooksul, ⇒ samuti piiriülest jälgimist, ⇐ kuid taotlev riik ja täitjariik peaksid vajaduse korral kokku leppima praktilise korra, et võtta arvesse erinevusi nende liikmesriikide riigisisese õiguse vahel.

↓ 2014/41/EL põhjendus 25
(kohandatud)
⇒ uus

- (34) Käesoleva direktiivi ☒ II jaotises ☒ sätestatakse eeskirjad, millega reguleeritakse kriminaalmenetluse kõigis etappides, sealhulgas kohtumenetluse etapis, uurimistoimingu tegemist tõendite kogumiseks ja vajaduse korral asjaomase isiku osalusel. Euroopa uurimismääruse võib näiteks koostada asjaomase isiku ajutiseks viimiseks taotlevasse riiki või tema ülekuulamiseks videokonverentsi teel, ⇒ kui selle toimingu eesmärk on saada tõendeid ja selle tegemine ei lähe kaugemale sellest, mis on vajalik tõendite kogumiseks. ⇐ Kui aga selline isik tuleb viia teise liikmesriiki selleks, et esitada talle süüdistus ning alustada tema suhtes kohtumenetlust eesmärgiga mõista tema üle kohut, tuleks teha Euroopa vahistamismäärus vastavalt nõukogu raamotsusele 2002/584/JSK⁶¹.

↓ 2014/41/EL põhjendus 26
(kohandatud)
⇒ uus

- (35) Euroopa vahistamismääruse proportsionaalse kasutamise tagamiseks peaksid taotlevad asutused või ametiisikud analüüsima, kas Euroopa uurimismäärus ⇒ või Euroopa kaugosalemismäärus ⇐ on kriminaalmenetluses tõhus ja proportsionaalne vahend. Euroopa vahistamismäärust koostavad asutused või ametiisikud peaksid eelkõige analüüsima, kas toimivaks alternatiiviks võiks olla Euroopa uurimismääruse koostamine kahtlustatava või süüdistatava ülekuulamiseks videokonverentsi teel ⇒ või

⁶¹ Nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsus 2002/584/JSK Euroopa vahistamismääruse ja liikmesriikidevahelise üleandmiskorra kohta (EÜT L 190, 18.7.2002, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2002/584/oj).

Euroopa kaugosalemismäärus, mis võimaldab kahtlustatava või süüdistatava kaugosalemist kriminaalkohtu istungitel ⇐.

↓ 2014/41/EL põhjendus 27

- (36) Euroopa uurimismääruse võib koostada, et hankida tõendeid igasuguste selliste kontode kohta pangas või muus finantseerimisasutuses, mis ei ole pank, mis kuuluvad isikule, kelle suhtes on algatatud kriminaalmenetlus. See võimalus hõlmab mitte üksnes kahtlustatavaid või süüdistatavaid, vaid ka kõiki teisi isikuid, kelle kohta peavad pädevad asutused või ametiisikud sellist teavet vajalikuks kriminaalmenetluse raames koguda.

↓ 2014/41/EL põhjendus 28
(kohandatud)

- (37) Kui käesolevas direktiivis osutatakse finantseerimisasutustele, tuleks seda mõista kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivi (EL) 2015/849 ~~direktiivi 2005/60/EÜ~~^{62,63} artiklis 3 sätestatud määratlusega.

↓ 2014/41/EL põhjendus 29

- (38) Kui Euroopa uurimismäärus koostatakse selleks, et saada üksikasjalikke andmeid konkreetse pangakonto kohta, peaks üksikasjalike andmete mõiste hõlmama vähemalt kontoomaniku nime ja aadressi, konto kasutamise volituse üksikasju ning kõiki muid üksikasju või dokumente, mille kontoomanik esitas konto avamisel ja mis on endiselt panga valduses.

↕ uus

- (39) Euroopa uurimismäärus hõlmab piiriülest jälgimist kui uurimistoimingut, mille peamine eesmärk on koguda tõendeid kriminaalmenetluseks ja mille jaoks õiguskaitseametnikud teevad tehniliste vahendite abil heli-, video- või muid salvestisi. Politsei operatiivkoostöö raames toimuva piiriülese jälgimise suhtes kohaldatakse ka edaspidi Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni⁽⁴⁾. Kohaldatav õigusakt tuleks kindlaks teha meetme peamise eesmärgi alusel. Täpsemalt, kui kriminaalmenetluse käigus antakse tõendite kogumise eesmärgil korraldus või luba jälgimiseks, peaks jälgimine toimuma käesoleva direktiivi alusel. Kui tekib kahtlus, millist õigusakti kohaldada, peaksid taotleva riigi ja täitjariigi pädevad asutused või ametiisikud viivitamata üksteisega konsulteerima.
- (40) Kriminaaluurimise tulemuslikkuse tagamiseks peaks pädevatel asutustel või ametiisikutel olema rangelt reguleeritud tingimustel võimalik jälgimistoiminguid jätkata teise liikmesriigi territooriumil, kui selline järjepidevus on vajalik, et vältida

⁶² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2015. aasta direktiiv (EL) 2015/849, mis käsitleb finantssüsteemi rahapesu või terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise tõkestamist ning millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 648/2012 ja tunnistatakse kehtetuks Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiv 2005/60/EÜ ja komisjoni direktiiv 2006/70/EÜ (ELT L 141, lk 73, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2015/849/oj>).

⁶³ ~~Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. oktoobri 2005. aasta direktiiv 2005/60/EÜ rahandussüsteemi rahapesu ja terrorismi rahastamise eesmärgil kasutamise vältimise kohta (ELT L 309, 25.11.2005, lk 15).~~

tõendite kogumise ohtu seadmist. Sellise piiriülese jälgimisega ei tohiks kaasneda seda, et taotleva riigi ametnikud kasutavad täitjariigi territooriumil sunni- või täitevolitusi. Piiriülene jälgimine peaks jääma täitjariigi kontrolli alla, kellele peaks jääma õigus kehtestada tingimusi, nõuda tegevuse üleandmist oma ametiasutustele või keelduda selle jätkamisest, kui toiming ei oleks sarnases riigisiseses asjas lubatud. Erandit, mis võimaldab jälgimist nõuetekohaselt põhjendatud kiireloomulistes olukordades jätkata, tuleks tõlgendada kitsalt ja kohaldada üksnes juhul, kui Euroopa uurimismääruse eelnev edastamine ei ole ilma toimingut ohtu seadmata võimalik. Võttes arvesse kiireloomulisust, on iga liikmesriigi ülesanne määrata asutus, kes on pädev piiriülese jälgimisega seotud kiireloomulisi teatise vastu võtma ja menetlema. Selliseks asutuseks võib kooskõlas riigisisese õigusega olla õigusasutus, õiguskaitseasutus või keskasutus. Liikmesriigid peaksid tagama, et selleks määratud asutused on kättesaadavad ja võimelised teatise töötlemata 24 tundi ööpäevas ja 7 päeva nädalas.

↓ 2014/41/EL põhjendus 30
⇒ uus

- (41) ⇒ Selleks et tagada käesoleva direktiivi raames elektroonilise side pealtkuulamist reguleerivate eeskirjade tulemuslik ja tehnoloogiliselt neutraalne kohaldamine, tuleks elektroonilist sidet tõlgendada laialt. Selle alla peaks kuuluma igasugune side, milleks kasutatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivis (EL) 2018/1972⁶⁴ määratletud elektroonilise side võrke või elektroonilise side teenuseid. Viide direktiivis (EL) 2018/1972 sisalduvatele määratlustele tagab käesoleva direktiivi jätkuva kooskõla elektroonilise side tehnoloogia arenguga ja ennetab tehnoloogia arengust tulenevaid erinevusi liikmesriikide pooltes tõlgendamises. ⇐ Võimalus teha koostööd käesoleva direktiivi raames elektroonilise side pealtkuulamise osas ei peaks piirduma elektroonilise side sisuga, vaid võiks hõlmata ka elektroonilise sidega seonduvate kõneliiklus- ja asukohaandmete kogumist, mis võimaldab pädevatel asutustel või ametiisikutel koostada Euroopa uurimismääruse, et saada andmeid elektroonilise side kohta vähem sekkuval viisil. Euroopa uurimismäärust, mis on tehtud asetleidnud elektroonilise side kohta kõneliiklus- ja asukohaandmete saamiseks, tuleks käsitleda Euroopa uurimismääruse täitmisele kohaldatava üldise korra kohaselt, ning seda võib täitjariigi õigusest tulenevalt käsitada uurimistoiminguna, mille puhul on rakendatud ~~sekkuvaid meetmeid~~ ☒ sunnimeetmeid ☒.

↓ 2014/41/EL põhjendus 31
(kohandatud)

- (42) Kui mitu liikmesriiki on võimelised osutama kogu vajalikku tehnilist abi ~~elektroonilise side vahendite pealtkuulamiseks~~, saadetakse Euroopa uurimismäärus vaid ühele liikmesriigile ja alati eelistatakse seda liikmesriiki, kelle territooriumil asjaomane isik asub. Liikmesriike, kelle territooriumil pealtkuulatatav isik asub ning kelle tehnilist abi ei ole pealtkuulamiseks vaja, tuleks sellest teavitada kooskõlas käesoleva direktiiviga. Kuigi tehnilist abi ei pruugita saada vaid pelgalt ühelt liikmesriigilt, võib Euroopa uurimismääruse saata rohkem kui ühele täitjariigile.

⁶⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. detsembri 2018. aasta direktiiv (EL) 2018/1972, millega kehtestatakse Euroopa elektroonilise side seadustik (ELT L 321, 17.12.2018, lk 36, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2018/1972/oj>).

↓ 2014/41/EL põhjendus 32

- (43) Euroopa uurimismääruses, mis on tehtud elektroonilise side pealtkuulamiseks, peaks taotlev asutus või ametiisik esitama ~~määrust~~ täitvale asutusele või ametiisikule piisava teabe, nagu menetlusesemeks oleva kuriteo üksikasjad, mis võimaldab ~~määrust~~ täitval asutusel või ametiisikul hinnata, kas asjaomast uurimistoimingut on lubatud teha sarnases riigisisises asjas.

↓ 2014/41/EL põhjendus 33
(kohandatud)

- (44) Liikmesriigid peaksid võtma arvesse asjaolu, et tähtis on võimaldada ☒ tehnilise abi pakkumist ☒ asjaomase liikmesriigi territooriumil ~~üldkasutatavate telekommunikatsioonivõrkude ja teenuste osutajatele~~ üldkasutatavaid telekommunikatsioonivõrke kätavate ja teenuseid ☒ pakkuvate ☒ teenuseosutajate poolt tehnilist abi, et lihtsustada koostööd, mida käesoleva ~~õigusakti~~ ☒ direktiivi ☒ alusel tehakse elektroonilise side seadusjärgsel pealtkuulamisel.

↓ 2014/41/EL põhjendus 34
(kohandatud)

- (45) Oma reguleerimisala tõttu käsitletakse Euroopa uurimismääruses üksnes selliseid ☒ kriminaalmenetluse ~~☒ kriminaalasja~~ tagamise ~~meetmeid~~ ☒ vahendeid ☒, mille eesmärk on tõendite kogumine. Sellega seoses tuleks rõhutada, et mis tahes esemete, sealhulgas rahaliste vahendite suhtes võib kriminaalmenetluse käigus ~~võtta~~ ☒ kohaldada ☒ erinevaid ☒ kriminaalmenetluse ~~☒ kriminaalasja~~ tagamise ~~meetmeid~~ ☒ vahendeid ☒ mitte üksnes tõendite kogumiseks, vaid ka konfiskeerimiseks. ☒ Kriminaalmenetluse ~~☒ kriminaalasja~~ tagamise ~~meetmete~~ ☒ vahendite ☒ kahe eesmärgi omavaheline eristamine ei ole alati ilmselge ning ~~et~~ ☒ kriminaalmenetluse ~~☒ kriminaalasja~~ tagamise ~~meetme~~ ☒ vahendi ☒ eesmärk võib kriminaalmenetluse käigus muutuda. Sel põhjusel on edaspidise töö huvides väga tähtis säilitada tihe seos kõnealuses valdkonnas kohaldatavate eri õigusaktide vahel. Lisaks tuleks samal põhjusel taotleva asutuse või ametiisiku pädevusse jätta selle hindamine, kas asjaomast eset kasutatakse tõendina ning kas see on seetõttu Euroopa uurimismääruse objektiks.

↓ uus

- (46) Kui ühes liikmesriigis seaduslikult lubatud tehniline salvestusseade siseneb teise liikmesriigi territooriumile selleks asjaomase liikmesriigi tehnilist abi vajamata, peaks teavitamismehhanism võimaldama selle liikmesriigi pädeval asutusel või ametiisikul piiratud aja jooksul hinnata, kas seadme jätkuv kasutamine oleks võrreldavas riigisisises asjas lubatud, ning vajaduse korral esitada kasutamise jätkamisele vastuväiteid või kehtestada hangitud materjali kasutamisele tingimusi. Selliste seadmete abil elektroonilise side võrkude või teenuste kaudu kogutud andmete edastamist nende säilitamise eesmärgil ei tohiks iseenesest käsitada elektroonilise side pealtkuulamisena. Sellega peaks tegu olema üksnes juhul, kui toiming on konkreetselt suunatud selliste võrkude või teenuste kaudu edastatava teabe saamisele. Kui ettenähtud aja jooksul vastuväiteid ei esitata, peaks olema lubatud toimingut teavitatud

aja jooksul jätkata. Seda mehhanismi kohaldatakse käesoleva direktiivi raames ning see ei piira politsei operatiivkoostöös toimuva piiriülese jälgimise suhtes Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni kohaldamist. Kohaldatava õigusakti valik oleneb meetme peamisest eesmärgist, mitte kasutatud tehnilistest vahenditest.

- (47) Euroopa kaugosalemismääruse puhul võib taotlev asutus või ametiisik Euroopa kaugosalemismääruse koostada üksnes juhul, kui asjaomane isik on kavandatud istungi(te) ajal täitjariigis kinni peetud või peetakse seal kinni, ta elab või viibib seal ajutiselt, milleks tal on mõjuvad põhjused, mis takistavad või muul viisil raskendavad tema füüsilist kohalviibimist taotlevas riigis, ning kui taotlev asutus või ametiisik peab seda juhtumi konkreetseid asjaolusid silmas pidades asjakohaseks ja proportsionaalseks. Kui Euroopa kaugosalemismäärus ei ole koostatud asjaomase isiku taotlusel, peab isik andma kaugosalemiseks oma nõusoleku. Nõusolek peab olema vabatahtlik, konkreetne, teadlik ja näitama ühemõtteliselt, et isik nõustub asjaomas(te)l istungi(te)l kaugosalema. Selleks tuleks tagada, et asjaomasele isikule antakse enne nõusoleku taotlemist teavet tema õiguste kohta ja tal on võimalus pöörduda kaitsja poole.
- (48) Taotleva asutuse või ametiisiku ülesanne on tema käsutuses oleva teabe põhjal hinnata, kas on põhjendatud alust arvata, et kahtlustatav, süüdistatav või kannatanu elab täitjariigis, ning kas selle isiku kaugosalemine asjaomas(te)l istungi(te)l oleks asjakohane ja proportsionaalne. Kui kättesaadav teave on piiratud, peaksid taotlev asutus või ametiisik ja täitev asutus või ametiisik hindamiseks omavahel konsulteerima, et teha kindlaks, kas kahtlustatav, süüdistatav või kannatanu elab taotluse saanud riigis, ning toimetada asjaomas(t)e istungi(te) kutse temani. Elukoha hindamise eesmärgil võivad osutada asjakohaseks erinevad objektiivsed asjaolud, mis võivad viidata sellele, et asjaomase isiku harilik huvide kese on konkreetses liikmesriigis või et isik kavatseb oma hariliku huvide keskmel istungi(te) aegu sinna luua. Põhjendatud alus arvata, et isik elab täitjariigis, võib esineda eelkõige siis, kui isik on täitjariigis elanikuna registreeritud, millele osutab isikutunnistus või elamisluba või registreerimine ametlikus elukoharegistris. Kui asjaomane isik ei ole täitjariigis registreeritud, võib elukoha märk olla asjaolu, et isik on väljendanud kavatsust asuda elama sellesse liikmesriiki või tal on mõnda aega püsivalt selles liikmesriigis viibimise tulemusena tekkinud selle riigiga side, mis vastab selles liikmesriigis ametliku elukoha sisseseadmisest tulenevale seotuse astmele. Selleks et teha kindlaks, kas konkreetses olukorras on asjaomase isiku ja täitjariigi vahel piisavalt sidemeid, mis annab põhjendatud aluse arvata, et asjaomane isik elab selles liikmesriigis, on vaja arvesse võtta erinevaid selle isiku olukorda iseloomustavaid objektiivseid tegureid, mille hulka kuuluvad eelkõige selle isiku täitjariigis viibimise kestus, laad ja tingimused või selle isiku perekondlikud või majanduslikud sidemed taotluse saanud riigiga. Et teha kindlaks, kas on põhjendatud alust arvata, et asjaomane isik elab täitjariigis, võiksid olla asjakohased registreeritud sõiduk, pangakonto, asjaolu, et isik viibis täitjariigis katkematult, ja muud objektiivsed tegurid. Täitjariigi lühiajaline külastus, seal puhkusel viibimine, sealhulgas oma puhkemajas, või muu sarnane viibimine ilma täiendava olulise seoteta ei ole piisav, et järeldada, et isik elab selles liikmesriigis.
- (49) Kui selgub, et kahtlustatav, süüdistatav või kannatanu ei ela täitjariigis, vaid viibib seal üksnes ajutiselt, peaks taotlev asutus või ametiisik hindama, kas on mõjuvaid põhjuseid, miks ta ei tule asjaomastele istungitele füüsiliselt kohale. Kui seda teavet ei ole võimalik tuletada kohtule kättesaadavast teabest, peab asjaomane isik või tema advokaat esitama taotlevale asutusele või ametiisikule mõjuvad põhjused, miks ta

istungitel kohapeal ei osale. Siia kuuluvad olukorrad, kus isikul ei ole täitjariigiga olulist seost, mis kvalifitseeruks elukohaks, kuid ta viibib seal ajutiselt.

- (50) Nõuetekohaselt põhjendatud ja erandlikes olukordades võib olla vaja ette näha kaugosalemine ilma asjaomase isiku eelneva nõusolekuta, eelkõige juhul, kui sellega kaasneks selge oht, mis seisneb tõelises ja vahetus või ettenähtavas ohus avalikule julgeolekule või rahvatervisele, ning kui istungi(te) edasilükkamine või menetluse peatamine näiteks kahtlustatava või süüdistatava puudumise tõttu oleks vastuolus tõhusa ja korrakohase õigusemõistmisega. Sellise erandi kasutamine peaks rangelt piirduma hädavajalike olukordadega ja kohaldada tuleks asjakohaseid kaitsemeetmeid, millega tagada, et see ei kahjusta õiglast menetlust ega kaitseõigust.
- (51) Euroopa kaugosalemismääruse koostamise üle otsustamisel peaks taotlev asutus või ametiisik kontrollima, kas kõik käesolevas direktiivis sätestatud tingimused on täidetud. Lisaks võib ta kaaluda, kas juhtumi asjaolusid arvestades oleks võimalik, asjakohane või proportsionaalne kasutada raamotsuse 2002/584/JSK alusel Euroopa vahistamismäärust. See võib olla õigustatud eelkõige juhul, kui asjaomane süütegu ei ületa raamotsuse artikli 2 lõikes 1 sätestatud karistusaega või kui Euroopa vahistamismääruse kasutamine ei oleks vajalik või proportsionaalne, sest Euroopa kaugosalemismäärust võib pidada piisavaks, et tagada asjaomase isiku osalemine selles nimetatud istungi(t)el. Taotlev asutus või ametiisik võib arvesse võtta ka olukordi, kus kahtlustatava või süüdistatava kohalolek istungil on kohustuslik, kuid üleandmine on mõjuvatel humanitaarsetel põhjustel raamotsuse 2002/584/JSK artikli 23 lõike 4 kohaselt määramata ajaks edasi lükatud, või kui asjaomaselt isikult on täitjariigis võetud vabadus või on võetud alternatiivne meede, mis nõuab tema viibimist selle riigi territooriumil, ning kõnealuse raamotsuse artikli 24 lõike 2 kohane ajutine üleandmine ei ole võimalik või asjakohane.
- (52) Kui taotlev asutus või ametiisik hindab, kas oleks asjakohane koostada Euroopa kaugosalemismäärus, peaks tal olema võimalik võtta arvesse ka muid tõhusa ja korrakohase õigusemõistmise seisukohast olulisi asjaolusid. Eelkõige võib ta kaaluda, kas kriminaalmenetlus tuleks vastasel juhul läbi viia ilma kahtlustatava või süüdistatava kohalviibimiseta või kas on võimalik anda kriminaalmenetlus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2024/3011⁶⁵ alusel üle või ei oleks see tõhusa ja korrakohase õigusemõistmise huvides. Taotlev asutus või ametiisik võib kooskõlas direktiivi 2012/29/EL artikliga 23 võtta arvesse ka kannatanu huve, sealhulgas tema erilisi kaitsevajadusi. Lisaks võib taotlev asutus või ametiisik selleks, et hinnata, kas Euroopa kaugosalemismäärus oleks konkreetsel juhul asjakohane, võtta arvesse süüteo raskust ja laadi ja menetluse keerukust.
- (53) Piiriüleste meetmete täitmisest keeldumise põhjuseid peaks endiselt olema piiratud arv ning need ei tohiks kahjustada õigusalse koostöö tõhusust. Taotlev asutus või ametiisik ja täitev asutus või ametiisik peaksid enne Euroopa uurimismääruse või Euroopa kaugosalemismääruse tunnustamata või täitmata jätmise kohta otsuse tegemist tegema tihedat koostööd ja üksteisega konsulteerima.
- (54) Euroopa kaugosalemismääruse kontekstis peaks täitval asutusel või ametiisikul olema võimalik individuaalse hindamise alusel täitmisest erandjuhtudel keelduda, kui Euroopa kaugosalemismääruse täitmine koormaks tema riigi kohtusüsteemi nii ebaproportsionaalselt, et see võib tema enda õigusemõistmist põhjendamatult edasi

⁶⁵

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. novembri 2024. aasta määrus (EL) 2024/3011, mis käsitleb kriminaalmenetluse üleandmist (ELT L, 2024/3011, 27.11.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/3011/oj>).

lükata, selle nõuetekohast toimimist häirida või selle võimatuks muuta, ning kui selliseid tagajärgi ei saa leevendada taotleva asutuse või ametiisikuga tehtava koostöö ja konkreetsete praktiliste kokkulepete abil.

- (55) Kaugistungite suhtes tuleks kohaldada taotleva riigi õigust. Taotlev asutus või ametiisik ja täitev asutus või ametiisik peaksid Euroopa kaugosalemismääruse täitmise praktilises korras kokku leppima. Ülesannete selge jaotus nende vahel on vajalik selleks, et tagada istungi nõuetekohane läbiviimine, õiguskindlus ja see, et asjaomane isik saab menetlusõigusi tegelikult kasutada. Täitev asutus või ametiisik peaks hõlbustama istungi või ülekuulamise praktilist korraldamist oma territooriumil ja tagama, et asjaomane isik saab Euroopa kaugosalemismääruse täitmise kontekstis oma õigusi kasutada. Taotlevale asutusele või ametiisikule peaks jääma vastutus menetluse läbiviimise eest ning asjaomase isiku tulemusliku osalemise ja asjaomaste õiguste kasutamise tagamise eest kooskõlas taotleva riigi õigusega. Taotlev asutus või ametiisik võib nõuda, et täitev asutus või ametiisik järgiks Euroopa kaugosalemismääruse täitmisel teatavaid formaalsusi ja menetlusi, näiteks erinõudeid isiku kaugistungi(te)le kutsumiseks või asjaomasele isikule teabe andmine, nagu on taotleva riigi õiguse kohaselt konkreetsete ette nähtud.
- (56) Õiguskindluse tagamiseks ja kriminaalmenetluse tarbetu häirimise vältimiseks peaksid tagajärjed, mis on asjaomase isiku istungil kaugosalemisele ilmumata jätmisel, kui ta on täitjariigi asutustelt saanud nõuetekohase kutse, olema reguleeritud taotleva riigi õigusega samamoodi nagu riigisisises asjas. Olenevalt juhtumi asjaoludest võib ilmumata jätmise tagajärjeks olla näiteks istungiks uue aja määramine, Euroopa kaugosalemismääruse tagasivõtmine või menetluse jätkumine kooskõlas taotlevas riigis kohaldatavate menetlusnormidega. Selliste normide kohaldamisel tuleks jätkuvalt järgida liidu õigust ja põhiõigusi, eelkõige kahtlustatavate ja süüdistatavate õigust viibida kohtulikult arutelul, mis on sätestatud direktiivis (EL) 2016/343.
- (57) Täitev asutus või ametiisik peaks koostama protokollid ja dokumenteerima Euroopa kaugosalemismääruse täitmisega seotud olulised elemendid, et tagatud oleks avalikustamine, läbipaistvus, vastutus ja vajaduse korral õiguskaitsevahendite kasutamine. Sellised andmed lisatakse pärast taotlevale asutusele või ametiisikule edastamist riigisisesse toimikusse.
- (58) Selleks et tagada õiglane kriminaalmenetlus ja see, et kahtlustatav või süüdistatav, kelle suhtes on tehtud Euroopa kaugosalemismäärus, saaks oma õigusi tegelikult kasutada, peaks taotlev asutus või ametiisik tagama, et seda isikut esindab taotlevas riigis volitatud kaitsja, kes viibib istungi(te)l füüsiliselt kohal. Kaitsja füüsiline kohalolek kohtusaalis on oluline tagamaks, et asjaomane kahtlustatav või süüdistatav saab taotleva riigi õiguse ja liidu õiguse kohaseid menetlusõigusi tegelikult kasutada. Kannatanutel peaks olema kooskõlas asjaomaste riigisisese ja liidu õiguse sätetega esindaja. Sisse tuleks seada asjakohane tehniline ja praktiline kord, millega võimaldada turvalist, konfidentsiaalset ja tulemuslikku suhtlust taotlevas riigis viibiva kaitsja ja istungi(te)l kaugosaleva isiku vahel.
- (59) Selleks et vältida ohtu, et kannatanut taas- või korduvalt ohvristatakse, peaksid kõik Euroopa kaugosalemismäärusega seotud istungid toimuma kannatanute individuaalseid vajadusi austaval viisil. Kannatanutel on õigus saada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga 2012/29/EL emotsionaalset tuge. Selleks peaks täitev asutus või ametiisik tagama, et juurdepääs emotsionaalsele toele oleks tagatud kogu Euroopa kaugosalemismääruse täitmise ajal. Emotsionaalse toe

pakkumise eest vastutavad asutused või teenistused peaksid kindlaks määrama liikmesriigid.

- (60) Euroopa kaugosalemismääruse kohaselt kriminaalkohtu istungil kaugosalemine ei tohiks mingil viisil vähendada kriminaalmenetluses osalevatele isikutele võimaldatava kaitse taset ning selles tuleks nõuetekohaselt arvesse võtta vajadust säilitada menetluse õiglus, poolte võrdsus ja kaitseõiguse tegelik kasutamine. Sellistel isikutel peaks olema võimalik tegelikult kasutada menetlusõigusi, mis neil on kriminaalmenetluses liidu õiguse ning taotleva riigi ja täitjariigi õiguse alusel, kooskõlas käesoleva direktiivi III jaotises ette nähtud korraga, olenemata sellest, kas isik osaleb menetluses füüsiliselt või kaugosaledes.
- (61) Menetlusõiguste tegelik kasutamine ei tohiks kaugosalemise kontekstis piirduda üksnes istungi(te) pidamise ja seal toimuvaga. Kaugosalevatel isikutel peaks olema võimalik Euroopa kaugosalemismäärusega seotud menetlustes kasutada kõiki õigusi, nagu istungi(te)ks valmistudes taotluste esitamine, juurdepääs toimikule ja muud menetlusõigused, mis on neile liidu õiguse ja taotleva riigi õiguse alusel kättesaadavad, tingimustel, mis on võimalikult samaväärsed füüsilise osalemise korral kohaldatavate tingimustega.
- (62) Kaugosalemisega nõustunud või seda taotlenud isikutele peaks jääma võimalus soovi korral siiski füüsiliselt osaleda, et nende õigus kohtulikul arutelul füüsiliselt kohal viibida oleks täielikult tagatud. Sellistel juhtudel tuleks Euroopa kaugosalemismäärus tagasi võtta.
- (63) Isikutel, kelle suhtes on tehtud Euroopa kaugosalemismäärus, peaks nii taotlevas riigis kui ka täitjariigis olema juhul, kui Euroopa kaugosalemismääruse koostamine, tunnustamine või täitmine nende õigusi kahjustab, kooskõlas Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikliga 47 juurdepääs tõhusatele õiguskaitsevahenditele. Kui Euroopa kaugosalemismäärus koostatakse ilma asjaomase isiku nõusolekuta, peaks olema võimalik Euroopa kaugosalemismääruse koostamise otsuse tõhus kohtulik kontroll, et veenduda käesoleva direktiivi III jaotises sätestatud tingimuste ja tagatiste järgimises.
- (64) Euroopa kaugosalemismäärusega seotud menetluste õiglus on tihedalt seotud nende läbiviimise tehniliste ja praktiliste tingimuste usaldusväärsuse ja tõhususega. Kohtusaaliga suhtlemise katkemised ja muud tehnilised tõrked, sealhulgas need, mis mõjutavad advokaadi ja asjaomase isiku vahelise suhtluse konfidentsiaalsust või tulemuslikkust, võivad kahjustada menetlusõiguste tegelikku kasutamist ja menetluse õiglust. Seetõttu peaks asjaomasel isikul olema võimalik nende probleemide korral pöörduda taotleva asutuse või ametiisiku poole või võtta ühendust täitjariigi pädeva asutuse või ametiisikuga, kes peaks omakorda teavitama taotlevat asutust või ametiisikut. Taotleva asutuse või ametiisiku ülesanne on määrata vajaduse korral asjakohased parandusmeetmed, näiteks asjaomase istungi peatamine, edasilükkamine või kordamine.
- (65) Kui kahtlustatav või süüdistatav on kohtulikul arutelul Euroopa kaugosalemismääruse kohaselt kaugosalenud ja selle menetluse tulemusel on tema suhtes tehtud süüdimõistev kohtuotsus, millega on talle määratud vabadusekaotuslik karistus, kinnipidamiskorraldus või konfiskeerimismeede või rahaline karistus või muu järelevalvemeede, on oluline tagada olenevalt olukorrast kättesaadavate õiguslase koostöö vahendite kaudu järjepidevus ja tulemuslik koostöö. See hõlmab eelkõige karistuse täideviimise eesmärgil üleandmise korral raamotsust 2002/584/JSK, isiku suhtes tehtud lõpliku otsuse täitjariigis tunnustamise ja karistuse ülevõtmise korral

nõukogu raamotsust 2008/909/JSK⁶⁶ ning konfiskeerimisotsuste tunnustamisel Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2018/1805⁶⁷. Sellistes olukordades peaksid taotlev riik ja täitjariik tihedalt suhtlema, et tagada konkreetsel juhul pärast karistuse määramist kuni õiguslase koostöö taotluste vastuvõtmise ja täitmiseni vajalike kriminaalmenetluse tagamise vahendite kohaldamine. Juhul kui taotlev riik kavatses koostada Euroopa vahistamismääruse, peaks täitjariigil olema võimalik kuni Euroopa vahistamismääruse saamise ja täitmiseni kohaldada kooskõlas oma riigisisese õigusega asjakohaseid kriminaalmenetluse tagamise vahendeid. Need vahendid peaksid alati olema proportsionaalsed ja rangelt piirduma sellega, mis on vajalik tagamiseks, et asjaomane isik jääb lõpliku otsuse tulemuslikuks täitmiseks täitjariigi territooriumile.

- (66) Käesoleva direktiivi nõuetekohane kohaldamine eeldab teabevahetust pädevate asutuste või ametiisikute vahel. Neid tuleks julgustada käesoleva direktiivi sujuva ja tõhusa kohaldamise hõlbustamiseks üksteisega konsulteerima kas otse või asjakohasel juhul Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) 2018/1727⁶⁸ loodud Euroopa Liidu Kriminaalõiguslase Koostöö Ameti (Eurojust) kaudu või nõukogu otsusega 2008/976/JSK⁶⁹ reguleeritud Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku kaudu. Samuti julgustatakse pädevaid asutusi või ametiisikuid vajaduse korral taotlema, et Eurojust võtaks oma pädevuse piires koordineeriva rolli, et toetada ja koordineerida piiriüleseid uurimistoiminguid tõendite kogumiseks, eelkõige kontrollialuseid saadeti, piiriülest jälgimist, varjatud uurimisi ja elektroonilise side pealtkuulamist, võttes arvesse selliste meetmetega kaasnevaid erilisi koordineerimisprobleeme ja selles Eurojustil olevaid eksperditeadmisi. Pädevad asutused või ametiisikud võivad samuti taotleda, et Eurojust hõlbustaks Euroopa uurimismääruse, Euroopa kaugosalemismääruse või varem vahetatud teabe tõendina kasutamiseks nõusoleku saamise teatiste ja taotluste edastamist.
- (67) Selleks et tagada kiire, otsene, koostalitlusvõimeline, usaldusväärne ja turvaline andmevahetus, tugineda seni tehtud investeeringutele ja tagada kooskõla muude liidu õigusaktidega, peaks käesoleva direktiivi kohane asutustevaheline teabevahetus reeglina toimuma määrusega (EL) 2023/2844 loodud detsentraliseeritud IT-süsteemi kaudu. Eelkõige ja reeglina tuleks detsentraliseeritud IT-süsteemi kasutada Euroopa uurimismääruse ja Euroopa kaugosalemismääruse vormide vahetamiseks ning igasuguseks muuks asutustevaheliseks teabevahetuseks, mis toimub käesoleva direktiivi alusel.
- (68) Kui käesoleva direktiiviga nähakse teabevahetuse puhul ette, et see võib toimuda „mis tahes viisil“ või „sobival viisil“, peaks ametiasutustel olema õigus otsustada, millist sidevahendit kasutada. Selliseid sätteid tuleks mõista nii, et nendega tehakse kindlaks olukorrad, kus detsentraliseeritud IT-süsteemi kasutamine ei pruugi olla määruse

⁶⁶ Nõukogu 27. novembri 2008. aasta raamotsus 2008/909/JSK vastastikuse tunnustamise põhimõtte kohaldamise kohta kriminaalasjades tehtud otsuste suhtes, millega määratakse vabadusekaotuslikud karistused või vabadust piiravad meetmed, nende Euroopa Liidus täideviimise eesmärgil ([ELT L 327, 5.12.2008, lk 27](#), ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2008/909/oj).

⁶⁷ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1805, mis käsitleb arestimis- ja konfiskeerimisotsuste vastastikust tunnustamist ([ELT L 303, 28.11.2018, lk 1](#), ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1805/oj>).

⁶⁸ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1727 Euroopa Liidu Kriminaalõiguslase Koostöö Ameti (Eurojust) kohta ning millega asendatakse ja tunnistatakse kehtetuks nõukogu otsus 2002/187/JSK (ELT L 295, 21.11.2018, lk 138, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1727/oj>).

⁶⁹ Nõukogu 16. detsembri 2008. aasta otsus 2008/976/JSK Euroopa õiguslase koostöö võrgustiku kohta (ELT L 348, 24.12.2008, lk 130, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2008/976/oj>).

(EL) 2023/2844 kohaselt asjakohane. Sellises olukorras peaks asutustel olema võimalik kasutada muid sidevahendeid, tingimusel et teabevahetus toimub kooskõlas kõnealuse määrusega turvalisel ja usaldusväärsel viisil.

- (69) Pädevate asutuste või ametiisikute halduskoormuse vähendamiseks ning täielikuma, usaldusväärsema, järjepidevama ja õigeaegsema statistilise aruandluse tagamiseks tuleks komisjoni välja töötatud etalonteostuse tarkvaraga koguda programmi abil seire eesmärgil vajalikke statistilisi andmeid, mis edastatakse komisjonile. Kui liikmesriigid otsustavad komisjoni välja töötatud etalonteostuse tarkvara asemel kasutada riiklikku IT-süsteemi, võiks sellisesse süsteemi integreerida võimaluse koguda kõnealuseid andmeid programmi abil ning sellisel juhul tuleks need andmed edastada komisjonile. Samuti võiks e-CODEXi ühendusvahendi varustada funktsiooniga, mis võimaldab asjakohaseid statistilisi andmeid kätte saada.

↓ 2014/41/EL põhjendus 35
⇒ uus

- (70) Kui asjakohastes rahvusvahelistes õigusaktides, nagu Euroopa Nõukogus ⇒ või ÜROs ⇐ sõlmitud konventsioonid, viidatakse vastastikusele õigusabile, tuleks asuda seisukohale, et liikmesriikides, kellele käesolev direktiiv on siduv, on käesolev direktiiv kõnealuste konventsioonide suhtes ülimuslik.

↓ 2014/41/EL põhjendus 14

- (71) Keelte kasutamise korda käsitleva avalduse tegemisel palutakse liikmesriikidel lisada keelte hulka lisaks asjaomase liikmesriigi ametlikule keelele (ametlikele keeltele) vähemalt üks keel, mis on liidus laialdaselt kasutatav.

↓ 2014/41/EL põhjendus 36

- (72) ~~IXD~~ lisas loetletud süüteo kategooriaid tuleks tõlgendada kooskõlas nende tõlgendustega, mis on esitatud kehtivates õigusaktides, mis käsitlevad vastastikust tunnustamist.

↓ 2014/41/EL põhjendus 37
(kohandatud)

~~Kooskõlas liikmesriikide ja komisjoni 28. septembri 2011. aasta ühise poliitilise avaldusega selgitavate dokumentide kohta (⁷⁰) kohustuvad liikmesriigid lisama põhjendatud juhtudel ülevõtmismeetmeid käsitlevale teatele ühe või mitu dokumenti, milles selgitatakse seost direktiivi osade ja ülevõtvate riigisiseste õigusaktide vastavate osade vahel. Käesoleva direktiivi puhul leiavad Euroopa Parlament ja nõukogu, et selliste dokumentide edastamine on põhjendatud.~~

⁷⁰ ELT C 369, 17.12.2011, lk 14.

↓ 2014/41/EL põhjendus 38
(kohandatud)
⇒ uus

- (73) Kuna käesoleva direktiivi eesmärki, nimelt ~~tõendite saamise eesmärgil tehtud otsuste vastastikust tunnustamist~~ ⇒ korra kehtestamist kriminaalasjades tõendite kogumiseks ja korra kehtestamist kahtlustatava, süüdistatava või kannatanu kaugosalemiseks teise liikmesriigi kriminaalkohtu istungitel videokonverentsi teel või muu kaugsidetehnoloogia abil ⇔, ei suuda liikmesriigid piisavalt saavutada, küll aga saab neid direktiivi ulatuse ja toime tõttu paremini saavutada liidu tasandil, võib liit võtta meetmeid kooskõlas ELi lepingu artiklis 5 sätestatud subsidiaarsuse põhimõttega. Kõnealuses artiklis sätestatud proportsionaalsuse põhimõtte kohaselt ei lähe käesolev direktiiv nimetatud ~~eesmärgi~~ ⇒ eesmärkide ⇔ saavutamiseks vajalikust kaugemale.

↓ 2014/41/EL põhjendus 39
(kohandatud)
⇒ uus

- (74) Käesolev direktiiv austab põhiõigusi ja järgib põhimõtteid, mida on tunnustatud ELi lepingu artiklis 6 ning hartas, eelkõige selle VI jaotises, rahvusvahelise õiguses ja rahvusvahelistes lepingutes, millega on ühinenud liit või kõik liikmesriigid, kaasa arvatud Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsioon, ning liikmesriikide põhiseadustes nende kohaldamisala piires. Ühtegi käesoleva direktiivi sätet ei tõlgendata keeluna Euroopa uurimismääruse ⇒ või Euroopa kaugosalemismääruse ⇔ täitmisest keelduda, kui objektiivsetele asjaoludele tuginedes on põhjust arvata, et Euroopa uurimismäärus ⇒ või Euroopa kaugosalemismäärus ⇔ on tehtud isiku kohtu alla andmiseks või karistamiseks kõnealuse isiku soo, rassilise kuuluvuse või etnilise päritolu, usu, seksuaalse sättumuse, rahvuse, keele või poliitiliste vaadete alusel või et see kahjustaks selle isiku olukorda mis tahes eeltoodud põhjusel.

↓ uus

- (75) Käesoleva direktiivi alusel toimuv isikuandmete töötlemine sisaldab ELi toimimise lepingu artiklis 82 sätestatud eesmärkide saavutamiseks olulise teabe ja tõendite kogumist, vahetamist ja edasist kasutamist, samuti edasisaatmist. Järjepidevuse ja isikuandmete tõhusa kaitse huvides peaks käesoleva direktiivi alusel toimuv isikuandmete töötlemine vastama Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivile (EL) 2016/680,⁷¹ välja arvatud juhul, kui isikuandmeid töödeldakse käesoleva direktiivi artikli 5 punktides b ja c osutatud menetlustes ning selliste menetlustega seotud punkti d kohastes menetlustes, mille suhtes võidakse kohaldada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2016/679⁷². Taotlevat asutust või ametiisikut,

⁷¹ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta direktiiv (EL) 2016/680, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset seoses pädevates asutustes isikuandmete töötlemisega süütegude tõkestamise, uurimise, avastamise ja nende eest vastutusele võtmise või kriminaalkaristuste täitmisele pööramise eesmärgil ning selliste andmete vaba liikumist ning millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu raamotsus 2008/977/JSK (ELT L 119, 4.5.2016, lk 89, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2016/680/oj>).

⁷² Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrus (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks

täitvat asutust või ametiisikut ning muid asutusi või ametiisikuid, kes on pädevad koostama ja saada teatise või nõusolekutaotlusi varem vahetatud teabe kasutamiseks tõendina, tuleks käsitada isikuandmete direktiivi (EL) 2016/680 ja määruse (EL) 2016/679 kohasel töötlemisel vastutavate töötlejatena. Keskasutused võiksid pakkuda nendele pädevatele asutustele või ametiisikutele haldustuge, ning juhul, kui nad töötlevad isikuandmeid nende vastutavate töötlejate nimel, tuleks neid käsitada vastava vastutava töötleja volitatud töötlejatena. Kui isikuandmeid töödeldakse Eurojustis, tuleks kohaldada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2018/1725,⁷³ samuti määruses (EL) 2018/1727 sätestatud konkreetseid andmekaitse norme. Kui isikuandmeid töödeldakse nõukogu määrusega (EL) 2017/1939⁷⁴ asutatud Euroopa Prokuratuuris (EPPO), tuleks alates määruse (EL) 2017/1939 muudatuste jõustumisest kohaldada Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) 2018/1725, samuti selles sätestatud andmekaitse erinorme.

↓ 2014/41/EL põhjendus 40

~~Füüsiliste isikute kaitse isikuandmete töötlemisel on põhiõigus. Kooskõlas harta artikli 8 lõikega 1 ja ELi toimimise lepingu artikli 16 lõikega 1 on igaühel õigus oma isikuandmete kaitsele.~~

↓ 2014/41/EL põhjendus 41

~~Liikmesriigid peaksid käesoleva direktiivi kohaldamisel kehtestama läbipaistvad põhimõtted seoses isikuandmete töötlemisega ja andmesubjekti õigusega kasutada õiguskaitsevahendeid oma isikuandmete kaitseks.~~

↓ 2014/41/EL põhjendus 42

~~Käesoleva direktiivi kohaselt kogutud isikuandmeid tuleks töödelda üksnes vajaduse korral ning proportsionaalselt selliste eesmärkidega nagu kuritegude ennetamine, avastamine ja uurimine, kriminaalmenetluse algatamine ja kriminaalkaristuse täitmisele pööramine ning kaitseõiguse teostamine. Üksnes volitatud isikutel peaks olema juurdepääs isikuandmeid sisaldavatele andmetele, mida võib saada autentimismenetluse abil.~~

↓ 2014/41/EL põhjendus 43

~~ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artikli 3 kohaselt on Ühendkuningriik teatanud oma soovist osaleda käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ja kohaldamisel~~

tunnistamise kohta (isikuandmete kaitse üldmäärus) (ELT L 119, 4.5.2016, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>).

⁷³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. oktoobri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1725, mis käsitleb füüsiliste isikute kaitset isikuandmete töötlemisel liidu institutsioonides, organites ja asutustes ning isikuandmete vaba liikumist, ning millega tunnistatakse kehtetuks määrus (EÜ) nr 45/2001 ja otsus nr 1247/2002/EÜ (ELT L 295, 21.11.2018, lk 39, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1725/oj>).

⁷⁴ Nõukogu 12. oktoobri 2017. aasta määrus (EL) 2017/1939, millega rakendatakse tõhustatud koostööd Euroopa Prokuratuuri asutamisel (ELT L 283, 31.10.2017, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/1939/oj>).

↓ 2014/41/EL põhjendus 44

~~ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 ning artikli 4a lõike 1 kohaselt ja ilma et see piiraks kõnealuse protokolli artikli 4 kohaldamist, ei osale Iirimaa käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.~~

↓ uus

- (76) [ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artikli 3 kohaselt on Iirimaa teatanud [...] kirjaga oma soovist osaleda käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ja kohaldamisel.] VÕI [ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolli nr 21 (Ühendkuningriigi ja Iirimaa seisukoha kohta vabadusel, turvalisusel ja õigusel rajaneva ala suhtes) artiklite 1 ja 2 kohaselt ja ilma et see mõjutaks nimetatud protokolli artikli 4 kohaldamist, ei osale Iirimaa käesoleva direktiiv vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.]

↓ 2014/41/EL põhjendus 45

- (77) ELi lepingule ja ELi toimimise lepingule lisatud protokolli nr 22 (Taani seisukoha kohta) artiklite 1 ja 2 kohaselt ei osale Taani käesoleva direktiivi vastuvõtmisel ning see ei ole tema suhtes siduv ega kohaldatav.

↓ 2014/41/EL põhjendus 46
(kohandatud)

- (78) Euroopa Andmekaitseinspektoriga ☒ konsulteeriti kooskõlas määruse (EL) 2018/1725 artikli 42 lõikega 1 ning ta ☒ esitas oma arvamuse☒ [...] ☒5. oktoobril 2010,⁽⁷⁵⁾ tuginedes Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 45/2001 ⁽⁷⁶⁾ artikli 41 lõikele 2,

↓ uus

- (79) Kohustus võtta käesolev direktiiv liikmesriigi õigusesse üle piirdub sätetega, mida on võrreldes varasema direktiiviga oluliselt muudetud. Muutmata sätete ülevõtmise kohustus tuleneb varasemast direktiivist.
- (80) Käesolev direktiiv ei mõjuta liikmesriikide kohustusi, mis on seotud X lisa B osas osutatud direktiivi liikmesriigi õigusesse ülevõtmise tähtpäevaga,

⁷⁵ ELT C 355, 29.12.2010, lk 1.

⁷⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 18. detsembri 2000. aasta määrus (EÜ) nr 45/2001 üksikisikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ühenduse institutsioonides ja asutustes ning selliste andmete vaba liikumise kohta (ELT L 8, 12.1.2001, lk 1).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA DIREKTIIVI:

I JAOTIS

ÜLDSÄTTED

Artikkel 1

Reguleerimise

1. Käesoleva direktiiviga kehtestatakse normid järgmise kohta:
 - (a) Euroopa uurimismääruste koostamine, tunnustamine ja täitmine kriminaalasjades tõendite hankimise eesmärgil, sealhulgas juba täitjariigi pädeva asutuse või ametiisiku valduses olevate tõendite hankimiseks;
 - (b) piiriülese jälgimise kiireloomuliste teatiste koostamine ja teatiste koostamine selliste piiriüleste uurimistoimingute kohta, mille jaoks ei ole vaja teise liikmesriigi tehnilist abi, samuti teavitatud liikmesriigi õigus esitada vastuväiteid;
 - (c) õiguskaitseasutuste vahel varem või omaalgatuslikult vahetatud teabe tõendina kasutamise nõusoleku taotluste esitamine ning selleks nõusoleku andmine või sellest keeldumine ning
 - (d) Euroopa kaugosalemismääruste koostamine, tunnustamine ja täitmine, et kahtlustatav, süüdistatav või kannatanu, kellel on kriminaalmenetluse osalise staatus, osaleks kriminaalmenetluses ühel või mitmel kohtuistungil videokonverentsi või muu kaugside tehnoloogia abil teisest liikmesriigist.
2. Käesoleva direktiiviga ei muudeta kohustust austada põhiõigusi ja õiguse üldpõhimõtteid, mis on kinnistatud ELi lepingu artiklis 6, sealhulgas kriminaalmenetlusest mõjutatud isikute õigust kaitsele ja õiglasele kohtulikule arutamisele, ega muudeta õigusasutustele sellega seoses pandud kohustusi.
3. Käesoleva direktiivi III jaotis ei mõjuta direktiivi (EL) 2016/343 artikli 8 lõikes 1 sätestatud õigust kohtulikul arutelul viibida ega muid kriminaalasjades tehtava õiguslase koostöö või kriminaalmenetlusõiguse valdkonna liidu õigusakte.

Artikkel 2

Mõisted

1. Käesolevas direktiivis kasutatakse järgmisi mõisteid:

↓ 2014/41/EL (kohandatud)

⇒ uus

- (a) „taotlev riik“ – liikmesriik, kus koostati Euroopa uurimismäärus [⇒], või liikmesriik, kus koostati Euroopa kaugosalemismäärus; [⇐] ~~ei~~
- (b) „täitjariik“ – liikmesriik, kus Euroopa uurimismäärus täidetakse ning kus tehakse uurimistoiming [⇒], või liikmesriik, kus Euroopa kaugosalemismäärus täidetakse ning kus asub isik, kelle suhtes Euroopa kaugosalemismäärus on tehtud; [⇐]
- (c) „taotlev asutus või ametiisik“ –
- i) konkreetsetes asjades pädev kohtunik, kohus ~~☒~~ või ~~☒~~ eeluurimiskohtunik ~~või prokurör; või~~
- ii) ~~☒~~ konkreetsetes asjades pädev prokurör: ~~☒~~

↓ uus

- Euroopa uurimismääruse puhul, kui riigisisese õiguse kohaselt on asjaomase uurimistoimingu jaoks nõutav kohtuniku, kohtu või eeluurimiskohtuniku eelnev luba ja sellist luba ei ole riigisisese korra kohaselt saadud, kinnitab Euroopa uurimismääruse enne selle täitvale asutusele või ametiisikule edastamist kohtunik, kohus või eeluurimiskohtunik, kes kontrollib vastavust käesolevas direktiivis sätestatud Euroopa uurimismääruse koostamise tingimustele, eelkõige artikli 7 lõikes 1 sätestatud tingimustele;
- Euroopa kaugosalemismääruse puhul kinnitab taotleva riigi kohtunik, kohus või eeluurimiskohtunik Euroopa kaugosalemismääruse enne selle täitvale asutusele või ametiisikule edastamist, olles enne kontrollinud selle vastavust käesolevas direktiivis sätestatud Euroopa kaugosalemismääruse koostamise tingimustele;

↓ 2014/41/EL

⇒ uus

- iii) [⇒] Euroopa uurimismääruse puhul [⇐] taotleva riigi mis tahes muu pädev asutus või ametiisik, kes tegutseb konkreetsetes asjades uurimisorganina kriminaalmenetluses ja kellel on pädevus taotleda riigisisese õiguse kohaselt tõendite kogumist. Lisaks peab taotleva riigi kohtunik, kohus, eeluurimiskohtunik või prokurör Euroopa uurimismääruse kinnitama enne ~~määruse~~ täitvale asutusele või ametiisikule edastamist, olles enne kontrollinud selle vastavust uurimismääruse koostamise tingimustele, eelkõige käesoleva direktiivi artikli ~~76~~ lõikes 1 sätestatud tingimustele. [⇒] Kui riigisisese õiguse kohaselt on asjaomase uurimistoimingu jaoks nõutav kohtuniku, kohtu või eeluurimiskohtuniku eelnev luba ja sellist luba ei ole riigisisese korra kohaselt saadud, võib selle kinnitada ainult kohtunik, kohus või eeluurimiskohtunik; [⇐] ~~Kui õigusasutus kinnitab Euroopa~~

~~uurimismääruse, võib seda asutust Euroopa uurimismääruse edastamisel käsitada ka taotleva asutusena;~~

- d) „täitev asutus või ametiisik“ – asutus või ametiisik, kellel on pädevus Euroopa uurimismäärust tunnustada ja tagada selle täitmine kooskõlas käesoleva direktiiviga ja menetlustega, mida kohaldatakse sarnases riigisisises asjas, $\Rightarrow$ ja kohtunik, kohus või eeluurimiskohtunik, kellel on pädevus Euroopa kaugosalemismäärust tunnustada ja tagada selle täitmine kooskõlas käesoleva direktiiviga $\Leftarrow$. Selliste menetluste läbiviimiseks võib olla vajalik saada $\boxtimes$ täitjariigis $\boxtimes$ kohtu luba ~~täitvas riigis~~, kui see on ette nähtud kõnealuse riigi õiguses; $\neq$

$\Downarrow$ uus

- (e) „uuriv liikmesriik“ – liikmesriik, kus koostatakse artikli 33 või 34 kohane teatis;
- (f) „teavitatud liikmesriik“ – liikmesriik, kes saab artikli 33 või 34 kohase teatise ja kelle tehnilist abi ei ole uurimistoimingu jaoks vaja;
- (g) „elektrooniline side“ – igasugune side, sealhulgas nii selle sisu kui ka kaasnevad andmed, mis toimub direktiivi (EL) 2018/1972 artikli 2 punktis 1 määratletud elektroonilise side võrkude või kõnealuse direktiivi artikli 2 punktis 4 määratletud elektroonilise side teenuste kaudu;
- (h) „detsentraliseeritud IT-süsteem“ – määruse (EL) 2023/2844 artikli 2 punktis 3 määratletud detsentraliseeritud IT-süsteem.

2. Kui Euroopa uurimismääruse on lõike 1 kohaselt kinnitanud õigusasutus või kui Euroopa kaugosalemismääruse on kinnitanud kohtunik või kohus või eeluurimiskohtunik, võib seda asutust või ametiisikut Euroopa uurimismääruse või Euroopa kaugosalemismääruse edastamisel käsitada ka taotleva asutuse või ametiisikuna.

$\Downarrow$ 2014/41/EL (kohandatud)
 $\Rightarrow$ uus

$\boxtimes$ II JAOTIS $\boxtimes$

$\boxtimes$ PIIRIÜLENE KOOSTÖÖ KRIMINAALASJADES TÕENDITE HANKIMISEKS $\boxtimes$

I PEATÜKK

EUROOPA UURIMISMÄÄRUS

Artikkel ~~31~~

Euroopa uurimismäärus ja selle täitmise kohustus

1. Euroopa uurimismäärus on ~~liikmesriigi~~ taotleva riigi $\Rightarrow$ õigusasutuse tehtud või kinnitatud otsus ühe või mitme konkreetse uurimistoimingu tegemiseks ~~teises~~

~~Liikmesriigis („täitjariigis“)~~ eesmärgiga hankida tõendeid ☒ käesoleva jaotise, samuti I, IV ja V jaotise ☒ ~~käesoleva direktiivi~~ kohaselt. ⇨ Kui see on selliste uurimistoimingute tegemiseks rangelt vajalik, võib taotlev asutus või ametiisik taotleda ka menetlusedokumentide kättetoimetamist asjaomasele isikule ⇐ .

Euroopa uurimismääruse võib koostada ka selliste tõendite hankimiseks, mis on juba täitjariigi pädevate asutuste valduses.

2. Liikmesriigid täidavad Euroopa uurimismäärust vastastikuse tunnustamise põhimõtte alusel ja ☒ käesoleva jaotise, samuti I, IV ja V jaotise kohaselt ☒ ~~vastavalt käesolevale direktiivile.~~
3. Riigisisese õiguse alusel kohaldatava kaitseõiguse raames ja kooskõlas riigi kriminaalmenetlusega võib Euroopa uurimismääruse koostamist taotleda kahtlustatav või süüdistatav või kahtlustatava või süüdistatava nimel tegutsev advokaat.
4. ~~Käesoleva direktiiviga ei muudeta kohustust austada põhiõigusi ja õiguse üldpõhimõtteid, mis on kinnistatud ELi lepingu artiklis 6, sealhulgas selliste isikute õigust kaitsele, kelle suhtes on alatatud kriminaalmenetlus, ega muudeta õigusasutustele sellega seoses pandud kohustusi.~~

Artikkel ~~43~~

Euroopa uurimismääruse kohaldamisala

Euroopa uurimismäärus hõlmab kõiki uurimistoiminguid, välja arvatud ühise uurimisrühma loomine ja tõendite kogumine sellise rühma raames, nagu on sätestatud Euroopa Liidu riikide vahelist vastastikust õigusabi kriminaalasjades käsitleva konventsiooni⁷⁷ („konventsioon“) artiklis 13 ja nõukogu raamotsuse 2002/465/JSK⁷⁸ kohaselt loodud ühise uurimisrühma raames, välja arvatud konventsiooni artikli 13 lõike 8 ja raamotsuse 2002/465/JSK artikli 1 lõike 8 kohaldamiseks.

↓ uus

Euroopa uurimismäärus hõlmab ka menetlusedokumentide kättetoimetamist asjaomasele isikule, kui dokumentide kättetoimetamine on rangelt vajalik, et täita uurimistoimingut, mille eesmärk on hankida Euroopa uurimismääruses taotletud tõendeid.

↓ 2014/41/EL (kohandatud)

Artikkel ~~54~~

Menetlused, mille korral võib koostada Euroopa uurimismääruse

Euroopa uurimismääruse võib koostada

- a) kriminaalmenetluses, mida õigusasutus kuriteo suhtes toimetab taotleva riigi õiguse kohaselt või mida õigusasutus võib alustada;

⁷⁷ Konventsioon, mille nõukogu on koostanud Euroopa Liidu lepingu artikli 34 alusel Euroopa Liidu liikmesriikide vahelise vastastikuse õigusabi kohta kriminaalasjades (EÜT C 197, 12.7.2000, lk 3).

⁷⁸ Nõukogu 13. juuni 2002. aasta raamotsus 2002/465/JSK ühiste uurimisrühmade kohta (EÜT L 162, 20.6.2002, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec_framw/2002/465/oj).

- b) haldusasutuste alustatud menetluses taotleva riigi õiguse kohaselt õigusrikkumisena karistatava teo suhtes, kui selles tehtud otsuse põhjal võib alustada menetlust eelkõige kriminaalasjades pädevas kohtus;
- c) õigusasutuste alustatud menetluses taotleva riigi õiguse kohaselt õigusrikkumisena karistatava teo suhtes, kui selles tehtud otsuse põhjal võib alustada menetlust eelkõige kriminaalasjades pädevas kohtus; ning
- d) punktides a, b ja c osutatud menetluses, mis on seotud kuritegude süütegude või õigusrikkumistega, mille eest võib taotlevas riigis juriidilise isiku võtta vastutusele või teda karistada.

Artikkel 65

Euroopa uurimismääruse sisu ja vorm

1. Taotlev asutus või ametiisik täidab ja allkirjastab IA lisas esitatud vormis Euroopa uurimismääruse ning kinnitab selle sisu täpsust ja õigsust.

Euroopa uurimismäärus sisaldab eelkõige järgmist teavet:

- (a) taotleva asutuse või ametiisiku andmed ning asjakohasel juhul kinnitava asutuse või ametiisiku andmed;
- (b) Euroopa uurimismääruse ese ja põhjus;
- (c) asjaomas(t)e isiku(te) kohta olemasolev vajalik teave;
- (d) uurimise või menetluse esemeks oleva kuriteo kirjeldus ja taotleva riigi kohaldatavad kriminaalõiguse sätted;
- (e) taotletud uurimistoimingu(te) ja hangitavate tõendite kirjeldus;

↴ uus

- (f) vajaduse korral kinnitus selle kohta, et kohtunik, kohus või eeluurimiskohtunik on taotletud uurimistoimingu(te)ks loa andnud, sealhulgas loa andmise otsuse kuupäev ja viitenumber, välja arvatud juhul, kui Euroopa uurimismääruse koostas või kinnitas kohtunik, kohus või eeluurimiskohtunik;
- (g) teave õiguskaitsevahendite kasutamise võimaluste kohta.

↓ 2014/41/EL

2. Iga liikmesriik märgib keele(d), mida liidu institutsioonide ametlike keelte hulgas lisaks asjaomase liikmesriigi ametlikule keelele (ametlikele keeltele) võib kasutada Euroopa uurimismääruse vormi täitmisel või tõlkimisel, kui kõnealune liikmesriik on täitjariik.
3. Taotleva riigi pädev asutus või ametiisik tõlgib IA lisas ette nähtud vormis tehtud Euroopa uurimismääruse täitjariigi ametlikku keelde või mõnda teise keelde, mille täitjariik on märkinud käesoleva artikli lõike 2 kohaselt.

↓ uus

4. Kui taotleval asutus või ametiisik taotleb Euroopa uurimismääruses taotletud uurimistoimingu täitmiseks vajalike menetluskäikide kättetoimetamist ja on alust arvata, et asjaomane isik ei mõista keelt, milles kättetoimetatav dokument on koostatud, tuleb dokumendile lisada tõlge adressaadile arusaadavas keeles.

↓ 2014/41/EL (kohandatud)

II PEATÜKK

TAOTLEVA RIIGI MENETLUSED JA TAGATISED

Artikkel ~~76~~

Euroopa uurimismääruse koostamise ja edastamise tingimused

1. Taotleval asutus või ametiisik võib Euroopa uurimismääruse koostada üksnes juhul, kui ta on veendunud, et täidetud on järgmised tingimused:
 - (a) Euroopa uurimismääruse koostamine on artiklis ~~54~~ osutatud menetluse puhul vajalik ja sellega proportsionaalne, võttes arvesse kahtlustatava ja süüdistatava õigusi; ning
 - (b) Euroopa uurimismääruses märgitud uurimistoimingu(te) tegemist oleks saanud taotleda samadel tingimustel sarnases riigisisises asjas.
2. Lõikes 1 osutatud tingimusi hindab taotleval asutus või ametiisik iga asja puhul eraldi.
3. Kui ~~määrus~~ täitval asutusel või ametiisikul on alust arvata, et lõikes 1 osutatud tingimused ei ole täidetud, võib ta konsulteerida taotleva asutuse või ametiisikuga Euroopa uurimismääruse täitmise olulisuse üle. Pärast konsulteerimist võib taotleval asutus või ametiisik otsustada, et ta võtab uurimismääruse tagasi.

Artikkel ~~87~~

Euroopa uurimismääruse edastamine

↓ 2023/2843 artikli 11 lõige 2
⇒ uus

1. Artikli ~~65~~ kohaselt tehtud Euroopa uurimismäärus edastatakse taotlevalt asutuselt või ametiisikult ~~määrus~~ täitvale asutusele või ametiisikule ⇒ otse, või kui see on kohaldatav, artiklis 52 osutatud keskasutuse kaudu ⇐ .

↓ 2014/41/EL (kohandatud)
⇒ uus

2. Kogu ~~edasine~~ ⇔ muu ⇔ ametlik suhtlus toimub otse taotleva asutuse või ametiisiku ja ~~määrus~~ täitva asutuse või ametiisiku vahel ⇒ , või kui see on kohaldatav, artiklis 52 osutatud keskasutuse kaudu ⇐ .

3. ~~5.~~ Kui määrust täitev asutus või ametiisik ei ole teada, teeb taotlev asutus või ametiisik kõik vajalikud päringud, sealhulgas ☒ otsuses 2008/976/JSK ette nähtud ☒ Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku kontaktpunktide kaudu, et täitjariigilt see teave saada.
4. ~~Taotlev asutus või ametiisik võib Euroopa uurimismääruse edastada nõukogu ühismeetmega 98/428/JSK (⁷⁹) loodud Euroopa õigusosalase koostöö võrgustiku sidesüsteemi kaudu.~~
46. Kui Euroopa uurimismääruse saanud täitjariigi asutus või ametiisik ei ole pädev Euroopa uurimismäärust tunnustama ja selle täitmiseks vajalikke meetmeid võtma, edastab ta Euroopa uurimismääruse *ex officio* määrust täitvale asutusele või ametiisikule ning teavitab sellest taotlevat asutust või ametiisikut.
57. Kõik edastamise või Euroopa uurimismääruse täitmiseks vajalike dokumentide ehtsusega seotud probleemid lahendatakse asjaomase taotleva asutuse või ametiisiku ja määrust täitva asutuse või ametiisiku otsekontaktide teel või asjakohasel juhul liikmesriikide keskasutuste kaasamisega.

Artikkel 98

Varasema Euroopa uurimismäärusega seotud Euroopa uurimismäärus

1. Kui taotlev asutus või ametiisik teeb Euroopa uurimismääruse, mis täiendab varasemat Euroopa uurimismäärust, osutab ta Euroopa uurimismääruses sellele asjaolule.
2. Kui taotlev asutus või ametiisik annab vastavalt artikli 109 lõikele 4 abi täitjariigis Euroopa uurimismääruse täitmisel, võib ta artikli 5833 lõike 1 punkti c kohaselt esitatud teatistest olenemata esitada varasemat Euroopa uurimismäärust täiendava Euroopa uurimismääruse selles riigis ☒ täitjariigis ☒ viibimise ajal otse määrust täitvale asutusele või ametiisikule.
3. Euroopa uurimismäärus, mis täiendab varasemat Euroopa uurimismäärust, tuleb kinnitada vastavalt artikli 65 lõike 1 esimesele lõigule ja asjakohasel juhul kinnitada vastavalt artikli 2 ⇨ lõike 1 ⇐ punktile c.

III PEATÜKK

TÄITJARIIGI MENETLUSED JA TAGATISED

Artikkel 109

Tunnustamine ja täitmine

1. ~~Määrust~~ Täitev asutus või ametiisik tunnustab kooskõlas käesoleva direktiiviga ☒ kohaldatavate sätetega ☒ edastatud Euroopa uurimismäärust ilma täiendavate formaalsusteta ja tagab selle täitmise samal viisil ja sama korra kohaselt nagu siis, kui asjaomast uurimistoimingut oleks taotlenud täitjariigi asutus või ametiisik, välja arvatud juhul, kui määrust täitev asutus või ametiisik otsustab tugineda ühele

⁷⁹ ~~29. juuni 1998. aasta ühismeede, mille nõukogu on vastu võtnud Euroopa Liidu lepingu artikli K.3 alusel Euroopa kohtute võrgu loomise kohta (EÜT L 191, 7.7.1998, lk 4).~~

käesolevas ☒ jaotises ☒ ~~direktiivis~~ osutatud Euroopa uurimismääruse ~~mittetunnustamise~~ ☒ tunnustamata ☒ ☒ või täitmata jätmise ☒ või edasilükkamise alustest.

2. ~~Määrust~~ Täitev asutus või ametiisik täidab taotleva asutuse või ametiisiku sõnaselgelt ~~esitatud~~ ☒ märgitud ☒ formaalsusi ja menetlusi, kui käesolevas ☒ jaotises ☒ ~~direktiivis~~ ei ole sätestatud teisiti, tingimusel et sellised formaalsused ja menetlused ei ole vastuolus täitjariigi õiguse aluspõhimõtetega.
3. Kui ~~määrust~~ täitev asutus või ametiisik saab Euroopa uurimismääruse, mille ei ole teinud või kinnitanud artikli 2 ☒ lõike 1 ☒ punktis c määratletud taotlev asutus või ametiisik, saadab ~~määrust~~ täitev asutus või ametiisik Euroopa uurimismääruse tagasi taotlevale riigile.
4. Taotlev asutus või ametiisik võib taotleda, et üks või mitu taotleva riigi asutust või ametiisikut annaksid täitjariigi pädevatele asutustele ☒ või ametiisikutele ☒ abi Euroopa uurimismääruse täitmisel sellises ulatuses, nagu taotleva riigi määratud asutustel on võimalik anda Euroopa uurimismääruses märgitud uurimistoimingu(te) tegemisel sarnases riigisisises asjas. ~~Määrust~~ Täitev asutus või ametiisik rahuldab taotluse tingimusel, et selline abi ei ole vastuolus täitjariigi õiguse aluspõhimõtetega ega kahjusta tema olulisi julgeolekuhuve.
5. Täitjariigis viibivad taotleva riigi asutused ja ametiisikud peavad Euroopa uurimismääruse täitmise ajal järgima täitjariigi õigust. Neil ei ole täitjariigi territooriumil täidesaatvaid volitusi, välja arvatud juhul, kui selliste volituste täitmine täitjariigi territooriumil on kooskõlas täitjariigi õigusega ning ainult ulatuses, milles taotlev asutus või ametiisik ja ~~määrust~~ täitev asutus või ametiisik on kokku leppinud.
6. Taotlev asutus või ametiisik ja ~~määrust~~ täitev asutus või ametiisik võivad üksteisega mis tahes sobival viisil konsulteerida, et hõlbustada käesoleva artikli tõhusat kohaldamist.

Artikkel ~~114~~0

Teist tüüpi uurimistoimingute kasutamine

1. ~~Määrust~~ Täitev asutus või ametiisik saab võimaluse korral teha alati otsuse kasutada muud kui Euroopa uurimismääruses ette nähtud uurimistoimingut, kui
 - (a) Euroopa uurimismääruses märgitud uurimistoimingut ei ole täitjariigi õiguses ette nähtud või
 - (b) Euroopa uurimismääruses märgitud uurimistoimingut ei saa kasutada sarnases riigisisises asjas.
2. Ilma et see piiraks artikli ~~124~~ kohaldamist, ei kohaldata lõiget 1 järgmiste uurimistoimingute suhtes, mille kasutamine peab alati olema täitjariigi õiguses ette nähtud:
 - (a) teabe või tõendite hankimine, mis on juba täitva asutuse või ametiisiku valduses ning mida oleks saanud täitja ☒ riigi ☒ õiguse kohaselt hankida kriminaalmenetluses või Euroopa uurimismääruse tarvis;
 - (b) politsei- või õigusasutuste registrites sisalduva teabe hankimine, millele ~~määrust~~ täitvas asutuses või ametiisikul on vahetu juurdepääs kriminaalmenetluses;

- (c) tunnistajate, ekspertide, kannatanute, kahtlustatavate või süüdistatavate või kolmandate isikute ülekuulamine täitjariigi territooriumil;
 - (d) ~~mitte~~sekkuvad ☒ sunnivabad ☒ uurimistoimingud, nagu on määratletud täitjariigi õiguses;
 - (e) konkreetset telefoninumbrit või IP-aadressi kasutavate isikute kindlakstegemine.
3. ~~Määrus~~ Täitev asutus või ametiisik võib samuti kasutada muud kui Euroopa uurimismääruses märgitud uurimistoimingut, kui ~~määrus~~ täitva asutuse või ametiisiku valitud uurimistoiminguga saavutatakse vähem sekkuvaid vahendeid kasutades sama tulemus mis Euroopa uurimismääruses märgitud uurimistoiminguga.
 4. Kui ~~määrus~~ täitev asutus või ametiisik otsustab kasutada lõigetes 1 ja 3 osutatud võimalust, teavitab ta sellest esmalt taotlevat asutust või ametiisikut, kes võib teha otsuse Euroopa uurimismäärus tagasi võtta või seda täiendada.
 5. Kui vastavalt lõikele 1 ei ole Euroopa uurimismääruses märgitud uurimistoimingut täitjariigi õiguses ette nähtud või seda ei saa kasutada sarnases riigisiseses asjas ning kui ei ole ühtegi muud uurimistoimingut, mis annaks märgitud uurimistoiminguga sama tulemuse, peab ~~määrus~~ täitev asutus või ametiisik teavitama taotlevat asutust või ametiisikut sellest, et taotletud abi ei olnud võimalik osutada.

Artikkel 1244

Tunnustamata või täitmata jätmise alused

1. Ilma et see piiraks artikli ☞ 1 lõike 2 ☜ ~~1 lõike 4~~ kohaldamist, võib Euroopa uurimismääruse tunnustamisest või täitmisest täitjariigis keelduda, kui
 - (a) täitjariigi õiguses on ette nähtud immunitet või privileeg, mis muudab Euroopa uurimismääruse täitmise võimatuks, või kui täitjariigi õiguses on sätestatud eeskirjad, mis käsitlevad seoses ajakirjandusvabaduse ja muudes meediakanalites sõnavabadusega kriminaalvastutuse kindlakstegemist või piiramist, mis muudab Euroopa uurimismääruse täitmise võimatuks;
 - (b) konkreetsetes asjas kahjustaks Euroopa uurimismääruse täitmine olulisi julgeolekuhuve, ohustaks teabeallikat või tooks kaasa teatava luuretegevusega seotud salastatud teabe kasutamise;
 - (c) Euroopa uurimismäärus on tehtud artikli 54 punktides b ja c osutatud menetluses ning täitjariigi õiguse kohaselt ei oleks uurimistoiming sarnases riigisiseses asjas lubatud;
 - (d) Euroopa uurimismääruse täitmine oleks vastuolus *ne bis in idem* põhimõttega;
 - (e) Euroopa uurimismäärus seondub kuriteoga, mis väidetavalt on toime pandud väljaspool taotleva riigi territooriumi ja osaliselt või tervikuna täitjariigi territooriumil ning Euroopa uurimismääruse koostamise aluseks olev tegu ei ole täitjariigi õiguse kohaselt kuritegu;
 - (f) on põhjendatult alust arvata, et Euroopa uurimismääruses märgitud uurimistoimingu tegemine oleks vastuolus ELi lepingu artiklist 6 ja hartast tulenevate täitjariigi kohustustega;
 - (g) Euroopa uurimismääruse koostamise aluseks olev tegu ei ole täitjariigi õiguse kohaselt süütegu, välja arvatud juhul, kui see tegu on loetletud ~~IXD~~ lisas

esitatud süüteo kategooriates, mille taotleb asutus või ametiisik on Euroopa uurimismääruses märkinud, ning kui sellise teo toimepanemine on taotlevas riigis karistatav vabaduskaotusliku karistuse või vabadust piirava julgeolekumeetmega, mille maksimaalne pikkus on vähemalt kolm aastat; või

- (h) Euroopa uurimismääruses märgitud uurimistoimingu kasutamine on täitjariigi õiguse kohaselt piiratud süütegude või süüteo kategooriate loeteluga või süütegudega, mis on karistatavad teatava künnise alusel, mis ei kuulu Euroopa uurimismäärusega hõlmatud süütegude hulka.
2. Lõike 1 punkte g ja h ei kohaldata artikli ~~114~~ lõikes 2 osutatud uurimistoimingute suhtes.
3. Kui Euroopa uurimismäärus puudutab maksude, tollimaksude, tolli- ja rahavahetustehingutega seotud süütegusid, ei tohi ~~määrus~~ täitev asutus või ametiisik tunnustamisest või täitmisest keelduda põhjusel, et täitjariigi õiguses ei ole kehtestatud samasuguseid tolli- või muid makse või et maksud, tollimaksud, tolli- ja rahavahetustehingud ei ole taotleva riigi õigusega sarnaselt reguleeritud.
4. Lõike 1 punktides a, b, d, e ja f osutatud juhtudel konsulteerib ~~määrus~~ täitev asutus või ametiisik enne Euroopa uurimismääruse täieliku või osalise tunnustamata või täitmata jätmise üle otsustamist sobival viisil taotleva asutuse või ametiisikuga ja palub asjakohasel juhul taotleval asutusel või ametiisikul edastada talle viivitamata kogu vajalik teave.
5. Lõike 1 punktis a osutatud juhul ning kui privileegi või immuniteedi äravõtmise õigus on täitjariigi asutusel või ametiisikul, taotleb ~~määrus~~ täitev asutus või ametiisik viivitamata selle õiguse kasutamist. Kui privileegi või immuniteedi äravõtmise õigus on teise riigi asutusel või ametiisikul või rahvusvahelisel organisatsioonil, taotleb taotlev asutus või ametiisik asjaomaselt asutuselt või ametiisikult selle õiguse kasutamist.

Artikkel ~~134~~

Tunnustamise või täitmise tähtajad

1. ☒ Euroopa uurimismääruse ☒ ~~T~~ tunnustamise või täitmise otsus võetakse vastu ja uurimistoiming tehakse sama kiiresti ja samadel tingimustel nagu sarnases riigisiseses asjas ja igal juhul käesolevas artiklis sätestatud tähtaja jooksul.
- ~~2. Kui taotlev asutus või ametiisik on Euroopa uurimismääruses märkinud, et erinevalt käesolevas artiklis sätestatust on vaja kohaldada lühemat tähtaega menetlustähtaegade, süüteo raskuse või muude eriti kiireloomuliste asjaolude tõttu või kui taotlev asutus või ametiisik on Euroopa uurimismääruses märkinud, et uurimistoiming tuleb teha kindlaksmääratud kuupäeval, võtab määrus täitev asutus või ametiisik seda nõuet võimalikult suures ulatuses arvesse.~~
2. ~~3.~~ ⇒ Kui kiireloomulisuse märget ei ole, siis ⇐ ~~Määrus~~ täitev asutus või ametiisik
- a) teeb Euroopa uurimismääruse tunnustamise või täitmise otsuse võimalikult kiiresti ja ~~ilma et see piiraks lõike 5 kohaldamist~~ hiljemalt 30 päeva jooksul pärast seda, kui pädev ~~määrus~~ täitev asutus või ametiisik on Euroopa uurimismääruse kätte saanud;~~;~~

↓ 2014/41/EL (kohandatud)

⇒ uus

- ⇒ b) teeb uurimistoimingu viivitamata ja hiljemalt 90 päeva jooksul pärast punktis a osutatud otsuse tegemist, ~~4~~ ⇒ välja arvatud juhul, kui ~~Kui~~ esinevad artiklis 15 sätestatud edasilükkamise alused või Euroopa uurimismäärusega ette nähtud uurimistoimingu ~~nimetatud~~ ☒ osutatud ☒ tõendid on juba täitjariigi valduses, ~~teeb määrust täitev asutus või ametiisik uurimistoimingu viivitamata ja ilma et see piiraks lõike 5 kohaldamist~~ ~~hiljemalt 90 päeva jooksul pärast lõikes 3 osutatud otsuse tegemist.~~

↓ uus

3. Kui taotlev asutus või ametiisik on Euroopa uurimismääruses märkinud, et menetlustähtaegade, süüteo raskuse või muude eriti kiireloomuliste asjaolude tõttu vaja kohaldada lühemat tähtaega kui käesolevas artiklis sätestatud tähtajad või kui taotlev asutus või ametiisik on Euroopa uurimismääruses märkinud, et uurimistoiming tuleb teha konkreetset kuupäeval, liigitab täitev asutus või ametiisik selle taotluse prioriteetseks ja võtab seda uurimistoimingu täitmisel võimalikult suures ulatuses arvesse.
4. Kui Euroopa uurimismäärus puudutab toiminguid, mis nõuavad tõendite kogumist reaajas, pidevalt ja teatava aja jooksul, nagu on osutatud artiklis 28, elektroonilise side pealtkuulamist, nagu on osutatud artiklis 31, või piiriülest jälgimist, nagu on osutatud artiklis 30, teeb täitev asutus või ametiisik järgmist:
- (a) menetleb taotlust viivitamatut tähelepanu nõudvana;
 - (b) teeb viivitamata otsuse uurimismääruse tunnustamise või täitmise kohta;
 - (c) kui see on vajalik toimingu tulemuslikkuse tagamiseks, lubab toimingu tegemist ajutiselt kuni Euroopa uurimismääruse tunnustamise või täitmise kohta otsuse tegemiseni.
5. Lõike 4 punktis c osutatud toimingu ajutine tegemine lõpetatakse, kui Euroopa uurimismääruse tunnustamisest või täitmisest keeldutakse. Hangitud materjali võib kasutada üksnes juhul, kui see on rangelt vajalik avalikku julgeolekut ähvardava vahetu ja tõsise ohu ennetamiseks. Täitvat asutust või ametiisikut teavitatakse materjali sellisest kasutamisest ja selle põhjustest.

↓ 2014/41/EL (kohandatud)

⇒ uus

6. ~~5.~~ Kui konkreetsetes asjas ei ole pädeval ~~määrus~~ täitval asutusel või ametiisikul võimalik pidada kinni lõikes ~~3~~ ⇒ 2 punktis a ~~⇒~~ sätestatud tähtajast või ⇒ lühemast tähtajast või ~~⇒~~ lõikes ⇒ 3 ~~⇒~~ 2 sätestatud kindlaksmääratud kuupäevast, teavitab ta viivitamata mis tahes viisil taotleva riigi pädevat asutust või ametiisikut, esitades viivituse põhjused ja hinnangulise aja, mida on vaja otsuse tegemiseks. Sellisel juhul võib ~~lõikes 3~~ ⇒ lõike 2 punktis a ~~⇒~~ sätestatud tähtaega pikendada maksimaalselt 30 päeva võrra.
7. ~~6.~~ Kui konkreetsetes asjas ei ole pädeval ~~määrus~~ täitval asutusel või ametiisikul võimalik pidada kinni lõikes ~~4~~ ⇒ 2 punktis b ~~⇒~~ sätestatud tähtajast, teavitab ta

viivitamata mis tahes viisil taotleva riigi pädevat asutust või ametiisikut, esitades viivituse põhjused, ning konsulteerib taotleva asutuse või ametiisikuga uurimistoimingu tegemiseks vajaliku aja üle.

↓ uus

8. Kui Euroopa uurimismääruse täitmine viibib, sest täitjariigi õiguse alusel on olemas privileeg või immuuniteet, algavad lõigetes 1–4 osutatud tähtajad alles alates päevast, mil täitvat asutust või ametiisikut teavitati asjaolust, et privileeg või immuuniteet on ära võetud.

↓ 2014/41/EL (kohandatud)

Artikkel ~~1413~~

Tõendite üleandmine

1. ~~Määrus~~ Täitev asutus või ametiisik annab taotlevale riigile viivitamata üle tõendid, mis on saadud Euroopa uurimismääruse täitmise tulemusena, või tõendid, mis on juba täitjariigi pädeva asutuse või ametiisiku valduses.
- Kui seda Euroopa uurimismääruses taotletakse ja see on täitjariigi õiguse kohaselt võimalik, antakse tõendid viivitamata üle nendele taotleva riigi pädevatele asutustele või ametiisikutele, kes annavad Euroopa uurimismääruse täitmisel abi kooskõlas artikli ~~109~~ lõikega 4.
2. Tõendite üleandmise võib peatada, kuni tehakse otsus kasutatud õiguskaitsevahendi kohta, välja arvatud juhul, kui Euroopa uurimismääruses on märgitud piisavad põhjused, et tõendite viivitamatu üleandmine on ülioluline uurimistoimingu nõuetekohaseks tegemiseks või üksikisikute õiguste kaitseks. Ent tõendite üleandmine peatatakse, kui see põhjustaks asjaomasele isikule tõsist ja pöördumatut kahju.
3. Saadud tõendite üleandmisel märgib ~~määrus~~ täitev asutus või ametiisik, kas ta nõuab tõendite tagastamist täitjariigile niipea, kui neid ei ole taotlevale riigile enam vaja.
4. Kui asjaomased esemed, dokumendid või andmed on samuti olulised muude menetluste läbiviimiseks, võib ~~määrus~~ täitev asutus või ametiisik sõnaselge taotluse korral ja pärast konsulteerimist taotleva asutuse või ametiisikuga tõendid ajutiselt üle anda tingimusel, et need antakse täitjariigile tagasi niipea, kui neid ei ole taotlevas riigis enam vaja või mis tahes muul ajal või tingimusel, milles pädevad asutused või ametiisikud omavahel kokku lepivad.

↓ uus

5. Vajaduse korral märgib täitev asutus või ametiisik, kas selliste tõendite kasutamise suhtes kohaldatakse artiklis 21 sätestatud tingimusi.

↓ 2014/41/EL

Artikkel 15

Tunnustamise või täitmise edasilükkamise alused

1. Euroopa uurimismääruse tunnustamine või täitmine võidakse täitjariigis edasi lükata, kui
 - (a) selle täitmine võib kahjustada kriminaalasja käimasolevat uurimist või süüdistuse esitamist, kuni ajani, mida täitjariik mõistlikuks peab;
 - (b) asjaomased esemed, dokumendid ja andmed on juba kasutusel muudes menetlustes, kuni ajani, millal nimetatud eesmärgil neid enam ei vajata.

↓ 2023/2843 artikli 11 lõige 3

2. Niipea kui edasilükkamise põhjuseid enam ei ole, võtab ~~määrus~~ täitev asutus või ametiisik viivitamata vajalikud meetmed Euroopa uurimismääruse täitmiseks ja teavitab sellest taotlevat asutust või ametiisikut.

↓ 2014/41/EL (kohandatud)
⇒ uus

Artikkel 16

Teavitamise kohustus

1. Täitjariigi ~~pädev~~ asutus või ametiisik, kes saab Euroopa uurimismääruse, teavitab viivitamata ja igal juhul nädala jooksul pärast Euroopa uurimismääruse kättesaamist ~~II B~~ lisas esitatud vormi täitmise ja selle saatmise teel, et ta on määruse kätte saanud.
Kui artikli ~~7 lõike 3~~ ⇒ 52 ⇐ kohaselt on määratud keskasutus, kehtib ~~see~~ ☒ esimeses lõigus sätestatud ☒ kohustus nii ☒ täitjariigi ☒ keskasutusele kui ka ~~määrus~~ täitvale asutusele või ametiisikule, kes saab Euroopa uurimismääruse ☒ sellelt ☒ keskasutuselt.
Artikli ~~7 lõikes 68 lõikes 4~~ osutatud juhtudel kehtib ~~see~~ ☒ esimeses lõigus sätestatud ☒ kohustus nii ~~pädevale~~ asutusele või ametiisikule, kes kõigepealt Euroopa uurimismääruse sai, kui ka ~~määrus~~ täitvale asutusele või ametiisikule, kellele Euroopa uurimismäärus lõpuks edastati.

↓ 2023/2843 artikli 11 lõike 4
punkt a
⇒ uus

2. Ilma et see piiraks artikli ~~1140~~ lõigete 4 ja 5 kohaldamist, teavitab ~~määrus~~ täitev asutus või ametiisik taotlevat asutust või ametiisikut viivitamata mis tahes viisil,
 - a) kui ~~määrus~~ täitval asutusel või ametiisikul ei ole võimalik tunnustamise või täitmise otsust teha põhjusel, et ~~IA~~ lisas esitatud vorm on puudulik või ilmselgelt ebatäpne;

- b) kui ~~määrus~~ täitev asutus või ametiisik leiab Euroopa uurimismääruse täitmise käigus ilma edasiste järelepärimisteta, et võib olla asjakohane teha uurimistoiminguid, mida ei olnud esialgu ette nähtud või mida ei saanud Euroopa uurimismääruse koostamise ajal kindlaks määrata, et taotleval asutus või ametiisik saaks konkreetsel juhul võtta edasisi meetmeid; või
- c) kui ~~määrus~~ täitev asutus või ametiisik tuvastab, et ta ei saa konkreetsel juhul ~~vastavalt artiklile 9 täita~~ taotleva asutuse või ametiisiku sõnaselgelt ~~väljendatud~~ ☒ märgitud ☒ formaalsusi ja menetlusi artikli 10 kohaselt täita.

Taotleva asutuse või ametiisiku taotluse korral kinnitatakse seda teavet viivitamata vastavalt artiklile ⇒ 51 ⇐ ~~5a~~.

↓ 2014/41/EL (kohandatud)
→₁ 2023/2843 artikli 11 lõike 4 punkt b

3. →₁ Ilma et see piiraks artikli ~~1140~~ lõigete 4 ja 5 kohaldamist, teavitab ~~määrus~~ täitev asutus või ametiisik viivitamata taotlevat asutust või ametiisikut: ←
- a) artikli ~~1140~~ või ~~1244~~ kohaselt tehtud otsusest;
- b) Euroopa uurimismääruse täitmise või tunnustamise edasilükkamise otsusest, edasilükkamise põhjustest ja võimaluse korral edasilükkamise eeldatavast kestusest.

↓ 2014/41/EL (kohandatud)
⇒ uus

☒ IV PEATÜKK ☒

☒ ÕIGUSKAITSEVAHENDID, TAGATISED JA VASTUTUS ☒

Artikkel ~~1744~~

Õiguskaitsevahendid

- Liikmesriigid tagavad, et ⇒ kahtlusalused, süüdistatavad ja teised isikud, kelle õigusi ⇐ Euroopa uurimismääruses märgitud uurimistoimingud ⇒ kahjustavad ⇐, saavad kasutada suhtes kohaldatakse ☒ tulemuslikke ☒ õiguskaitsevahendeid, mis on samaväärsed õiguskaitsevahenditega, ~~mida kasutatakse~~ sarnases riigisiseses asjas. ⇒ Kui Euroopa uurimismäärus koostatakse juba täitjariigi pädevate asutuste või ametiisikute valduses olevate tõendite hankimiseks, tagavad liikmesriigid, et täitjariigis saavad kahtlustatavad, süüdistatavad ja muud isikud, kelle õigusi kahjustatakse, kasutada õiguskaitsevahendeid, mis on samaväärsed õiguskaitsevahenditega sarnases riigisiseses asjas, et vaidlustada nende tõendite kogumiseks tehtud uurimistoimingute seaduslikkust. ⇐
- Euroopa uurimismääruse koostamise sisulisi põhjusi võib vaidlustada üksnes taotleva riigi kohtus, ilma et see piiraks põhiõiguste tagamist täitjariigis.
- Kui see ei kahjusta artikli ~~2049~~ lõikes 1 sätestatud uurimise konfidentsiaalsust, võtavad taotleval asutus või ametiisik ja ~~määrus~~ täitev asutus või ametiisik sobivad meetmed tagamaks, et antakse teavet võimaluse kohta kasutada riigisiseses õiguses

ette nähtud õiguskaitsevahendeid niipea, kui need muutuvad kohaldatavaks, ja õigeaegselt, et õiguskaitsevahendeid oleks tegelikult võimalik kasutada.

4. Liikmesriigid tagavad, et õiguskaitsevahendite kasutamiseks ettenähtud tähtajad on samad nendega, mis on ette nähtud sarnases riigisiseses asjas, ning et tähtaegu kohaldatakse viisil, mis tagab asjaomastele isikutele võimaluse õiguskaitsevahendeid tegelikult kasutada.
5. Taotlev asutus või ametiisik ja ~~määrus~~ täitev asutus või ametiisik teavitavad teineteist õiguskaitsevahenditest, mida kasutatakse Euroopa uurimismääruse koostamise, tunnustamise või täitmise vastu. ⇒ Täitev asutus või ametiisik teavitab taotlevat asutust või ametiisikut õiguskaitsevahendist, millega on vaidlustatud sellise uurimistoimingu seaduslikkus, mis toimus juba täitjariigi pädevate asutuste või ametiisikute valduses olevate tõendite hankimiseks koostatud Euroopa uurimismääruse alusel. ⇐
6. Kohtulik vaidlustamine ei peata uurimistoimingu tegemist, välja arvatud juhul, kui sellel on selline mõju sarnases riigisiseses asjas.
7. Taotlev asutus või ametiisik võtab arvesse Euroopa uurimismääruse tunnustamise või täitmise suhtes esitatud kaebuse rahuldamist kooskõlas tema riigisisese õigusega. Ilma et sellega piirataks riigisiseste menetlusnormide kohaldamist, tagavad liikmesriigid, et taotlevas riigis läbiviidavas kriminaalmenetluses austatakse Euroopa uurimismääruse abil kogutud tõendite hindamisel kaitseõigust ja tagatakse õiglane menetlus.

Artikkel ~~18~~¹⁷

Ametnikke puudutav kriminaalvastutus

Kui taotleva riigi ametnikud viibivad käesoleva ☒ jaotise ☒ ~~direktiivi~~ kohaldamise raames täitjariigi territooriumil, peetakse neid täitjariigi ametnikeks nende suhtes või nende poolt toime pandud süütegudes.

Artikkel ~~19~~¹⁸

Ametnike tsiviilvastutus

1. Kui liikmesriigi ametnikud viibivad käesoleva ☒ jaotise ☒ ~~direktiivi~~ kohaldamise raames teise liikmesriigi territooriumil, vastutab esimene liikmesriik oma ametnike korraldatud operatsioonide käigus tekitatud igasuguse kahju eest vastavalt selle liikmesriigi õigusele, kelle territooriumil nad tegutsevad.
2. Liikmesriik, kelle territooriumil lõikes 1 osutatud kahju on tekitatud, hüvitab sellise kahju tingimustel, mis kehtivad tema enda ametnike tekitatud kahju puhul.
3. Liikmesriik, kelle ametnikud on tekitanud kahju teise liikmesriigi territooriumil viibivale isikule, hüvitab teisele liikmesriigile täielikult kõik summad, mida see liikmesriik on kannatanutele või nende esindajatele tasunud.
4. Ilma et see piiraks liikmesriikide õiguste kasutamist kolmandate isikute suhtes ja välja arvatud lõike 3 puhul, hoiduvad kõik liikmesriigid nõudmast lõikes 1 osutatud juhtudel kantud kahju hüvitamist teiselt liikmesriigilt.

Konfidentsiaalsus

1. Iga liikmesriik võtab vajalikud meetmed, mis tagavad, et taotlev asutus või ametiisik ja ~~määrus~~ täitev asutus või ametiisik võtavad Euroopa uurimismääruse täitmisel nõuete kohaselt arvesse uurimise konfidentsiaalsust.
2. ~~Määrus~~ Täitev asutus või ametiisik tagab vastavalt oma riigisisesele õigusele Euroopa uurimismääruse asjaolude ja sisu konfidentsiaalsuse, välja arvatud ulatuses, mis on vajalik uurimistoimingu tegemiseks. Kui ~~määrus~~ täitev asutus või ametiisik ei saa täita konfidentsiaalsuse nõuet, teavitab ta sellest viivitamata taotlevat asutust või ametiisikut.
3. Kui ~~määrus~~ täitev asutus või ametiisik ei ole osutanud teisiti, ei tohi taotlev asutus või ametiisik oma riigisisese õiguse kohaselt avaldada tõendeid ega teavet, mille ~~määrus~~ täitev asutus või ametiisik talle on usaldanud, välja arvatud juhul, kui avaldamine on vajalik Euroopa uurimismääruses kirjeldatud uurimiste või menetluste jaoks.
4. Iga liikmesriik võtab vajalikud meetmed, mis tagavad, et pangad ei avalda asjaomasele pangakliendile ega kolmandatele isikutele, et taotlevale riigile on edastatud teavet vastavalt artiklitele 26 ja 27, või asjaolu, et toimub uurimine.

↓ uus

5. Lõiked 1–4 ei mõjuta artikli 21 sätteid teabe või tõendite edasise kasutamise ja edasisaatmise tingimuste kohta.

Artikkel 21

Teabe või tõendite edasise kasutamise ja edasisaatmise tingimused

1. Kui teave või tõendid on hangitud Euroopa uurimismääruse täitmise tulemusena või kooskõlas artiklitega 33 ja 34 ning sarnases riigisiseses asjas on täitjariigi või teavitatud liikmesriigi õiguses sätestatud tingimused, mis piiravad teabe või tõendite kasutamist muul eesmärgil kui see, milleks see teave või need tõendid koguti, märgib kõnealuse liikmesriigi pädev asutus või ametiisik teabe või tõendite edastamise ajal ning artikli 33 või 34 kohase teavitamise korral viivitamata ja hiljemalt 96 tunni jooksul pärast teatise saamist, et sellised tingimused kehtivad ka käesoleva jaotise alusel teabe või tõendid saanud liikmesriigis.
2. Taotlev asutus või ametiisik, või kui see on asjakohane, uuriva liikmesriigi pädev asutus või ametiisik (edaspidi „taotluse esitanud asutus“) peab saama täitva asutuse või ametiisiku, või kui see on asjakohane, teavitatud liikmesriigi pädeva asutuse või ametiisiku (edaspidi „taotluse saanud asutus“) eelneva nõusoleku kasutada kõnealust teavet või tõendeid muul eesmärgil kui see, milleks see teave või need tõendid koguti, või edastada teavet või tõendeid teisele liikmesriigile, kolmandale riigile või rahvusvahelisele organisatsioonile järgmistel juhtudel:
 - (a) kui tingimused on lõike 1 kohaselt märgitud, siis enne teabe või tõendite kasutamist muul eesmärgil kui see, milleks see teave või need tõendid koguti;
 - (b) kõigil juhtudel enne seda, kui teave või tõendid edastatakse teisele liikmesriigile, kolmandale riigile või rahvusvahelisele organisatsioonile.

3. Taotluse esitanud asutus täidab ja allkirjastab IV lisas esitatud vormi punktis 2 nõusolekutaotluse ning kinnitab selle sisu täpsust ja õigsust. See tõlgitakse selle liikmesriigi ametlikku keelde, kellele taotlus on adresseeritud, või mõnda muusse keelde, mida see riik artikli 6 lõike 2 kohaselt aktsepteerib.
4. Taotluse saanud asutus teeb taotluse kohta otsuse võimalikult kiiresti ja hiljemalt 14 päeva jooksul pärast selle kättesaamist. Kui nimetatud tähtajast ei ole võimalik kinni pidada, annab taotluse saanud asutus sellest taotluse esitanud asutusele viivitamata koos põhjustega teada ja võib tähtaega kuni kümne päeva võrra pikendada.
5. Nõusolek antakse, ilma et see mõjutaks lõike 6 kohaldamist, välja arvatud järgmistel juhtudel:
- (a) kohaldatakse Euroopa uurimismääruse tunnustamata või täitmata jätmise alust või vajaduse korral artikli 33 või 34 kohast vastuväite esitamise alust;
 - (b) teabe või tõendite taotletav kasutamine või edasisaatmine mõjutaks pooleliolevat kriminaaluurimist või süüdistuse esitamist;
 - (c) määruse (EL) 2016/679 V peatükis või direktiivi (EL) 2016/680 V peatükis sätestatud tingimused ei ole täidetud.
- Lõike 4 kohase otsuse tegemise võib edasi lükata seniks, kuni selline alus püsib.
6. Taotluse saanud asutus võib teisele liikmesriigile, kolmandale riigile või rahvusvahelisele organisatsioonile teabe või tõendite edastamiseks nõusoleku andmise tingimusena nõuda, et sellise nõusoleku taotlusele lisataks konkreetses asjas pädevate asutuste või ametiisikute koostatud Euroopa uurimismäärus, vastastikuse õigusabi taotlus või samaväärne õigusalse koostöö vahend. 7. Kui avalikku julgeolekut ähvardava vahetu ja tõsise ohu tõttu ei ole võimalik eelnevat nõusolekut saada, võib teavet või tõendeid kasutada või edastada viivitamata, tingimusel et taotluse saanud asutust teavitatakse sellest 24 tunni jooksul ja talle esitatakse kiireloomulisust põhjendavad asjaolud.

↓ 2014/41/EL (kohandatud)
⇒ uus

IV PEATÜKK

TEATAVAD UURIMISTOIMINGUID KÄSITLEVAD ERISÄTTED

Artikkel 22

Vahistatud isikute ajutine üleviimine taotlevasse riiki uurimistoimingu tegemiseks

1. Euroopa uurimismääruse võib koostada täitjariigis vahistatud isiku ajutiseks üleviimiseks, et tõendite kogumise eesmärgil teha uurimistoiming, mille puhul on nõutav isiku viibimine taotleva riigi territooriumil, tingimusel et ta saadetakse täitjariigi määratud tähtaja jooksul tagasi.
2. Lisaks artiklis ~~1211~~ osutatud tunnustamata või täitmata jätmise alustele võib Euroopa uurimismääruse täitmisest keelduda ka juhul, kui
- (a) vahistatud isik ei anna oma nõusolekut või

- (b) üleviimine tõenäoliselt pikendab vahistatud isiku kinnipidamist.
3. Ilma et see piiraks lõike 2 punkti a kohaldamist ja kui täitjariik peab seda vajalikuks isiku vanuse või kehalise või vaimse seisundi tõttu, antakse vahistatud isiku seaduslikule esindajale võimalus esitada oma arvamus ajutise üleviimise kohta.
 4. Lõikes 1 osutatud juhtumi korral antakse vahistatud isiku sõiduks läbi kolmanda liikmesriigi („transiidiliikmesriik“) territooriumi luba vastava taotluse alusel, millele on lisatud kõik vajalikud dokumendid.
 5. Taotlev riik ja transiidiliikmesriik lepivad kokku isiku ajutise üleviimise praktilise korra üksikasjad, sealhulgas tema vahi all pidamise üksikasjalikud tingimused taotlevas riigis, ning kuupäevad, millal ta peab olema täitjariigi territooriumilt välja viidud ja sinna tagasi toodud, tagades, et arvesse võetakse asjaomase isiku kehalist ja vaimset seisundit ning taotlevas riigis nõutavat julgeolekutaset.
 6. Kui täitjariik ei taotle üleviidava isiku vabastamist, jääb üleviidav isik nende tegude või süüdimõistvate kohtuotsuste eest, millega seoses teda täitjariigis vahi all peeti, vahi alla ka taotleva riigi territooriumil ja asjakohasel juhul ka transiidiliikmesriigi territooriumil.
 7. Taotleva riigi territooriumil vahi all oleku aeg arvatakse maha sellest kinnipidamisajast, mille jooksul asjaomane isik on või peab olema kinni peetud täitjariigi territooriumil.
 8. Ilma et see piiraks lõike 6 kohaldamist, ei anta üleviidavat isikut taotlevas riigis kohtu alla ega peeta seal kinni ega piirata seal tema isikuvabadust muul viisil nende tegude eest, mis ta on toime pannud, või nende süüdimõistvate kohtuotsuste kohaselt, mis on esitatud enne tema lahkumist täitjariigi territooriumilt ning mida Euroopa uurimismääruses ei ole märgitud.
 9. Lõikes 8 osutatud immunitet kaotab kehtivuse, kui üleviidav isik, kellele on antud 15 järjestikuse päeva jooksul võimalus lahkuda alates kuupäevast, mil taotlev asutus või ametiisik ei nõua enam tema kohalolekut,
 - (a) on sellele vaatamata jäänud taotleva riigi territooriumile või
 - (b) on sinna naasnud pärast sealt lahkumist.
 10. Käesoleva artikli kohaldamisel tekkivad kulud kantakse vastavalt artiklile 5421, välja arvatud kulud, mis tulenevad isiku üleviimisest taotlevasse riiki ja taotlevast riigist tagasi, mille kannab kõnealune riik.

Artikkel 23

Vahistatud isikute ajutine üleviimine täitjariiki uurimistoimingu tegemiseks

1. Euroopa uurimismääruse võib koostada taotlevas riigis vahistatud isiku ajutiseks üleviimiseks, et tõendite kogumise eesmärgil teha uurimistoiming, mille puhul on nõutav isiku viibimine täitjariigi territooriumil.
2. Käesoleva artikli kohase ajutise üleviimise suhtes kohaldatakse artikli 22 lõike 2 punkti a ning lõikeid 3–9 *mutatis mutandis*.
3. Käesoleva artikli kohaldamisel tekkivad kulud kantakse vastavalt artiklile 5421, välja arvatud kulud, mis tulenevad isiku üleviimisest täitjariiki ja täitjariigist tagasi, mille kannab taotlev riik.

Videokonverentsi või muude audiovisuaalsete edastamisvahendite abil toimuv ülekuulamine

1. Kui isik asub täitjariigi territooriumil ja taotleva riigi pädevad asutused või ametiisikud peavad ta tunnistajana või eksperdina üle kuulama, võib taotlev asutus või ametiisik koostada Euroopa uurimismääruse tunnistaja või eksperdi ülekuulamiseks videokonverentsi abil või muu kaugsidevahendite abil kooskõlas lõigetega 5, 6 ja 7.

Taotlev asutus või ametiisik võib Euroopa uurimismääruse koostada ka kahtlustatava või süüdistatava ülekuulamiseks videokonverentsi abil või muu kaugsidevahendite abil, kui selle toiminguga eesmärk on koguda tõendeid ja selle täitmine ei lähe sellel eesmärgil vajalikust kaugemale.

2. Lisaks artiklis 1244 osutatud tunnustamata või täitmata jätmise alustele võib kahtlustatavate või süüdistatavate ülekuulamist puudutava Euroopa uurimismääruse täitmisest keelduda ka juhul, kui a) asjaomane kahtlustatav või süüdistatav ei anna oma nõusolekut, või

b) uurimistoimingu tegemine on konkreetses asjas vastuolus täitjariigi õiguse aluspõhimõtetega.

3. Taotlev asutus või ametiisik ja määrust täitev asutus või ametiisik lepivad kokku ülekuulamise praktilise korra. Sellise korra kokkuleppimisel võtab määrust täitev asutus või ametiisik kohustuse

- (a) teatada asjaomasele tunnistajale või eksperdile ülekuulamise aja ja koha;
- (b) esitada kahtlustatavale või süüdistatavale taotleva riigi täitjariigi üksikasjalike menetlusnormide kohaselt kutse ülekuulamisele ilmutamiseks ja teavitada kahtlustatavat või süüdistatavat õigustest, mis neil on taotleva riigi õiguse kohaselt, ning teha seda õigeaegselt, et asjaomasel isikul oleks võimalik oma kaitseõigust tegelikult kasutada;
- (c) tagada ülekuulatava isiku tuvastamise.

4. Kui konkreetse juhtumi asjaolusid arvestades ei ole määrust täitval asutusel või ametiisikul võimalik kasutada videokonverentsi või muu kaugsidevahendite abil toimuvat ülekuulamist, võib need vahendid teha talle kättesaadavaks taotlev riik vastastikusel kokkuleppel.

5. Videokonverentsi või teiste audiovisuaalsete edastamisvahendite abil toimuva ülekuulamise puhul kohaldatakse järgmisi eeskirju:

- (a) ülekuulamise juures viibib täitjariigi pädeva asutuse või ametiisiku esindaja, keda vajaduse korral abistab tõlk ning kes vastutab samuti ülekuulatava isiku tuvastamise ja täitjariigi õiguse aluspõhimõtete järgimise eest;

Kui määrust täitev asutus või ametiisik leiab, et ülekuulamise käigus rikutakse täitjariigi õiguse aluspõhimõtteid, võtab ta viivitamata vajalikke meetmeid, et tagada ülekuulamise jätkumine kooskõlas kõnealuste põhimõtetega;

- (b) taotleva riigi ja täitjariigi pädevad asutused või ametiisikud lepivad vajaduse korral kokku meetmetes, mis on vajalikud ülekuulatava isiku kaitsmiseks;
 - (c) ülekuulamise viib läbi taotleva riigi pädev asutus või ametiisik või ülekuulamine toimub kõnealuse pädeva asutuse või ametiisiku juhtimisel kooskõlas kõnealuse riigi õigusnormidega;
 - (d) taotleva riigi või ülekuulatava isiku taotluse korral tagab täitjariik, et ülekuulatavat isikut abistab vajaduse korral tõlk;
 - (e) kahtlustatavat või süüdistatavat teavitatakse enne ülekuulamist menetlusõigustest, sealhulgas õigusest ütluste andmisest keelduda, mis neil on kas täitjariigi või taotleva riigi õiguse kohaselt. Tunnistajad ja eksperdid võivad taotleda õigust ütluste andmisest keelduda, mis neil on kas täitjariigi või taotleva riigi õiguse kohaselt ning neid teavitatakse sellest õigusest enne ülekuulamist.
6. Ilma et see piiraks asjaomaste isikute kaitsmiseks kokku lepitud meetmete kohaldamist, koostab ~~määrus~~ täitev asutus või ametiisik pärast ülekuulamist protokoll, milles märgitakse ülekuulamise kuupäev ja koht, ülekuulatud isiku andmed, kõikide teiste ülekuulamisel osalenud, täitjariiki esindavate isikute andmed ja ametikoht, antud vanded ja ülekuulamise tehnilised tingimused. ~~Määrus~~ Täitev asutus või ametiisik edastab kõnealuse dokumendi taotlevale asutusele või ametiisikule.
7. Iga liikmesriik võtab vajalikke meetmeid, et tagada oma riigisisese õiguse kohaldamine samal viisil nagu seda kohaldatakse siis, kui ülekuulamine toimuks riigisisises menetluses, juhul kui isik kuulatakse käesoleva artikli kohaselt üle tema territooriumil ja isik keeldub ütluste andmisest, kui tal on kohustus ütlusi anda, või kui ta annab valeütlusi.

Artikkel 25

Ülekuulamine telefonikonverentsi teel

1. Kui isik on ühe liikmesriigi territooriumil ja teise liikmesriigi pädevad asutused või ametiisikud peavad ta tunnistajana või eksperdina üle kuulama, siis juhul, kui ülekuulatava isiku saabumine asjaomase riigi territooriumile ei ole asjakohane või võimalik ning kaalutud on ka teisi sobivaid mooduseid, võib teise liikmesriigi taotlev asutus või ametiisik koostada Euroopa uurimismääruse tunnistaja või eksperdi ülekuulamiseks telefonikonverentsi teel lõikes 2 sätestatud korras.
2. Kui ei ole kokku lepitud teisiti, kohaldatakse artikli 24 lõikeid 3, 5, 6 ja 7 telefonikonverentsi teel ülekuulamise suhtes *mutatis mutandis*.

Artikkel 26

Teave pangakontode ja muude finantskontode kohta

1. Euroopa uurimismääruse võib koostada, et teha kindlaks, kas füüsiline või juriidiline isik, kelle suhtes on algatatud asjaomane kriminaalmenetlus, omab või käsutab ühte või mitut mis tahes liiki kontot ükskõik millises täitjariigi territooriumil asuvas pangas, ning juhul, kui selliste kontode olemasolu tehakse kindlaks, saada taotlevalt riigilt üksikasjalikke andmeid nende kontode kohta.

2. Iga liikmesriik võtab käesolevas artiklis sätestatud tingimuste kohaselt meetmed, mis on vajalikud lõikes 1 osutatud teabe esitamiseks.
3. Lõikes 1 osutatud teave peab Euroopa uurimismääruses esitatud taotluse korral sisaldama andmeid ka isiku, kelle suhtes on algatatud asjaomane kriminaalmenetlus, kontode kohta, mille suhtes tal on volitus.
4. Käesolevas artiklis sätestatud kohustust kohaldatakse ainult juhul, kui selline teave on asjaomast kontot haldava panga valduses.
5. Taotlev asutus või ametiisik märgib Euroopa uurimismääruses, miks tema arvates võib taotletav teave olla kriminaalmenetluse jaoks olulise väärtusega ning mille alusel ta eeldab, et täitjariigi pankades hoitakse kõnealust kontot ja võimaluse korral ka seda, missugused võivad olla asjaomased pangad. Asutus või ametiisik lisab Euroopa uurimismäärusele ka tema valduses oleva teabe, mis võib hõlbustada selle täitmist.
6. Euroopa uurimismääruse võib samuti koostada, et teha kindlaks, kas füüsiline või juriidiline isik, kelle suhtes on algatatud asjaomane kriminaalmenetlus, omab ühte või mitut kontot ükskõik millises täitjariigi territooriumil asuvas finantseerimisasutuses, mis ei ole pank. Lõikeid 3, 4 ja ~~5~~ kohaldatakse *mutatis mutandis*. Sellisel juhul ning lisaks artiklis ~~1244~~ osutatud tunnustamata või täitmata jätmise alustele võib Euroopa uurimismääruse täitmisest keelduda, kui sellist uurimistoimingut ei ole lubatud teha sarnases riigisisises asjas.

Artikkel 27

Teave pangatoimingute ja muude finantstehingute kohta

1. Euroopa uurimismääruse võib koostada eesmärgiga saada üksikasjalikke andmeid konkreetsete pangakontode ja selles kindlaksmääratud ühe või mitme konto kaudu kindlaksmääratud ajavahemiku jooksul tehtud pangatoimingute kohta, sealhulgas üksikasjalikke andmeid kõikide saatja ja saaja kontode kohta.
2. Iga liikmesriik võtab käesolevas artiklis sätestatud tingimuste kohaselt meetmed, mis on vajalikud lõikes 1 osutatud teabe esitamiseks.
3. Käesolevas artiklis sätestatud kohustust kohaldatakse ainult juhul, kui selline teave on asjaomast kontot haldava panga valduses.
4. Taotlev asutus või ametiisik märgib Euroopa uurimismääruses, miks tema arvates võib taotletav teave olla kriminaalmenetluse jaoks olulise väärtusega.
5. Euroopa uurimismääruse võib samuti koostada, et saada lõikes 1 osutatud teavet finantstehingute kohta, mida on teinud finantseerimisasutused, mis ei ole pangad. Lõikeid 3 ja 4 kohaldatakse *mutatis mutandis*. Sellisel juhul ning lisaks artiklis ~~1244~~ osutatud tunnustamata või täitmata jätmise alustele võib Euroopa uurimismääruse täitmisest keelduda, kui sellist uurimistoimingut ei ole lubatud teha sarnases riigisisises asjas.

Artikkel 28

Uurimistoimingud, mis eeldavad tõendite kogumist reaajas, pidevalt ja teatava aja jooksul

1. Kui Euroopa uurimismäärus koostatakse sellise uurimistoimingu tegemiseks, mis nõuab tõendite kogumist reaalajas, pidevalt ja ~~teatud~~ teatava aja jooksul, näiteks uurimistoiming, mis nõuab

(a) ühe või mitme konkreetse konto kaudu tehtavate pangatoimingute või muude finantstehingute seiret;

(b) ~~kontrollitavaid~~ ☒ kontrollialuseid ☒ saadetisi täitjariigi territooriumil;¹

↓ uus

(c) jälgimist täitjariigi territooriumil;

(d) täitjariigi territooriumil asukoha-, heli- või visuaalsete andmete kogumist võimaldava tehnilise seadme paigaldamist ja kasutamist;

↓ 2014/41/EL (kohandatud)

⇒ uus

võib ~~määrust~~ täitev asutus või ametiisik keelduda Euroopa uurimismääruse täitmisest lisaks artiklis ~~1244~~ osutatud tunnustamata või täitmata jätmise alustele, kui sellist uurimistoimingut ei ole lubatud teha sarnases riigisiseses asjas.

2. Taotlev riik ja täitjariik lepivad kokku praktilise korra, mida kohaldatakse lõike 1 ~~punktis~~ punktides b, ☒ c ja d ☒ osutatud uurimistoimingu puhul ja muudel vajalikel juhtudel.
3. Taotlev asutus või ametiisik märgib Euroopa uurimismääruses, miks tema arvates võib taotletud teave olla kriminaalmenetluse jaoks olulise väärtusega.
4. Täitjariigi pädevatel asutustel ja ametiisikutel on õigus teha, juhtida ja kontrollida Euroopa uurimismääruse täitmisega seotud toiminguid, millele on osutatud lõikes 1.

Artikkel 29

Varjatud uurimised

1. Euroopa uurimismääruse võib koostada selleks, et taotleda täitjariigilt abi andmist taotlevale riigile kuritegude uurimisel, mida toimetab variidentiteediga ametnik („varjatud uurimised“).
2. Taotlev asutus või ametiisik märgib Euroopa uurimismääruses, miks tema arvates võib varjatud uurimine olla kriminaalmenetluse jaoks olulise väärtusega. Täitjariigi pädevad asutused või ametiisikud otsustavad käesoleva artikli kohaselt tehtud Euroopa uurimismääruse tunnustamise ja täitmise üle igal üksikul juhul eraldi ja pööravad nõuetekohaselt tähelepanu oma riigisisesele õigusele ja menetlustele.
3. Lisaks artiklis ~~1244~~ osutatud tunnustamata või täitmata jätmise alustele võib ~~määrust~~ täitev asutus või ametiisik keelduda lõikes 1 osutatud Euroopa uurimismääruse täitmisest ka juhul, kui
- (a) varjatud uurimist ei ole lubatud toimetada sarnases riigisiseses asjas või
- (b) ei olnud võimalik jõuda kokkuleppele varjatud uurimise läbiviimise korra osas lõike 4 kohaselt.

4. Varjatud uurimist toimetatakse vastavalt selle liikmesriigi õigusele ja menetlustele, kelle territooriumil varjatud uurimine toimub. Üksnes täitjariigi pädevatel asutustel ja ametiisikutel on õigus tegutseda ning juhtida ja kontrollida varjatud uurimist. Taotlev riik ja täitjariik lepivad kokku varjatud uurimise kestuse, selle üksikasjalikud tingimused ja asjaomaste ametnike õigusliku seisundi varjatud uurimise ajal, pöörates nõuetekohaselt tähelepanu oma riigisisestele õigus- ja menetlusnormidele.

↓ uus

Artikkel 30

Piiriülene jälgimine

1. Euroopa uurimismääruse võib koostada artikli 5 punktis a osutatud menetluse raames, et lubada taotlevas riigis algatatud jälgimise jätkamist täitjariigi territooriumil, kui jälgimine seisneb isiku või eseme jälgimises õiguskaitseametnike poolt ja õiguskaitseametnikud teevad seejuures tõendite hankimiseks tehniliste vahendite abil heli-, visuaalseid või muid salvestisi.
2. Euroopa uurimismääruses esitatakse piiriülese jälgimise kasutamist põhjendavad asjaolud.
3. Lisaks artiklis 12 osutatud tunnustamata või täitmata jätmise alustele võib lõikes 1 osutatud Euroopa uurimismääruse täitmisest keelduda, kui sellist uurimistoimingut ei ole lubatud teha sarnases riigisiseses asjas. Täitev asutus või ametiisik võib Euroopa uurimismääruse täitmise otsusele seada mis tahes tingimusi, mida kohaldatakse sarnases riigisiseses asjas.
4. Taotleva riigi ja täitjariigi pädevad asutused või ametiisikud lepivad kokku piiriülese jälgimise kestuse ja praktilise korra, sealhulgas tehniliste vahendite kasutamise ja asjaomaste ametnike käitumist reguleeriva korra. Piiriülest jälgimist läbiviiva taotleva riigi õiguskaitseametnikud tegutsevad üksnes vaatlemise ja piiriülese jälgimise dokumenteerimise eesmärgil, nad ei kasuta täitjariigi territooriumil sunnivolitusi ega sisene eravaldusesse.
5. Taotluse korral antakse piiriülene jälgimine üle täitjariigi õiguskaitseametnikele.
6. Erandina lõikest 1, kui nõuetekohaselt põhjendatud kiireloomulisuse tõttu ei ole võimalik koostada ja edastada Euroopa uurimismäärust enne jälgitava isiku või eseme täitjariigi territooriumile sisenemist, võivad taotleva riigi õiguskaitseametnikud täitjariigi territooriumil piiriülest jälgimist jätkata, tingimusel et
 - (a) kohe pärast seda, kui taotleva riigi õiguskaitseametnikud on piiri ületanud, teavitab kiireloomuliste teatiste koostamiseks ja edastamiseks pädev asutus sobival viisil asutust, kes on pädev kiireloomulisi teatise vastu võtma, jälgimise jätkamisest täitjariigis ja kiireloomulisust põhjendavatest asjaoludest;
 - (b) Euroopa uurimismäärus koostatakse ja edastatakse täitvale asutusele või ametiisikule viivitamata ja hiljemalt 48 tunni jooksul pärast punktis a osutatud piiri ületamist, kusjuures märkida tuleb põhjused, miks määruse eelnev edastamine ei olnud võimalik;

- (c) piiriülene jälgimine toimub täitjariigi pädevate asutuste või ametiisikute antud juhiste kohaselt;
 - (d) piiriülene jälgimine lõpetatakse niipea, kui täitev asutus või ametiisik seda taotleb või kui Euroopa uurimismääruse tunnustamisest või täitmisest keeldutakse;
 - (e) kui 24 tunni jooksul alates Euroopa uurimismääruse edastamisest ei ole tehtud otsust selle tunnustamise või täitmise kohta, oleneb piiriülese jälgimise jätkamine sellest, kas täitev asutus või ametiisik otsustab lubada piiriülese jälgimise ajutist jätkamist kooskõlas artikli 13 lõike 4 punktiga c;
 - (f) kui Euroopa uurimismääruse tunnustamisest või täitmisest keeldutakse või piiriülese jälgimise ajutine jätkamine ei ole muul põhjusel punkti e kohaselt lubatud, võib piiriülese jälgimise käigus hangitud materjali kasutada üksnes juhul, kui see on rangelt vajalik avalikku julgeolekut ähvardava vahetu ja tõsise ohu ennetamiseks, ning täitvat asutust või ametiisikut teavitatakse materjali sellisest kasutamisest ja selle põhjustest.
7. Lõike 6 punktis a osutatud teavitamisel kasutatakse V lisas esitatud vormi. See tõlgitakse teavitatud liikmesriigi ametlikku keelde või mõnda muusse keelde, mida teavitatud liikmesriik artikli 6 lõike 2 kohaselt aktsepteerib. Kui tõlget ei ole võimalik mõistliku aja jooksul esitada, võib teate edastada keeles, millest teistes liikmesriikides üldiselt aru saadakse.
8. Kui lõike 6 punktis a osutatud teavitatud asutus ei ole täitev asutus või ametiisik, teavitab ta omakorda viivitamatult täitvat asutust või ametiisikut.

↓ 2014/41/EL (kohandatud)

~~V PEATÜKK~~

~~ELEKTROONILISE SIDE PEALTKUULAMINE~~

~~Artikkel 31~~30~~~~

Elektroonilise side pealtkuulamine teise liikmesriigi tehnilise abiga

1. Euroopa uurimismääruse võib koostada elektroonilise side pealtkuulamiseks riigis, kelle tehnilist abi vajatakse.
2. Kui mitu liikmesriiki on võimelised osutama kogu vajalikku tehnilist abi elektroonilise side pealtkuulamiseks, saadetakse Euroopa uurimismäärus vaid ühele liikmesriigile. Alati eelistatakse seda liikmesriiki, kelle territooriumil asub või asub tulevikus isik, keda kuulatakse pealt.
3. Lõikes 1 osutatud Euroopa uurimismäärus sisaldab samuti järgmist teavet:
 - (a) pealtkuulatava isiku kindlakstegemiseks vajalik teave;
 - (b) pealtkuulamise soovitud kestus; ning
 - (c) Euroopa uurimismääruse täitmise tagamiseks piisavad tehnilised andmed, eelkõige seoses pealtkuulatava isiku kindlakstegemisega.

4. Taotlev asutus või ametiisik märgib Euroopa uurimismääruses, miks tema arvates võib märgitud uurimistoiming olla asjaomase kriminaalmenetluse jaoks olulise väärtusega.
5. Lisaks artiklis 11 osutatud tunnustamata või täitmata jätmise alustele võib lõikes 1 osutatud Euroopa uurimismääruse täitmisest keelduda, kui sellist uurimistoimingut ei ole lubatud teha sarnases riigisiseses asjas. Täitjariik võib Euroopa uurimismääruse täitmise otsusele seada mis tahes tingimusi, mida järgitakse sarnases riigisiseses asjas.
6. Lõikes 1 osutatud Euroopa uurimismääruse võib täita järgmisel viisil:
 - (a) elektrooniline side edastatakse viivitamata taotlevale riigile või
 - (b) elektroonilist sidet kuulatakse pealt ja see salvestatakse, misjärel edastatakse pealtkuulamise tulemus taotlevale riigile.

Taotlev asutus või ametiisik ning ~~määrus~~ täitev asutus või ametiisik konsulteerivad teineteisega, et jõuda kokkuleppele selles, kas pealtkuulamine toimub punkti a või b kohaselt.

↓ uus

7. Kui ajavahemik, mille jaoks elektroonilise side pealtkuulamist täitjariigis taotletakse, ületab ajavahemikku, milleks sellised uurimistoimingud on määratud või mille jooksul neid võib täitjariigi õiguse kohaselt teostada, teavitab täitev asutus või ametiisik sellest viivitamata taotlevat asutust või ametiisikut ja märgib ära, kas ja kuidas on võimalik ajavahemikku pikendada. Kui taotlev asutus või ametiisik kavatses elektroonilise side pealtkuulamist täitjariigis jätkata kauem, kui esialgses Euroopa uurimismääruses märgitud, tuleb koostada uus Euroopa uurimismäärus.

↓ 2014/41/EL

8. ~~7.~~ Lõikes 1 osutatud Euroopa uurimismääruse koostamisel või pealtkuulamise ajal võib taotlev asutus või ametiisik, kui tal on selleks eriline põhjus, samuti taotleda salvestise transkriptsiooni, dekodeerimist või dekrüpteerimist, kui ~~määrus~~ täitev asutus või ametiisik sellega nõustub.
9. ~~8.~~ Käesoleva artikli kohaldamisel tekkivad kulud kantakse vastavalt artiklile ~~5421~~ 5421, välja arvatud pealtkuulatud elektroonilise side transkriptsiooni, dekodeerimise või dekrüpteerimise kulud, mille kannab taotlev riik.

VI PEATÜKK

KRIMINAALMENETLUSE TAGAMINE

Artikkel 32

Kriminaalmenetluse tagamise vahendid

1. Taotlev asutus või ametiisik võib koostada Euroopa uurimismääruse, et võtta mis tahes meede, mis hoiab esialgu ära tõendina kasutada võidava eseme hävitamise, muutmise, eemaldamise, edastamise või kõrvaldamise.

2. ~~Määrus~~ Täitev asutus või ametiisik otsustab selle kriminaalmenetluse tagamise vahendi üle ja teatab oma otsustusest võimalikult kiiresti ja võimaluse korral 24 tunni jooksul pärast Euroopa uurimismääruse saamist.

↓ 2014/41/EL (kohandatud)
⇒ uus

3. Kui taotletakse lõikes 1 osutatud kriminaalmenetluse tagamise vahendi kasutamist, märgib taotlev asutus või ametiisik Euroopa uurimismääruses, kas tõendid edastatakse taotlevale riigile või jäävad need täitjariigi valdusse. ~~Määrus~~ Täitev asutus või ametiisik tunnustab ja täidab Euroopa uurimismääruse ning edastab tõendid käesolevas direktiivis sätestatud ☒ kohaldatavas ☒ korras.
4. Kui vastavalt lõikele 3 on Euroopa uurimismäärusele lisatud juhis, mille kohaselt tõendid peavad jääma täitjariigi valdusse, märgib taotlev asutus või ametiisik lõikes 1 osutatud kriminaalmenetluse tagamise vahendi kohaldamise lõpetamise kuupäeva või prognoositava kuupäeva, mil esitatakse taotlus tõendite edastamiseks taotlevale riigile.
5. Pärast konsulteerimist taotleva asutuse või ametiisikuga võib ~~määrus~~ täitev asutus või ametiisik oma riigisisese õiguse ja tavade kohaselt ja juhtumi asjaolusid arvesse võttes kehtestada asjakohased tingimused, et lühendada ajavahemikku, mille jooksul lõikes 1 osutatud kriminaalmenetluse tagamise ~~toimingut~~ ☒ vahendit ☒ kohaldatakse. Kui ~~määrus~~ täitev asutus või ametiisik kavatses nende tingimuste kohaselt kriminaalmenetluse tagamise vahendi kohaldamise lõpetada, teavitab ta taotlevat asutust või ametiisikut, kes saab esitada oma märkused. Taotlev asutus või ametiisik teavitab viivitamata ~~määrus~~ täitvat asutust või ametiisikut sellest, et lõikes 1 osutatud kriminaalmenetluse tagamise vahendi kohaldamine on lõpetatud.

☒ VII PEATÜKK ☒

☒ TEATISED ILMA TEISE LIIKMESRIIGI TEHNILISE ABITA TEHTAVATE PIIRIÜLESTE UURIMISTOIMINGUTE KOHTA ☒

Artikkel ~~333~~

Teatis sellele liikmesriigile, kelle territooriumil asub pealtkuulata isik, kuid kelle tehniline abi ei ole vajalik

1. Kui ~~ühine~~ ⇒ uuriva ☐ (~~pealtkuulamist korraldav~~ liikmesriigi) pädev asutus või ametiisik annab ⇒ artikli 5 punktis a osutatud menetluses ja, kui see on sellise menetlusega seotud, artikli 5 punktis d osutatud menetluses ☐ uurimistoimingu tegemise eesmärgil loa elektroonilise side pealtkuulamiseks ning kui pealtkuulamise korralduses märgitud isiku, keda kuulatakse pealt, elektroonilise side aadressi kasutatakse ☒ sellise ☒ teise liikmesriigi (~~teavitatud liikmesriik~~) territooriumil, kelle tehniline abi ei ole pealtkuulamise korraldamiseks vajalik, teavitab ⇒ uuriv ☐ ~~pealtkuulamist korraldav~~ liikmesriik ~~teavitatud~~ ☒ selle teise ☒ liikmesriigi pädevat asutust või ametiisikut pealtkuulamisest
- (a) enne pealtkuulamist, kui ⇒ uuriva ☐ ~~pealtkuulamist korraldava~~ liikmesriigi pädev asutus või ametiisik teab pealtkuulamise korralduse tegemise ajal, et

pealtkuulata isik asub sel hetkel või pealtkuulamise ajal teavitatud liikmesriigi territooriumil;

- (b) pealtkuulamise ajal või peale selle korraldamist viivitamata pärast seda, kui ta on saanud teavet selle kohta, et pealtkuulata isik asub või asus pealtkuulamise ajal teavitatud riigi territooriumil.

2. Lõikes 1 osutatud teavitamisel kasutatakse IIIe lisas esitatud vormi. ⇒ See tõlgitakse teavitatud liikmesriigi ametlikku keelde või mõnda muusse keelde, mida teavitatud liikmesriik artikli 6 lõike 2 kohaselt aktsepteerib. ⇐

↓ uus

3. Kui lõikes 1 osutatud teate saanud teavitatud liikmesriigi asutus ei ole pädev meetmeid võtma, edastab ta teate põhjendamatu viivitusega ja hiljemalt 24 tunni jooksul pärast teate saamist teavitatud liikmesriigi pädevale asutusele või ametiisikule ja teatab sellest uuriva liikmesriigi pädevale asutusele või ametiisikule.

↓ 2014/41/EL
⇒ uus

4. Kui pealtkuulamine ei ole lubatud sarnases riigisisises asjas, võib teavitatud liikmesriigi pädev asutus või ametiisik viivitamata, kuid hiljemalt 96 tunni jooksul lõikes 1 osutatud teatise kättesaamisest teavitada ⇒ uuriva ⇐ pealtkuulamist korraldava liikmesriigi pädevat asutust või ametiisikut sellest,
- (a) et pealtkuulamist ei tohi korraldada või see tuleb lõpetada ning
- (b) et kui see on vajalik, siis mis tahes andmeid ⇐ materjali ⇐, mis on pealtkuulamise tulemusel juba saadud ajal, mil pealtkuulata isik viibis teavitatud liikmesriigi territooriumil, ei tohi kasutada ⇒, vaid tuleb kustutada, ⇐ või tohib kasutada üksnes teavitatud liikmesriigi pädeva asutuse või ametiisiku seatud tingimustel, ⇒ sealhulgas artikli 21 kohaselt teatatud tingimustel ⇐. Teavitatud liikmesriigi pädev asutus või ametiisik teatab ⇒ uuriva ⇐ pealtkuulamist korraldava liikmesriigi pädevale asutusele või ametiisikule kõnealuseid tingimusi õigustavad põhjused.

~~4. Lõikes 2 osutatud teatise suhtes kohaldatakse artikli 5 lõiget 2 mutatis mutandis.~~

↓ uus

5. Teavitatud liikmesriigi pädeva asutuse või ametiisiku taotlusel esitab uuriva liikmesriigi pädev asutus või ametiisik kogu lisateabe, mida teavitatud liikmesriik vajab, et hinnata, kas pealtkuulamine oleks sarnases riigisisises asjas lubatud.
6. Kui teavitatud liikmesriigi õiguse kohaselt nõutavaid sisemenetlusi ei ole võimalik 96 tunni jooksul lõpule viia, annab teavitatud liikmesriigi pädev asutus või ametiisik sellest uuriva liikmesriigi pädevale asutusele või ametiisikule viivitamata teada, esitades põhjendused, ning võib seda ajavahemikku pikendada veel kuni 96 tunni võrra.

7. Kui teavitatud liikmesriigi pädev asutus või ametiisik ei esita lõikes 4 osutatud ajavahemiku jooksul vastuväiteid ja ilma et see piiraks lõike 6 kohaldamist, võib uuriv liikmesriik teavitatud liikmesriigi territooriumil pealtkuulamist lõikes 1 osutatud teates märgitud aja jooksul jätkata. Kui uuriva liikmesriigi pädev asutus või ametiisik kavatses pealtkuulamist jätkata kauem, kui esialgses teates märgitud, tuleb esitada uus teatis.

Artikkel 34

Liikmesriigi teavitamine tehnilise salvestusseadme kasutamisest tema territooriumil ilma tema tehnilist abi vajamata

1. Kui uuriva liikmesriigi pädev asutus on artikli 5 lõike 1 punktis a osutatud menetluses ja, kui see on sellise menetlusega seotud, artikli 5 punktis d osutatud menetluses uurimistoimingu tegemiseks andnud loa asukoha-, heli- või visuaalsete andmete kogumist võimaldava tehnilise seadme (edaspidi „tehniline salvestusseade“) kasutamiseks ja kui see seade siseneb teise liikmesriigi territooriumile, kus ei ole seadme kasutamise jätkamiseks selle liikmesriigi tehnilist abi vaja, teavitab uuriva liikmesriigi pädev asutus või ametiisik kõnealuse teise liikmesriigi pädevat asutust või ametiisikut tehnilise salvestusseadme kasutamisest tema territooriumil:
- (a) enne seadme kasutamist, kui uuriva liikmesriigi pädev asutus või ametiisik teab tehnilise salvestusseadme kasutamiseks korralduse andmise ajal, et see siseneb teavitatud liikmesriigi territooriumile, või
 - (b) seadme kasutamise ajal või pärast seda niipea, kui ta saab teada, et tehniline salvestusseade asub või asus teavitatud liikmesriigi territooriumil.
2. Artikli 33 lõikeid 2, 3, 4, 5, 6 ja 7 kohaldatakse käesoleva artikli lõike 1 kohaselt esitatud teatiste suhtes *mutatis mutandis*.

VIII PEATÜKK

VAREM VAHETATUD TEABE TÕENDINA KASUTAMISE NÕUSOLEKU TAOTLUSED

Artikkel 35

Varem vahetatud teabe tõendina kasutamise nõusoleku taotlus

1. Kui see on tema riigisisese õiguse või teabe algse edastamise tingimuste kohaselt nõutav, võib taotluse esitanud asutus taotleda taotluse saanud asutuse nõusolekut kasutada kriminaalmenetluses tõendina teavet, mille teise liikmesriigi (edaspidi „taotluse saanud riik“) pädevad asutused või ametiisikud on varem liikmesriigi (edaspidi „taotluse esitanud riik“) pädevatele asutustele või ametiisikutele esitanud:
- (a) kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiiviga (EL) 2023/977⁸⁰;
 - (b) õigusasutuste vahel konventsiooni artikli 7 kohases omaalgatuslikus teabevahetuses.

⁸⁰ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. mai 2023. aasta direktiiv (EL) 2023/977, mis käsitleb liikmesriikide õiguskaitseasutuste vahelist teabevahetust ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu raamotsus 2006/960/JSK (ELT L 134, 22.5.2023, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dir/2023/977/oj>).

2. Käesoleva artikli kohaldamisel tähendab „taotluse esitanud asutus“ artikli 2 lõike 1 punktis c osutatud asutust, kes on pädev nõusolekutaotlust esitama, ja „taotluse saanud asutus“ artikli 2 lõike 1 punktis d osutatud asutust, kes on pädev sellisele taotlusele vastama.
3. Nõusolekutaotluse võib esitada üksnes juhul, kui teabe tõendina kasutamine on asjaomase kriminaalmenetluse otstarbel vajalik ja proportsionaalne ning selline taotlus oleks taotluse esitanud riigis sarnases riigisisises asjas samadel tingimustel lubatud.
4. Taotluse esitanud asutus täidab ja allkirjastab VI lisas esitatud vormis nõusolekutaotluse ning kinnitab selle sisu täpsust ja õigsust. Nõusolekutaotlus sisaldab teavet, mis võimaldab taotluse saanud asutusel otsustada, kas nõusolekut võib anda. Nõusolekutaotlus tõlgitakse taotluse saanud riigi ametlikku keelde või mõnda muusse keelde, mida see riik artikli 6 lõike 2 kohaselt aktsepteerib.
5. Taotluse saanud asutus teeb taotluse kohta otsuse võimalikult kiiresti ja hiljemalt 14 päeva jooksul pärast selle kättesaamist. Kui sellest tähtajast ei ole võimalik kinni pidada, annab taotluse saanud asutus sellest taotluse esitanud asutusele viivitamata koos põhjustega teada ja võib tähtaega kuni kümne päeva võrra pikendada.
6. Taotluse saanud asutus annab nõusoleku, vajaduse korral tingimuslikult, välja arvatud juhul, kui esineb üks järgmistest keeldumise või edasilükkamise põhjustest:
 - (a) teabe kasutamine tõendina ei oleks samasugustes menetlustes nagu need, mille jaoks nõusolekut taotletakse, taotluse saanud riigi õiguse kohaselt lubatud;
 - (b) on põhjendatult alust arvata, et nõusoleku andmine kahjustaks taotluse saanud riigis käimasolevat kriminaalmenetlust või kahjustaks tõsiselt olulisi riiklikke huve;
 - (c) direktiivi (EL) 2023/977 kohased esitatud teabe kasutamise tingimused ei ole enam täidetud, sealhulgas juhul, kui teave on ebatäpne, mittetäielik või ei ole enam ajakohane.
7. Niipea kui lõikes 6 osutatud edasilükkamise põhjust enam ei ole, teeb taotluse saanud asutus lõikes 5 osutatud otsuse ja teavitab sellest taotluse esitanud asutust.
8. Artiklit 8 kohaldatakse käesoleva artikli kohaste nõusolekutaotluste suhtes *mutatis mutandis*.
9. Liikmesriigid tagavad, et nõusolekutaotluste ja nende kohta tehtavate otsuste suhtes kohaldatakse õiguskaitsevahendeid, mis on samaväärsed õiguskaitsevahenditega, mida kasutatakse sarnases riigisisises asjas. Artikli 17 lõikeid 2, 3, 4, 5, 6 ja 7 kohaldatakse selliste taotluste ja otsuste suhtes *mutatis mutandis*.

III JAOTIS

EUROOPA KAUGOSALEMISMÄÄRUS

I PEATÜKK – EUROOPA KAUGOSALEMISMÄÄRUS

Artikkel 36

Euroopa kaugosalemismäärus ja selle täitmise kohustus

1. Euroopa kaugosalemismäärus on liikmesriigi õigusasutuse tehtud otsus, mis võimaldab kahtlustataval, süüdistataval või kannatanul, kellel on kriminaalmenetluse osalise staatus, kaugosaleda kriminaalmenetluses ühel või mitmel kohtuistungil videokonverentsi teel või muu kaugsidetehnoloogia abil teisest liikmesriigist.
2. Liikmesriigid tagavad, et kehtestatud on vajalik õigus- ja menetlusraamistik, et nende taotlev asutus või ametiisik saaks Euroopa kaugosalemismäärust kooskõlas käesoleva jaotisega koostada.
3. Liikmesriigid täidavad Euroopa kaugosalemismäärust vastastikuse tunnustamise põhimõtte alusel ja käesoleva jaotise, samuti I, IV ja V jaotise kohaselt.
4. Euroopa kaugosalemismäärus hõlmab kaugosalemist kriminaalasjades pädeva kohtu istungi(te)l kriminaalmenetluse kõigis etappides alates uurimise algusest kuni menetluse lõpetamiseni, sealhulgas asjakohasel juhul süüdimõistmise ja edasikaebuste lahendamiseni.

II PEATÜKK

TAOTLEVA RIIGI MENETLUSED JA TAGATISED

Artikkel 37

Euroopa kaugosalemismääruse koostamise ja edastamise tingimused

1. Taotlev asutus või ametiisik võib Euroopa kaugosalemismääruse koostada juhul, kui täidetud on kõik järgmised tingimused:
 - (a) kahtlustatav, süüdistatav või kannatanu elab või hakkab elama täitjariigis või viibib praegu või tulevikus ajutiselt selles riigis mõjuvatel põhjustel, mis takistavad või muul viisil raskendavad asjaomas(t)e istungi(te) ajal tema viibimist taotlevas riigis, või on täitjariigis kinni peetud mõnes muus tema vastu algatatud menetluses;
 - (b) taotlev asutus või ametiisik peab Euroopa kaugosalemismääruse koostamist asjakohaseks ja juhtumi konkreetseid asjaolusid arvesse võttes on proportsionaalne hõlbustada asjaomase isiku osalemist taotleva riigi kriminaalmenetluses kohtuistungil, võttes arvesse asjaomase isiku õigusi;
 - (c) asjaomane isik on andnud artikli 38 kohaselt oma nõusoleku istungi(te)l kaugosaleda.

2. Erandina lõikest 1 võib taotlev asutus või ametiisik koostada Euroopa kaugosalemismääruse enne asjaomaselt isikult lõike 1 punkti c kohase nõusoleku saamist, kui see on tõhusa ja korrakohase õigusemõistmise tagamiseks erandkorras vajalik. Taotlev asutus või ametiisik teavitab sellest täitvat asutust või ametiisikut ja taotleb tema abi asjaomase isiku nõusoleku küsimisel, kasutades VIII lisas esitatud vormi selleks ettenähtud osa. Sellisel juhul teeb täitev asutus või ametiisik asjaomase isiku nõusoleku kindlaks enne artikli 41 või 43 kohaselt Euroopa kaugosalemismääruse tunnustamise ja täitmise kohta otsuse tegemist.
3. Erandina lõikest 1 võib taotlev asutus või ametiisik koostada Euroopa kaugosalemismääruse ilma asjaomaselt isikult lõike 1 punkti c kohast nõusolekut saamata erandlikel asjaoludel, kui isiku istungi(te)l kohapeal osalemisest tuleneks tõeline ja vahetu või ettenähtav tõsine oht avalikule julgeolekule või rahvatervisele, ning istungi(te) edasilükkamine või menetluse peatamine oleks vastuolus tõhusa ja korrakohase õigusemõistmisega, tingimusel et austatakse asjaomase isiku kaitseõigust ja tagatakse õiglane menetlus.
Seda erandit ei kohaldata, kui asjaomane isik on haavatav isik või laps ja istungi(te) läbiviimine kaugistungina ei vasta tema erivajadustele ja parimatele huvidele.
4. Lõike 1 punktis a sätestatud tingimusele vastav kahtlustatav, süüdistatav või kannatanu võib taotlevalt asutuselt või ametiisikult kooskõlas taotleva riigi õiguses sätestatud menetlustega taotleda Euroopa kaugosalemismääruse koostamist. Taotlus esitatakse taotlevale asutusele või ametiisikule aegsasti enne asjaomas(t)e istungi(te) toimumist ning kõnealune asutus või ametiisik vaatab selle lõike 1 alusel läbi. Taotlev asutus või ametiisik vastab taotlusele mõistliku aja jooksul ja põhjendatud otsusega.
5. Kui Euroopa kaugosalemismäärus puudutab last, kes on kahtlustatav, süüdistatav või kannatanu, tagab taotlev asutus või ametiisik, et käesoleva artikli kohaldamisel seatakse alati esikohale lapse parimad huvid.

Artikkel 38

Nõusoleku saamise kord

1. Kui asjaomasele isikule toimetatakse kätte kutse osaleda asjaomas(t)el istungi(te)l, teeb taotlev asutus või ametiisik vajaduse korral ka järgmist:
 - (a) küsib isiku nõusolekut ühel või mitmel istungil videokonverentsi teel või muu kaugsidetehnoloogia abil kaugosalemiseks, kui on täidetud artikli 37 lõike 1 punktides a ja b sätestatud tingimused, või
 - (b) teavitab asjaomast isikut võimalusest ja tingimustest, mille alusel ta saab kooskõlas riigisisese õiguse ja artikli 37 lõikega 4 esitada taotluse ühel või mitmel istungil kaugosalemiseks.
2. Enne nõusoleku andmist teavitavad taotleva riigi pädevad asutused või ametiisikud kahtlustatavat, süüdistatavat või kannatanut talle arusaadavas keeles suuliselt või kirjalikult vähemalt järgmisest:
 - (a) võimalus küsida taotlevas riigis nõu kaitsjalt, kahtlustatava või süüdistatava puhul kooskõlas direktiiviga 2013/48/EL ning kuriteoohvrite puhul kooskõlas direktiiviga 2012/29/EL ja riigisisese õigusega;

- (b) õigus suulisele tõlkele pädevas asutuses või pädeva ametiisiku juures ja õigus kirjalikule tõlkele kooskõlas direktiiviga 2010/64/EL või direktiiviga 2012/29/EL, olenevalt sellest, kumb on asjakohane;
- (c) Euroopa kaugosalemismääruse täitmise kord ning erioigused, mis asjaomasel isikul selle korra kohaselt on.
3. Kui asjaomane isik on laps direktiivi (EL) 2016/800 artikli 3 punkti 1 tähenduses, abistab teda lõike 2 punktis a osutatud juhtudel enne nõusoleku andmist kaitsja. Kui asjaomane isik on laps direktiivi 2012/29/EL artikli 2 punkti 1 alapunkti c tähenduses ja vanemliku vastutuse kandjad ei saa enda ja lapsohvri huvide konflikti tõttu lapsohvrit esindada või kui lapsohver on saatjata või perekonnast eraldatud, abistab last enne nõusoleku andmist eriesindaja või kaitsja.
 4. Kui asjaomane isik on laps, annavad taotleva riigi pädevad asutused või ametiisikud direktiivi (EL) 2016/800 artikli 3 punktis 2 määratletud või direktiivi 2012/29/EL artikli 1 lõikes 2 osutatud vanemliku vastutuse kandjale või direktiivi (EL) 2016/800 artikli 5 lõikes 2 või direktiivi 2012/29/EL artikli 24 lõike 1 punktides b ja c osutatud muule sobivale täiskasvanule või seaduslikule esindajale, kui see on nende sätete kohaselt kohaldatav, võimalikult kiiresti teabe, mida lapsel on õigus käesoleva artikli kohaselt saada.
 5. Lõigetes 2 ja 4 osutatud teave esitatakse lihtsas ja arusaadavas keeles, võttes arvesse haavatavate isikute erivajadusi.
 6. Nõusolek istungi(te)l kaugosalemiseks antakse vabatahtlikult ja ühemõtteliselt. Nõusolek registreeritakse koos selle andmise asjaoludega kooskõlas taotleva riigi õiguses nõutava dokumenteerimiskorraga.
 7. Ühel või mitmel istungil kaugosalemise nõusoleku andmise või taotluse esitamise tähtaegade suhtes kohaldatakse taotleva riigi õigust.
 8. Juhul kui asjaomane isik viibib kutse kättetoimetamise ajal täitjariigis, palub taotlev asutus või ametiisik täitjariigi pädevate asutuste või ametiisikute abi lõikes 1 osutatud kutse kättetoimetamisel ja asjaomasele isikule käesoleva artikli kohaselt teabe andmisel ning märgib formaalsused ja menetlused, mida tuleb järgida. Kui taotletakse asjaomase isiku nõusolekut istungi(te)l kaugosalemiseks, teavitavad täitjariigi pädevad asutused või ametiisikud taotlevat asutust sellest, kas nõusolek saadi, ning edastavad taotlevale asutusele või ametiisikule kõik vajalikud materjalid. Kui nõusolekut ei olnud võimalik saada või asjaomane isik ei olnud kättesaadav, teavitavad täitjariigi pädevad asutused või ametiisikud sellest taotlevat asutust või ametiisikut.
 9. Kui taotlev asutus või ametiisik on Euroopa kaugosalemismääruse koostamisel teinud artikli 37 lõike 2 alusel erandi nõudest saada enne Euroopa kaugosalemismääruse koostamist asjaomase isiku istungi(te)l kaugosalemiseks tema nõusolek, siis küsib täitev asutus või ametiisik kooskõlas käesoleva artikli nõuetega ning järgides taotleva asutuse või ametiisiku märgitud formaalsusi ja menetlusi enne Euroopa kaugosalemismääruse tunnustamise ja täitmise kohta otsuse tegemist asjaomase isiku nõusolekut kaugosalemismäärusega seotud istungi(te)l kaugosaleda.

Artikkel 39

Euroopa kaugosalemismääruse sisu ja vorm

1. Taotlev asutus või ametiisik täidab ja allkirjastab VIII lisas esitatud vormis Euroopa kaugosalemismääruse ning kinnitab selle sisu täpsust ja õigsust.

2. Euroopa kaugosalemismäärus sisaldab eelkõige järgmist teavet:
- (a) taotleva asutuse või ametiisiku andmed ning asjakohasel juhul kinnitava asutuse või ametiisiku andmed;
 - (b) Euroopa kaugosalemismääruses käsitletava kahtlustatava, süüdistatava või kannatanu isikuandmed, samuti igasugune oluline teave, mida taotleval asutusel või ametiisikul selle isiku võimaliku haavatavuse kohta on;
 - (c) Euroopa kaugosalemismäärusega seotud istungi(te)ks asjaomase isiku volitatud või taotleva riigi määratud kaitsja nimi ja kontaktandmed;
 - (d) Euroopa kaugosalemismäärusega seotud uurimise või menetluse esemeks oleva kuriteo kirjeldus ja taotlevas riigis kohaldatavad kriminaalõiguse sätted;
 - (e) Euroopa kaugosalemismäärusega seotud istungi(te) menetluse etapi kirjeldus ning istungi(te) liik, arv ja ligikaudne aeg;
 - (f) põhjused, miks konkreetse(te)l istungi(te)l kaugosalemine on artikli 37 lõikes 1 sätestatud tingimusi arvestades asjakohane;
 - (g) teave selle kohta, kas asjaomane isik on istungil kaugosalemist taotlenud või sellega nõustunud, artikli 37 lõike 2 kohaldamine ning formaalsused ja menetlused, mida tuleb asjaomase isiku nõusoleku taotlemisel järgida, või asjakohasel juhul artikli 37 lõike 3 kohaldamine;
 - (h) kavandatav praktiline kord Euroopa kaugosalemismääruse täitmiseks kooskõlas artikliga 42, sealhulgas kõik meetmed, mis on vajalikud asjaomase isiku haavatavuste arvessevõtmiseks;
 - (i) Euroopa kaugosalemismääruse täitmisel nõutavad formaalsused ja menetlused, mis on taotleva riigi õiguses sõnaselgelt sätestatud.
3. Iga liikmesriik märgib keele(d), mida liidu institutsioonide ametlike keelte hulgas lisaks asjaomase liikmesriigi ametlikule keelele (ametlikele keeltele) võib kasutada Euroopa kaugosalemismääruse vormi täitmisel või tõlkimisel, kui kõnealune liikmesriik on täitjariik.
4. Taotleva riigi pädev asutus või ametiisik tõlgib Euroopa kaugosalemismääruse täitjariigi ametlikku keelde või mõnda teise keelde, mille täitjariik on märkinud lõike 3 kohaselt.

Artikkel 40

Euroopa kaugosalemismääruse edastamine

1. Artikli 39 kohaselt tehtud Euroopa kaugosalemismäärus edastatakse taotlevalt asutuselt või ametiisikult täitvale asutusele või ametiisikule otse, või kui see on kohaldatav, siis detsentraliseeritud IT-süsteemi kasutades artiklis 52 osutatud keskasutuse kaudu.
2. Euroopa kaugosalemismäärusele lisatakse kogu oluline lisateave ja kõik olulised dokumendid, sealhulgas vajalikud materjalid nõusoleku saamise kohta.
3. Kui täitev asutus või ametiisik ei ole teada, teeb taotlev asutus või ametiisik kõik vajalikud päringud, sealhulgas Euroopa õigusalse koostöö võrgustiku kontaktpunktide kaudu, et täitjariigilt see teave saada.

4. Kui Euroopa kaugosalemismääruse saanud täitjariigi asutus või ametiisik ei ole pädev Euroopa kaugosalemismäärust tunnustama ja selle täitmiseks vajalikke meetmeid võtma, edastab ta selle *ex officio* täitvale asutusele või ametiisikule ning teavitab sellest taotlevat asutust või ametiisikut.

III PEATÜKK

TÄITJARIIGI MENETLUSED JA TAGATISED

Artikkel 41

Tunnustamine ja täitmine

1. Täitev asutus või ametiisik tunnustab kooskõlas käesoleva direktiiviga edastatud Euroopa kaugosalemismäärust ilma täiendavate formaalsusteta ja tagab selle täitmise taotleva asutuse või ametiisikuga kokkulepitud viisil, välja arvatud juhul, kui täitev asutus või ametiisik otsustab tugineda ühele käesolevas direktiivis osutatud tunnustamata või täitmata jätmise alustest.
2. Täitev asutus või ametiisik täidab taotleva asutuse või ametiisiku sõnaselgelt märgitud formaalsusi ja menetlusi, kui käesolevas direktiivis ei ole sätestatud teisiti, tingimusel et sellised formaalsused ja menetlused ei ole vastuolus täitjariigi õiguse aluspõhimõtetega.
3. Istungi(d) viib läbi taotlev asutus või ametiisik või see (need) viiakse läbi tema juhtimisel ning istungi(te) suhtes kohaldatakse taotleva riigi õigust. Täitva asutuse või ametiisiku poolt Euroopa kaugosalemismääruse täitmiseks võetud meetmeid reguleerib täitjariigi õigus, välja arvatud lõikes 2 osutatud formaalsusi ja menetlusi, mille järgimist nõuab määruse koostanud asutus või ametiisik kooskõlas taotleva riigi õigusega.

Artikkel 42

Euroopa kaugosalemismääruse täitmise nõuded ja praktiline kord

1. Taotlev asutus või ametiisik ja täitev asutus või ametiisik lepivad kokku Euroopa kaugosalemismääruse täitmise praktilises korras, sealhulgas asjaomas(t)e istungi(te) ajas. Sellise korra kokkuleppimisel võtab täitev asutus või ametiisik kohustuse
 - (a) esitada asjaomasele kahtlustavale, süüdistatavale või kannatanule kooskõlas täitjariigi õigusega ning taotleva asutuse või ametiisiku poolt artikli 41 lõike 2 kohaselt nõutavate formaalsuste ja menetlustega kutse kaugistungi(te)le, ning kui taotleva asutuse või ametiisiku ja täitva asutuse või ametiisiku vahel ei ole kokku lepitud teisiti, teavitada asjaomast isikut õigustest, mis tal on taotleva riigi õiguse kohaselt, tehes seda piisavalt aegsasti, et tal oleks võimalik oma õigusi tegelikult kasutada;
 - (b) kontrollida asjaomase isiku isikusamasust.
2. Taotlev asutus või ametiisik tagab, et kui asjaomane isik on kahtlustatav või süüdistatav, esindab teada taotlevas liikmesriigis volitatud kaitsja, kes viibib Euroopa kaugosalemismäärusega seotud istungi(te)l kohtusaalis füüsiliselt kohal.

3. Liikmesriigid tagavad, et nende pädevatel asutustel või ametiisikutel on juurdepääs kõigile Euroopa kaugosalemismääruse täitmiseks vajalikele tehnilistele vahenditele. See hõlmab suutlikkust pakkuda järgmist:
 - (a) turvaline, konfidentsiaalne ja toimiv kanal, mille kaudu asjaomased isikud saavad suhelda oma kaitsjaga taotlevas riigis ja mis võimaldab direktiivides 2013/48/EL ja (EL) 2016/800 sätestatud õigust kaitsjale tegelikult kasutada;
 - (b) vajalik taristu, millega tagada haavatavate isikute juurdepääs videokonverentsile või muule kaugsidetehnoloogiale.
4. Istungi(te)l viibib täitjariigi pädeva asutuse või ametiisiku esindaja, keda vajaduse korral abistab tõlk ning kes vastutab asjaomase isiku isikusamasuse kontrollimise ja vajaliku tehnilise taristu nõuetekohase toimimise eest.
5. Taotlev asutus või ametiisik ja täitev asutus või ametiisik lepivad vajaduse korral kokku asjaomase isiku erivajaduste arvessevõtmiseks vajalikes meetmetes. Kui täitev asutus või ametiisik saab teada asjaomase isiku haavatavusest, mida ei ole Euroopa kaugosalemismääruses märgitud, teavitab ta sellest taotlevat asutust põhjendamatu viivitusega, et oleks võimalik kokku leppida meetmetes, millega kaasnevat erivajadusi arvesse võtta.
6. Taotleva riigi või asjaomase isiku taotluse korral tagab täitjariik, et isikut abistab vajaduse korral tõlk.
7. Kui asjaomane isik on kannatanu, tagab täitev asutus või ametiisik, et isik saab Euroopa kaugosalemismäärusega seotud istungi(te)l emotsionaalset tuge vastavalt kannatanu individuaalsetele vajadustele.
8. Asjaomast isikut teavitatakse enne istungit (istungeid) menetlusõigustest, mis tal on taotleva riigi ja täitjariigi õiguse kohaselt, kas suuliselt või kirjalikult ning lihtsas ja arusaadavas keeles, võttes arvesse tema võimalikku erilist haavatavust.
9. Ilma et see mõjutaks asjaomaste isikute kaitsmiseks kokku lepitud meetmete kohaldamist, koostab täitev asutus või ametiisik pärast istungit (istungeid) protokoll, milles märgitakse istungi(te) kuupäev ja koht, asjaomase isiku andmed, kõikide teiste istungi(te)l osalenud, täitjariiki esindavate isikute andmed ja ametikoht, antud vanded ja istungi(te) tehnilised tingimused. Täitev asutus või ametiisik edastab kõnealuse dokumendi taotlevale asutusele või ametiisikule.

Artikkel 43

Tunnustamata või täitmata jätmise alused

1. Ilma et see piiraks artikli 1 lõike 2 kohaldamist, keeldutakse täitjariigis Euroopa kaugosalemismääruse tunnustamisest ja täitmisest, kui
 - (a) Euroopa kaugosalemismäärus puudutab kahtlustatavat või süüdistatavat ning on seotud istungi(te)ga, kus arutatakse süütegu, mille suhtes kohaldatakse täitjariigis amnestiat, ning kui täitjariigil oli pädevus esitada süüteo eest süüdistus oma kriminaalõiguse alusel;
 - (b) Euroopa kaugosalemismääruse täitmine oleks vastuolus *ne bis in idem* põhimõttega;

- (c) Kahtlustatavat või süüdistatavat, kelle suhtes on tehtud Euroopa kaugosalemismäärus, ei saa tema vanuse tõttu võtta täitjariigi õiguse alusel Euroopa kaugosalemismäärusega seotud tegude eest kriminaalvastutusele.
2. Ilma et see piiraks artikli 1 lõike 2 kohaldamist, võib Euroopa kaugosalemismääruse tunnustamisest või täitmisest täitjariigis keelduda, kui
- (a) täitjariigi õiguses on ette nähtud immunitet või privileeg, mis muudab Euroopa kaugosalemismääruse täitmise võimatuks, või kui täitjariigi õiguses on sätestatud eeskirjad, mis käsitlevad kriminaalvastutuse kindlakstegemist või piiramist seoses ajakirjandusvabaduse ja sõnavabadusega muudes meediakanalites, mis muudab Euroopa kaugosalemismääruse täitmise võimatuks, juhul kui kaugosalemismäärus puudutab kahtlustatavat või süüdistatavat;
- (b) Euroopa kaugosalemismäärus puudutab kahtlustatavat või süüdistatavat ning on seotud istungi(te)ga, kus arutatakse täitjariigi kriminaalõiguse alusel tema jurisdiktsiooni alla kuuluvat tegu ning asjaomase isiku kriminaalvastutusele võtmist või karistamist, kui selle riigi õiguse kohaselt on süütegu aegunud;
- (c) Euroopa kaugosalemismäärus puudutab kahtlustatavat või süüdistatavat ning on seotud istungi(te)ga, kus arutatakse kuritegu, mis on väidetavalt toime pandud:
- i) väljaspool taotleva riigi territooriumi ja täielikult või osaliselt täitjariigi territooriumil, kusjuures kõnealune tegu ei ole täitjariigis süütegu, või
- ii) väljaspool taotleva riigi territooriumi ning täitjariigi õigusaktid ei võimalda kohtu alla anda samade süütegude eest, kui need on toime pandud väljaspool tema territooriumi;
- (d) erandjuhtudel on konkreetsete ja objektiivsete tõendite põhjal põhjendatult alust arvata, et tulenevalt asja konkreetsetest asjaoludest rikuks Euroopa kaugosalemismääruse täitmine ilmselt asjakohast ELi lepingu artiklis 6 ja hartas sätestatud põhiõigust, eelkõige õigust õiglasele kohtulikule arutamisele või õigust kaitsesele;
- (e) Euroopa kaugosalemismäärus puudutab kahtlustatavat või süüdistatavat ning on seotud istungi(te)ga, kus arutatakse tegu, mis ei ole täitjariigi õiguse kohaselt süütegu, välja arvatud juhul, kui see tegu on loetletud IX lisas esitatud süüteo kategooriates, mille taotlev asutus või ametiisik on Euroopa kaugosalemismääruses märkinud, ning kui sellise teo toimepanemine on taotlevas riigis karistatav vabaduskaotusliku karistuse või vabadust piirava julgeolekumeetmega, mille maksimaalne pikkus on vähemalt kolm aastat;
- (f) täitev asutus või ametiisik leiab erandkorras, et Euroopa kaugosalemismääruse täitmine paneks konkreetsel juhul täitjariigi kohtusüsteemile selgelt ebaproportsionaalse koormuse;
- (g) VIII lisa vorm on puudulikult täidetud või ilmselt väär ning seda ei ole pärast lõikes 4 osutatud konsulteerimist täiendatud.
3. Kui Euroopa kaugosalemismäärus puudutab maksude, tollimaksude, tolli- ja rahavahetustehingutega seotud süütegude istungit (istungeid), ei tohi täitev asutus või ametiisik tunnustamisest või täitmisest keelduda põhjusel, et täitjariigi õiguses ei ole kehtestatud samasuguseid tolli- või muid makse või et maksud, tollimaksud, tolli- ja rahavahetustehingud ei ole taotleva riigi õigusega sarnaselt reguleeritud.

4. Lõike 2 punktis a osutatud juhul ning kui privileegi või immuuniteedi äravõtmise õigus on täitjariigi asutusel või ametiisikul, taotleb täitev asutus või ametiisik, et täitjariigi asutus või ametiisik seda õigust kasutaks. Kui privileegi või immuuniteedi äravõtmise õigus on teise riigi asutusel või ametiisikul või rahvusvahelisel organisatsioonil, taotleb taotlev asutus või ametiisik asjaomaselt asutuselt või ametiisikult selle õiguse kasutamist.
5. Enne Euroopa kaugosalemismääruse täieliku või osalise tunnustamata või täitmata jätmise üle otsustamist konsulteerib täitev asutus või ametiisik lõigetes 1 ja 2 osutatud juhul sobival viisil taotleva asutuse või ametiisikuga ja palub asjakohasel juhul taotleval asutusel või ametiisikul edastada talle viivitamata kogu vajalik lisateave hiljemalt 7 päeva jooksul alates taotluse kättesaamise kuupäevast. Kui täitev asutus või ametiisik otsustab, et Euroopa kaugosalemismäärust saab tunnustada ainult osaliselt, võib taotlev asutus või ametiisik otsustada Euroopa kaugosalemismääruse *ex officio* või asjaomase isiku taotlusel tagasi võtta.
6. Kui asjaomane isik pärast seda, kui ta on nõuetekohaselt kutsutud asjaomas(t)el istung(t)el kaugosalema, täitva asutuse või ametiisiku märgitud ajaks ja kohta kohale ei ilmu, reguleeritakse isiku mitteilmumise menetluslikke tagajärgi taotleva riigi õigusega, nagu neid kohaldataks puhtalt riigisiseses asjas olukorras, kui istungile kutsutud isik ei ilmu kohale. Taotlev asutus või ametiisik teavitab täitvat asutust või ametiisikut vajaduse korral kõigist sellistel juhtudel vajalikest meetmetest või kehtivast korrast, sealhulgas vajaduse korral istungiks uue aja määramisest või Euroopa kaugosalemismääruse tagasivõtmisest.

Artikkel 44

Tunnustamise ja täitmise tähtajad

1. Tunnustamise ja täitmise otsus tehakse ning Euroopa kaugosalemismäärus täidetakse lõigetes 2–5 sätestatud tähtaegade jooksul.
2. Kui taotlev asutus või ametiisik on Euroopa kaugosalemismääruses märkinud, et erinevalt käesolevas artiklis sätestatust on menetlustähtaegade, süüteo raskuse või muude eriti kiireloomuliste asjaolude tõttu vaja tunnustamise ja täitmise otsuse suhtes kohaldada lühemat tähtaega või kui taotlev asutus või ametiisik on Euroopa kaugosalemismääruses märkinud, et sellega seotud istung(id) peavad toimuma kindlal kuupäeval või kindlaks kuupäevaks, võtab täitev asutus või ametiisik seda lühema tähtaja nõuet võimalikult suures ulatuses arvesse.
3. Täitev asutus või ametiisik teeb Euroopa kaugosalemismääruse tunnustamise või täitmise otsuse võimalikult kiiresti ja – ilma et see mõjutaks lõike 5 kohaldamist – hiljemalt 30 päeva jooksul pärast seda, kui pädev täitev asutus või ametiisik on Euroopa kaugosalemismääruse kätte saanud.
4. Täitev asutus või ametiisik täidab Euroopa kaugosalemismääruse kooskõlas taotleva asutuse ja täitva asutuse vahel artikli 42 kohaselt kokku lepitud praktilise korraga.
5. Kui konkreetsetes asjas ei ole täitval asutusel või ametiisikul võimalik pidada kinni lõikes 3 sätestatud tähtajast või kooskõlas lõikega 2 taotleva asutuse või ametiisiku märgitud kuupäevast, teavitab ta taotlevat asutust või ametiisikut viivitamata ja mis tahes viisil, esitades viivituse põhjused ja hinnangulise aja, mida on vaja otsuse tegemiseks. Sellisel juhul võib lõikes 3 sätestatud 30 päeva pikkust tähtaega pikendada maksimaalselt 30 päeva võrra.

Artikkel 45

Euroopa kaugosalemismääruse täitmise võimatus

1. Euroopa kaugosalemismääruse täitmata jätmine võib olla põhjendatud, kui Euroopa kaugosalemismäärusega seotud istungi(te) kutset ei saa asjaomasele isikule kätte toimetada, sest täitev asutus või ametiisik ei suuda teda vaatamata mõistlikele jõupingutustele täitjariigi territooriumil leida.
2. Enne Euroopa kaugosalemismääruse täitmise võimatuse kohta otsuse tegemist konsulteerib täitev asutus või ametiisik taotleva asutuse või ametiisikuga.

Artikkel 46

Kohustus teavitada taotlevat asutust või ametiisikut

1. Täitjariigi pädev asutus või ametiisik, kes saab Euroopa kaugosalemismääruse, teatab viivitamata ja igal juhul nädala jooksul pärast Euroopa kaugosalemismääruse kättesaamist, et ta on määruse kätte saanud.

Kui on määratud keskasutus, kehtib Euroopa kaugosalemismääruse kättesaamisest teatamise kohustus nii keskasutusele kui ka keskasutuselt Euroopa kaugosalemismääruse saanud täitvale asutusele või ametiisikule.

Artikli 40 lõikes 4 osutatud juhtudel kehtib Euroopa kaugosalemismääruse kättesaamisest teatamise kohustus nii pädevale asutusele või ametiisikule, kes kõigepealt Euroopa kaugosalemismääruse sai, kui ka täitvale asutusele või ametiisikule, kellele Euroopa kaugosalemismääruse lõpuks edastati.
2. Täitev asutus või ametiisik teavitab taotlevat asutust või ametiisikut viivitamata ja mis tahes viisil:
 - (a) kui täitval asutusel või ametiisikul ei ole võimalik tunnustamise või täitmise otsust teha põhjusel, et VIII lisas esitatud vorm on puudulik või ilmselgelt ebatäpne;
 - (b) kui täitev asutus või ametiisik tuvastab, et ta ei saa konkreetset juhul taotleva asutuse või ametiisiku sõnaselgelt märgitud formaalsusi ja menetlusi artikli 41 kohaselt täita.
3. Täitev asutus või ametiisik teavitab taotlevat asutust või ametiisikut viivitamata:
 - (a) igast artikli 43 kohaselt tehtud otsusest ja selle otsuse põhjustest.
 - (b) kui täitev asutus või ametiisik leiab pärast kooskõlas artikli 45 lõikega 2 taotleva asutuse või ametiisikuga konsulteerimist, et Euroopa kaugosalemismäärust ei ole võimalik täita.
4. Taotlev asutus või ametiisik teavitab isikut, kelle suhtes on tehtud Euroopa kaugosalemismäärus, kõigist täitva asutuse või ametiisiku artikli 43 või 45 kohaselt tehtud otsustest.

Artikkel 47

Kriminaalmenetluse tagamise vahendid

1. Kui Euroopa kaugosalemismäärus koostati täitjariigist pärit kahtlustatava või süüdistatava kriminaalmenetluses osalemise hõlbustamiseks ning menetluse tulemusel tuvastati tema süü ja talle määrati vabadusekaotuslik karistus või vabadust piirav julgeolekumeede, teavitab taotlev riik asjakohasel juhul täitjariiki kavatsusest koostada Euroopa vahistamismäärus.
2. Täitjariik tagab, et kui teda on teavitatud, saavad tema pädevad asutused või ametiisikud kohaldada riigisisese õiguse alusel ja sellega kooskõlas asjakohaseid kriminaalmenetluse tagamise vahendeid, millega tagada, et asjaomane isik jääb tema territooriumile, sealhulgas isiku vahistamist, kuni Euroopa vahistamismääruse kättesaamise ning selle tunnustamise ja täitmise kohta tehtava otsuseni.

Artikkel 48

Taotleva asutuse või ametiisiku ja täitva asutuse või ametiisiku vahelised konsultatsioonid

1. Vajaduse korral konsulteerivad taotlev asutus või ametiisik ja täitev asutus või ametiisik üksteisega viivitamata, et hõlbustada käesoleva artikli tõhusat kohaldamist.
2. Kui taotlev asutus või ametiisik leiab, et see hõlbustaks käesoleva jaotise tulemuslikku kohaldamist, võib ta enne Euroopa kaugosalemismääruse koostamist konsulteerida sobival viisil ka täitva asutuse või ametiisikuga. Täitev asutus vastab konsulteerimistaotlusele põhjendamatult viivitusega.

Artikkel 49

Menetlusõigused ja menetluslikud tagatised

1. Käesoleva direktiivi rakendamisel tagavad liikmesriigid, et austatakse Euroopa kaugosalemismäärusega seotud menetluste õiglust ja isikutel, kelle suhtes on tehtud Euroopa kaugosalemismäärus, olevaid õigusi, mis on ette nähtud liidu õigusega, eelkõige kahtlustatavate ja süüdistatavate õigusi, mis on sätestatud direktiivides 2010/64/EL, 2012/13/EL, 2013/48, (EL) 2016/343, (EL) 2016/800 ja (EL) 2016/1919, ning kuriteoohvrite õigusi, mis on sätestatud direktiivis 2012/29/EL, ning taotleva riigi või täitjariigi vastavas õiguses ja niivõrd, kui see on kooskõlas artikli 42 kohaselt kohaldatava liidu õigusega.

Liikmesriigid võtavad sobivaid meetmeid, millega tagada, et asjaomane isik saab neid õigusi täitjaliikmesriigist kaugmeetodil tegelikult kasutada ja seda viisil, millega on tagatud menetluse õiglus nii kaugistungi(te)l, mida Euroopa kaugosalemismäärus käsitleb, kui ka enne ja pärast sellist kaugistungi (selliseid kaugistungeid), kui nende õiguste kasutamine on seotud asjaomas(t)e kaugistungi(te)ga.

2. Liikmesriigid tagavad, sealhulgas erikaitsemeetmete kohaldamisega, et selliste haavatavate kahtlustatavate, süüdistatavate ja kannatanute jaoks, kes muidu ei saaks Euroopa kaugosalemismäärusega seotud istungi(te)l tegelikult osaleda, kehtestatakse sobiv menetluskord.

Kui Euroopa kaugosalemismäärus on seotud lapsega, tagavad liikmesriigid, et kõigis last puudutavates otsustes, mis tehakse kooskõlas käesoleva jaotisega, seatakse lapse parimad huvid alati esikohale.

3. Liikmesriigid tagavad, et kui isikul on õigus viibida Euroopa kaugosalemismäärusega seotud istungi(te)l ning ta artikli 37 kohaselt taotleb

osalemist rohkem kui ühel kaugistungil või nõustub sellega, on tal siiski õigus Euroopa kaugosalemismäärusega hõlmatud edasis(t)el istungi(te)l kohapeal osaleda. Sellisel juhul võtab taotleav asutus või ametiisik Euroopa kaugosalemismääruse tagasi.

Artikkel 50

Õiguskaitsevahendid

1. Liikmesriigid tagavad, et kahtlustatav, süüdistatav või kannatanu, kelle suhtes on tehtud Euroopa kaugosalemismäärus, saab Euroopa kaugosalemismäärusega seotud kriminaalmenetluses tegelikult kasutada kõiki taotleva riigi õiguse alusel võimalikke õiguskaitsevahendeid.
2. Kahtlustataval, süüdistataval või kannatanul, kelle suhtes on tehtud Euroopa kaugosalemismäärus, on juhul, kui tema õigusi on kahjustatud, õigus kasutada taotlevas riigis Euroopa kaugosalemismääruse koostamise vastu tõhusat õiguskaitsevahendit. Eelkõige on asjaomasel isikul õigus vaidlustada artikli 37 lõike 2 kohaselt tehtud otsus anda Euroopa kaugosalemismäärus välja ilma tema nõusolekuta.
3. Kahtlustataval, süüdistataval või kannatanul, kelle suhtes on tehtud Euroopa kaugosalemismäärus, on õigus kasutada täitjariigis Euroopa kaugosalemismääruse tunnustamise ja täitmise vastu tõhusat õiguskaitsevahendit, juhul kui Euroopa kaugosalemismääruse tunnustamine ja täitmine kahjustab tema õigusi. Selliste õiguskaitsevahendite kasutamine peatab Euroopa kaugosalemismääruse tunnustamise ja täitmise.
4. Täitev asutus või ametiisik jälgib Euroopa kaugosalemismääruse täitmise tehnilisi ja praktilisi tingimusi ning teavitab taotlevat asutust või ametiisikut viivitamata kõigist tehnilistest või praktilistest probleemidest, mis võivad mõjutada asjaomase isiku õiguste tegelikku kasutamist või menetluse õiglust.

Kui sellised probleemid tekivad Euroopa kaugosalemismäärusega seotud istungi(te) ajal, teavitab istungil kohal viibiv täitev asutus või ametiisik või täitjariigi pädev asutus või ametiisik taotlevat asutust või ametiisikut sellest viivitamata ja sobival viisil. Istung peatatakse ning taotleav asutus või ametiisik ja täitev asutus või ametiisik, või kui see on asjakohane, istungil kohal viibiv täitjariigi pädev asutus või ametiisik teevad koostööd, et viivitamata võtta nende probleemide lahendamiseks kõik sobivad meetmed, ning määravad vajaduse korral asjaomase istungi kordamise aja.

Kui tehnilised probleemid jätkuvad ja neid ei ole võimalik mõistliku aja jooksul lahendada, võib taotleav asutus või ametiisik otsustada Euroopa kaugosalemismääruse tagasi võtta. Sellisel juhul määratakse istungiks uus aeg selliselt, et asjaomane isik jõuaks korraldada oma füüsilise kohalejõudmise taotlevas riigis toimuva(te)le istungi(te)le.

5. Liikmesriigid tagavad, et lõigete 2 ja 3 kohased õiguskaitsevahendite kasutamise tähtajad ei muuda õiguskaitsevahendi kasutamise õiguse kasutamist peaaegu võimatuks ega ülemäära raskeks.

6. Taotlev asutus või ametiisik ja täitev asutus või ametiisik teavitavad teineteist lõigete 2 ja 3 kohaselt kasutatud õiguskaitsevahenditest ja nende kasutamise tulemustest.

↓ 2023/2843 artikli 11 lõige 1
(kohandatud)
⇒ uus

IV JAOTIS

⊠ ÜHISÄTTED ⊠

Artikkel 515a

Sidevahendid

1. Erandina artikli ~~109~~ lõike 6, artikli ~~1244~~ lõike 4, artikli ~~1342~~ lõigete 5 ja 6 ning artikli 16 lõike 2 esimese lõike, ⇒ artikli 22 lõike 4, artikli 30 lõike 6, artikli 43 lõike 4, artikli 44 lõike 5, artikli 46 lõike 2, artikli 48 lõike 2 ning artikli 50 lõike 3 ⇐ alusel toimuvast ametlikust suhtlusest toimub käesoleva direktiivi kohane suhtlus taotleva asutuse või ametiisiku ja määrust kohaldava ⊠ täitva ⊠ asutuse või ametiisiku vahel ⇒, uuriva liikmesriigi pädeva asutuse või ametiisiku ja teavitatud liikmesriigi pädeva asutuse või ametiisiku vahel, artiklis 35 osutatud taotluse esitanud asutuse ja taotluse saanud asutuse vahel ning selliste pädevate riiklike asutuste või ametiisikute ning Eurojusti või Euroopa Prokuratuuri vahel ⇐ kooskõlas ~~Euroopa Parlamendi ja nõukogu~~ määruse (EL) 2023/2844 artikliga 3.

↓ uus

2. Artikli 10 lõike 6, artikli 12 lõike 4, artikli 13 lõigete 5 ja 6, artikli 16 lõike 2 esimese lõigu, artikli 22 lõike 4, artikli 30 lõike 6 punkti a, artikli 43 lõike 4, artikli 44 lõike 5, artikli 46 lõike 2, artikli 48 lõike 2 ja artikli 50 lõike 3 kohane side võib toimuda kõige kiiremate ja sobivamate edastusvahendite abil, sealhulgas detsentraliseeritud IT-süsteemi kaudu.

↓ 2014/41/EL
⇒ uus

3. ~~2.~~ Kui liikmesriik on määranud keskasutuse või -asutused, kohaldatakse ~~lõiget~~ lõikeid 1 ⇒ ja 2 ⇐ samuti teise liikmesriigi keskasutuse või -asutustega toimuvale ametlikule suhtlusele.

↓ 2014/41/EL (kohandatud)

Artikkel 527

⊠ Keskasutuste määramine ⊠

- ~~3. Ilma et see piiraks artikli 2 punkti d kohaldamist, võib iga liikmesriik~~ Iga liikmesriik võib määrata pädevaid asutusi või ametiisikuid ⊠ käesoleva direktiivi raames ⊠ abistama keskasutuse või mitu keskasutust, kui see on tema õigussüsteemis nii sätestatud. Liikmesriik

võib, kui see on vajalik tulenevalt tema riigisisese kohtusüsteemi korraldusest, panna oma keskasutus(tel)e vastutuse ~~Euroopa uurimismääruse~~ ☒ järgmiste dokumentide ☒ administratiivse edastamise ja vastuvõtmise ning kogu ~~muu sellega seotud ametliku suhtlemise~~ eest;

(a) Euroopa uurimismäärus;

↓ uus

(b) artikli 30 lõike 6 punktis a ning artiklites 33 ja 34 osutatud teatised;

(c) varem vahetatud teabe tõendina kasutamise nõusoleku taotlused;

(d) Euroopa kaugosalemismäärus;

↓ 2014/41/EL (kohandatud)

e) muu ☒ punktidega a–d ☒ seotud ametlik suhtlus.

↓ uus

Artikkel 53

Koostöö Eurojusti ja Euroopa õigusalase koostöö võrgustikuga

Käesoleva direktiivi kohaselt pädevad asutused või ametiisikud võivad igas käesoleva direktiivi kohases menetluse etapis taotleda Eurojusti või Euroopa õigusalase koostöö võrgustiku abi kooskõlas nende vastavate pädevusega.

↓ 2014/41/EL (kohandatud)

⇒ uus

Artikkel ~~54~~²⁴

Kulud

1. Kui käesolevas direktiivis ei ole sätestatud teisiti, kannab täitjariik kõik kulud, mis on tekkinud tema territooriumil seoses Euroopa uurimismääruse ☒ või Euroopa kaugosalemismääruse ☒ täitmisega.
2. Kui ~~määrus~~ täitev asutus või ametiisik leiab, et Euroopa uurimismääruse ☒ või Euroopa kaugosalemismääruse ☒ täitmisega kaasnevaid kulusid võib pidada erakordselt suureks, võib ta konsulteerida taotleva asutuse või ametiisikuga, kas ja kuidas oleks võimalik kulusid jagada või Euroopa uurimismäärust ☒ või Euroopa kaugosalemismäärust ☒ muuta.
~~Määrus~~ Täitev asutus või ametiisik esitab eelnevalt taotlevale asutusele või ametiisikule üksikasjalikud andmed kulude selle osa kohta, mida peetakse erakordselt suureks.
3. Erandolukorras, kus konsultatsioonide käigus ei jõuta kokkuleppele lõikes 2 osutatud kulude osas, võib taotlev asutus või ametiisik otsustada
 - (a) võtta Euroopa uurimismääruse ☒ või Euroopa kaugosalemismääruse ☒ osaliselt või täielikult tagasi ~~või~~

- (b) jätta Euroopa uurimismäärus ⇨ või Euroopa kaugosalemismäärus ⇩ jõusse ja kanda kulud osas, mida peetakse erakordselt suureks.

↓ uus

Artikkel 55

Statistika

1. Liikmesriigid koguvad põhjalikku statistikat, et komisjonil oleks võimalik jälgida käesoleva direktiivi kohaldamist. Liikmesriikide pädevad asutused säilitavad nimetatud statistikat ning edastavad selle igal aastal komisjonile. Liikmesriikide pädevad asutused võivad töödelda statistika koostamiseks vajalikke isikuandmeid. Komisjonile edastatav statistika piirdub koondandmetega ega sisalda isikuandmeid.
2. Lõikes 1 nimetatud statistika peab sisaldama kõike järgmist:
 - (a) taotleva riigi edastatud Euroopa uurimismääruste ja artikli 30 lõike 6 punkti a kohaste teatiste arv;
 - (b) täitjariigi täidetud Euroopa uurimismääruste arv;
 - (c) osaliselt või täielikult tunnustamata ja täitmata Euroopa uurimismääruste arv, sealhulgas tunnustamata/täitmata jätmise põhjused, sealhulgas asjad, mille puhul ei ole võimalik anda artikli 11 lõike 5 kohast abi, ja asjad, mille puhul täitjariik saadab Euroopa uurimismääruse artikli 10 lõike 3 kohaselt tagasi;
 - (d) nende asjade arv, mille puhul kasutati Euroopa uurimismääruse koostamise või täitmise vastu õiguskaitsevahendeid, ning edukalt vaidlustatud otsuste arv;
 - (e) tõendite edastamiseks kulunud aeg või Euroopa uurimismääruse tunnustamata või täitmata jätmise otsuse kohta teabe edastamiseks kulunud aeg;
 - (f) uuriva liikmesriigi pädeva asutuse poolt artiklite 33 ja 34 kohaselt edastatud teatiste arv ning teavitatud liikmesriigi poolt selliste teatiste peale edastatud vastuväidete arv;
 - (g) taotleva riigi edastatud Euroopa kaugosalemismääruste arv, sealhulgas teave nendega seotud menetluse etapi kohta ning selle kohta, kas need puudutasid kahtlustatavat, süüdistatavat või kannatanut;
 - (h) tunnustatud ja täidetud Euroopa kaugosalemismääruste arv;
 - (i) selliste Euroopa kaugosalemismääruste arv, mille tunnustamisest või täitmisest täielikult või osaliselt keelduti, sealhulgas teave tunnustamata või täitmata jätmise aluse, Euroopa kaugosalemismäärusega seotud menetluse etapi ning selle kohta, kas Euroopa kaugosalemismäärus puudutas kahtlustatavat, süüdistatavat või kannatanut;
 - (j) nende asjade arv, mille puhul kasutati Euroopa kaugosalemismääruse koostamise või täitmise vastu õiguskaitsevahendit, täpsustades, kas vaidlustajaks oli kahtlustatav, süüdistatav või kannatanu, samuti edukalt vaidlustatud otsuste arv.
3. Määruse (EL) 2023/2844 artiklis 12 osutatud etalonteostuse tarkvara, ja kui sellesse on selline võimalus integreeritud, siis nimetatud määruse artikli 12 lõikes 1 osutatud riiklikud tagasüsteemid, koguvad programmi abil käesoleva artikli lõikes 2 osutatud andmeid ning edastavad need igal aastal komisjonile.

4. Käesoleva artikli lõikes 2 osutatud statistikat kogutakse kooskõlas selle artikli lõikega 3 alates artikli 60 lõikes 3 osutatud kuupäevast. Kõnealune statistika edastatakse esimest korda üks aasta pärast seda kuupäeva.
5. Kuni käesoleva artikli lõikes 4 osutatud kuupäevani ei mõjuta käesolev artikkel määruse (EL) 2023/2844 artikli 16 lõike 2 punktide c ja d kohaldamist järgmise statistika suhtes juhul, kui see seisneb kõnealustes punktides osutatud teabes:
 - (a) taotleva riigi poolt käesoleva artikli lõike 2 punktis a osutatud detsentraliseeritud IT-süsteemi kaudu edastatud Euroopa uurimismääruse arv;
 - (b) tõendite edastamiseks vajatud aeg või Euroopa uurimismääruse tunnustamata või täitmata jätmise otsuse kohta teabe edastamiseks kulunud aeg, nagu on osutatud käesoleva artikli lõike 2 punktis e;
 - (c) käesoleva artikli lõike 2 punktis f osutatud uuriva liikmesriigi pädeva asutuse edastatud artikli 33 kohaste teatiste arv.
6. Alates käesoleva artikli lõikes 4 osutatud kuupäevast käsitatakse käesoleva artikli lõike 2 punktides a, e ja f osutatud statistika kogumist ja edastamist määruse (EL) 2023/2844 artikli 16 lõike 2 punktides c ja d osutatud teabe puhul kõnealuse määruse artikli 16 lõike 2 kohase teavitamismenetlusega samaväärsena.

Artikkel 56

Standardvormide muutmine

Komisjonil on õigus võtta kooskõlas artikliga 57 vastu delegeeritud õigusakte I–IX lisa muutmiseks, et nendes lisades olevaid taotlusvorme ajakohastada või teha neisse tehnilisi muudatusi.

Artikkel 57

Delegeeritud volituste rakendamine

1. Komisjonile antakse õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte käesolevas artiklis sätestatud tingimustel.
2. Artiklis 56 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile määramata ajaks alates *[käesoleva direktiivi jõustumise kuupäevast]*.
3. Euroopa Parlament ja nõukogu võivad artiklis 56 osutatud volituste delegeerimise igal ajal tagasi võtta. Tagasivõtmise otsusega lõpetatakse otsuses nimetatud volituste delegeerimine. Otsus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* või otsuses nimetatud hilisemal kuupäeval. See ei mõjuta juba jõustunud delegeeritud õigusaktide kehtivust.
4. Enne delegeeritud õigusakti vastuvõtmist konsulteerib komisjon kooskõlas 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelises parema õigusloome kokkuleppes sätestatud põhimõtetega iga liikmesriigi määratud ekspertidega.
5. Niipea kui komisjon on delegeeritud õigusakti vastu võtnud, teeb ta selle samal ajal teatavaks Euroopa Parlamendile ja nõukogule.
6. Artikli 56 alusel vastu võetud delegeeritud õigusakt jõustub üksnes juhul, kui Euroopa Parlament ega nõukogu ei ole kahe kuu jooksul pärast õigusakti

teatavakstegemist Euroopa Parlamendile ja nõukogule esitanud selle kohta vastuväidet või kui Euroopa Parlament ja nõukogu on enne selle tähtaja möödumist komisjonile teatanud, et nad ei esita vastuväidet. Euroopa Parlamendi või nõukogu algatusel pikendatakse seda tähtaega kahe kuu võrra.

↓ 2014/41/EL (kohandatud)
⇒ uus

V JAOTIS

☒ ÜLEMINEKU- JA ☒ LÖPPSÄTTED

Artikkel ~~58~~³³

Teatised

1. Hiljemalt ⇒ [kaks aastat pärast jõustumist] ⇐ ~~22. mail 2017~~ teavitab iga liikmesriik komisjoni järgmisest:
 - (a) asutus(ed) või ametiisik(ud), kes on tema riigisisese õiguse kohaselt artikli 2 ⇒ lõike 1 ⇐ punktide c ja d kohaselt pädevad, kui asjaomane liikmesriik on ⇒ kõnealuste sätete tähenduses ⇐ taotlev riik või täitjariik;

↓ uus

- (b) asutus(ed) või ametiisik(ud), kes on tema riigisisese õiguse kohaselt artiklite 33 ja 34 kohaselt pädevad, kui asjaomane liikmesriik on uuriv liikmesriik või teavitatud liikmesriik;
 - (c) artikli 30 lõike 6 punkti a kohaselt kiireloomuliste teatiste edastamiseks ja vastuvõtmiseks kõnealuse artikli kohaselt määratud asutus(ed) või ametiisik(ud), kui see liikmesriik on taotlev riik või täitjariik;

↓ 2014/41/EL (kohandatud)
⇒ uus

- ~~db)~~ ~~Euroopa uurimismääruse koostamisel~~ aktsepteeritavad keeled, nagu on osutatud artikli ~~65~~ lõikes 2 ⇒ ja artikli 38 lõikes 3 ⇐ ;
 - ~~ee)~~ teave määratud keskasutuse või -asutuste kohta, kui liikmesriik soovib kasutada artikli ~~7~~ ~~lõike 352~~, kohast võimalust☒, sealhulgas nende vastutusalad ☒. See teave on taotleva riigi asutustele või ametiisikutele siduv.

2. Iga liikmesriik võib samuti esitada komisjonile selliste vajalike dokumentide loetelu, mida ta nõuab artikli 22 lõike 4 alusel.
3. Liikmesriigid teavitavad komisjoni kõigist hilisematest muudatustest lõigetes 1 ja 2 osutatud teabes.
4. Komisjon teeb käesoleva artikli kohaselt saadud teabe kättesaadavaks kõigile liikmesriikidele ja Euroopa õiguslase koostöö võrgustikule. Euroopa õiguslase

koostöö võrgustik teeb selle teabe kättesaadavaks nõukogu otsuse 2008/976/JSK (18) artiklis 9 osutatud veebisaidil.

↓ uus

5. Direktiivi 2014/41/EL artikli 33 lõigete 1 ja 2 kohaselt edastatud teatised kehtivad käesoleva direktiivi kohaldamisel endiselt, välja arvatud juhul, kui need on kooskõlas käesoleva artikliga asendatud või ajakohastatud.

↓ 2014/41/EL (kohandatud)
⇒ uus

Artikkel 59~~34~~

Seos muude õigusaktide, lepingute ja kokkulepetega

1. Käesolev direktiiv asendab ~~alates 22. maist 2017~~ järgmiste konventsioonide (mis on kohaldatavad käesoleva direktiiviga seotud liikmesriikide vahelistes suhetes) ~~vastavad~~ sätteid, ☒ mis vastavad käesolevale direktiivile („vastavad sätteid“), ☒ mõjutamata nende kohaldamist liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel ja nende kohaldamist üleminekuajal artikli ☐ 60 ☐ ~~35~~ kohaselt:
- (a) Euroopa Nõukogu 20. aprilli 1959. aasta kriminaalasjades vastastikuse abistamise Euroopa konventsioon ning selle ~~lisaprotokollid~~ ☒ kolm lisaprotokollit ☒ ning nimetatud konventsiooni artikli 26 kohaselt sõlmitud kahepoolsed kokkulepped;
 - (b) konventsioon, millega rakendatakse Schengeni lepingut;
 - (c) konventsioon Euroopa Liidu liikmesriikide vahel vastastikuse õigusabi andmise kohta kriminaalasjades ning selle protokoll~~id~~.

↓ uus

- (d) Euroopa Nõukogu 23. novembri 2001. aasta küberkuritegevuse konventsioon ja selle lisaprotokollid;
 - (e) Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni 24. detsembri 2024. aasta küberkuritegevusevastane konventsioon;
 - (f) rahvusvahelise organiseeritud kuritegevuse vastu võitlemise Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsioon;
 - (g) Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni korrupsioonivastane konventsioon;
 - (h) narkootiliste ja psühhotroopsete ainete ebaseadusliku ringluse vastane Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni konventsioon.
2. Lõike 1 punktides a, b ja c osutatud konventsioonide vastavad sätteid asendatakse alates 22. maist 2017. Lõike 1 punktides d, e, f, g ja h osutatud konventsioonide vastavad sätteid asendatakse alates [kaks aastat pärast jõustumist].
3. Kui lõike 1 punktis a osutatud konventsiooni lisaprotokoll on vastu võetud pärast 22. maid 2017, asendatakse kõnealuse protokollit vastavad sätteid käesoleva direktiivi vastavate sätetega alates [kaks aastat pärast jõustumist].

~~2. Raamotsus 2008/978/JSK asendatakse käesoleva direktiiviga kõigi liikmesriikide puhul, kellele käesolev direktiiv on siduv. Raamotsuse 2003/577/JSK tõendite arestimise sätted asendatakse käesoleva direktiiviga kõigi liikmesriikide puhul, kellele käesolev direktiiv on siduv.~~

~~Liikmesriikides, kelle jaoks käesolev direktiiv on siduv, käsitatakse viiteid raamotsusele 2008/978/JSK, ning tõendite arestimise puhul viiteid raamotsusele 2003/577/JSK viidetena käesolevale direktiivile.~~

4.3. Lisaks käesolevale direktiivile võivad liikmesriigid teiste liikmesriikidega sõlmida selliseid kahe- või mitmepoolseid lepinguid või kokkuleppeid või jätkata nende kohaldamist ⇒ [kaks aastat pärast jõustumist] ⇐ pärast 22. maid 2017 üksnes siis, kui need lepingud või kokkulepped võimaldavad täiendavalt tugevdada käesoleva direktiivi eesmarke ning aitavad hõlbustada või veelgi hõlbustavad tõendite kogumise menetlusi ⇒ või veelgi hõlbustavad kahtlustatavate, süüdistatavate või kannatanute kaugosalemist teisest liikmesriigist kriminaalkohtu istungitel ⇐, tingimusel et järgitakse käesolevas direktiivis sätestatud tagatiste taset.

54. Liikmesriigid teatavad komisjonile hiljemalt ⇒ [kaks aastat pärast jõustumist] ⇐ 22. mail 2017, milliseid lõikes 3 osutatud olemasolevaid lepinguid või kokkuleppeid nad soovivad jätkuvalt kohaldada. Liikmesriigid teatavad samuti komisjonile lõikes 34 osutatud kõigist uutest lepingutest ja kokkulepetest kolme kuu jooksul pärast nende allakirjutamist.

6. Direktiivi 2014/41/EL artikli 34 lõike 4 kohaselt edastatud teatised kehtivad käesoleva direktiivi kohaldamisel endiselt, välja arvatud juhul, kui need on kooskõlas lõikega 5 asendatud või ajakohastatud.

7. Käesolevat direktiivi kohaldatakse, ilma et see piiraks Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni kohaldamist, kuivõrd see konventsioon reguleerib politsei operatiivkoostöö raames toimuvat piiriülest jälgimist.

Artikkel 60

Üleminekusätted

1. Käesolevat direktiivi kohaldatakse artikli 1 lõikes 1 osutatud menetluste suhtes, mis on algatatud alates [kaks aastat pärast jõustumist].
2. Artiklit 51 kohaldatakse niivõrd, kui see puudutab artikli 21, artikli 30 lõike 6, artiklite 34 ja 35 ning III jaotise alusel kehtestatud menetlustega seotud sidet, siiski alates komisjoni määratud kuupäevast algatatud menetluste suhtes.
3. Komisjon määrab teises lõigus osutatud kuupäeva kindlaks otsuses seejärel, kui ta on vastu võtnud määruse (EL) 2023/2844 artikli 10 lõike 1 kohase rakendusakti, millega tagatakse, et detsentraliseeritud IT-süsteem võimaldab käesoleva direktiiviga

kehtestatud menetlusi kohaldada. See kuupäev on selle kuu esimene päev, mis järgneb kaheaastase ajavahemiku möödumisele rakendusakti jõustumise kuupäevast.

4. Euroopa uurimismäärust ja liikmesriigile, kelle territooriumil asub pealtkuulataav isik, kuid kelle tehniline abi ei ole vajalik, saadetavaid teatisi, mis laekuvad enne [kaks aastat pärast jõustumist], reguleeritakse jätkuvalt direktiiviga 2014/41/EL.

↓ 2014/41/EL (kohandatud)
⇒ uus

~~Artikkel 35~~

Üleminekusätted

- ~~1. Enne 22. maid 2017 saadud vastastikuse õigusabi taotluste suhtes kohaldatakse jätkuvalt olemasolevaid kriminaalasjades antava vastastikuse õigusabiga seotud õigusakte. Raamotsuse 2003/577/JSK alusel tõendite arestimise kohta tehtud otsuste suhtes, mis on saadud enne 22. maid 2017 kohaldatakse samuti kõnealust raamotsust.~~
- ~~2. Raamotsuse 2003/577/JSK alusel tõendite arestimise kohta tehtud otsuse korral kohaldatakse Euroopa uurimismääruse suhtes artikli 8 lõiget 1 mutatis mutandis.~~

~~Artikkel 61~~

Ülevõtmine

1. Liikmesriigid ☒ jõustavad ☒ võtavad käesoleva direktiivi ⇒ artiklite 1 ja 2, artikli 3 lõike 1, artikli 4, artikli 6 lõike 1 punktide f ja g, artikli 6 lõike 4, artikli 8 lõigete 1 ja 2, artikli 9 lõike 3, artikli 10 lõike 3, artikli 13, artikli 14 lõike 5, artikli 17 lõigete 1 ja 5, artikli 21, artikli 24 lõigete 1 ja 2 ja lõike 5 punkti a, artikli 28 lõike 1 punktide c ja d, artikli 28 lõike 2, artikli 30, artikli 31 lõike 7, artiklite 33–50, artiklite 51–55, artiklite 58–60 ja I–IX lisa ⇐ järgimiseks vajalikud meetmed ☒ õigus- ja haldusnormid ☒ hiljemalt 22. mail 2017 ⇒ [kaks aastat pärast jõustumist] ⇐. ☒ Liikmesriigid edastavad kõnealuste normide teksti viivitamata komisjonile. ☒
- ⇒ Nad kohaldavad kõnealuseid norme alates [kaks aastat pärast jõustumist]. ⇐
2. Kui liikmesriigid need meetmed normid vastu võtavad, lisavad nad nendesse või nende ametliku avaldamise korral ametlikul avaldamisel nendesse või nende juurde viite käesolevale direktiivile. Samuti lisavad liikmesriigid märkuse, et kehtivates õigus- ja haldusnormides esinevaid viiteid käesoleva direktiiviga kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile. Sellise viitamise viisi näevad ette liikmesriigid.
- ~~3. Liikmesriigid edastavad komisjonile hiljemalt 22. mail 2017 sätete teksti, millega võetakse riigisisese õigusesse üle käesolevast direktiivist tulenevad kohustused.~~

↓ uus

3. Liikmesriigid edastavad komisjonile käesoleva direktiiviga reguleeritavas valdkonnas nende poolt vastu võetud põhiliste normide teksti.

↓ 2014/41/EL (kohandatud)

~~Article 37~~

Kohaldamise aruanne

~~Hiljemalt viie aasta möödumisel 21. maist 2014 esitab komisjon Euroopa Parlamendile ja nõukogule kvalitatiivsete ja kvantitatiivsete andmete põhjal aruande käesoleva direktiivi kohaldamise kohta, mis sisaldab eelkõige hinnangut direktiivi mõjust kriminaalasjades tehtavale koostööle ja üksikisikute kaitsesele ning hinnangut selle sätete täitmise kohta elektroonilise side pealtkuulamise valdkonnas, võttes arvesse tehnoloogia arengut. Aruandele lisatakse vajaduse korral ettepanekud käesoleva direktiivi muutmiseks.~~

↓ uus

Artikkel 62

Kohaldamise aruanne

Hiljemalt viis aastat pärast artikli 60 lõikes 3 osutatud rakendusaktide jõustumist esitab komisjon Euroopa Parlamendile, nõukogule ning Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele käesoleva direktiivi kohaldamise aruande, mis põhineb liikmesriikide poolt artikli 55 kohaselt esitatud ja komisjoni poolt kogutud teabel.

Artikkel 63

Kehtetuks tunnistamine

Direktiiv 2014/41/EL tunnistatakse kehtetuks alates [käesoleva direktiivi jõustumisest kahe aasta möödumisele eelnev päev], ilma et see piiraks liikmesriikide kohustusi, mis on seotud X lisa B osas osutatud direktiivi ülevõtmise tähtpäevaga.

Viiteid kehtetuks tunnistatud direktiivile käsitatakse viidetena käesolevale direktiivile ning neid loetakse vastavalt XI lisas esitatud vastavustabelile.

↓ 2014/41/EL (kohandatud)

Artikkel ~~64~~³⁸

Jõustumine

Käesolev direktiiv jõustub kahekümnnendal päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

↓ 2014/41/EL

Artikkel ~~65~~³⁹

Adressaadid

Käesolev direktiiv on adresseeritud liikmesriikidele kooskõlas aluslepingutega.

Brüssel,